

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Serkan POLAT

TEMETTUAT DEFTERLERİNE GÖRE SORGUN KAZASININ
SOSYO-EKONOMİK YAPISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

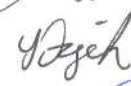
TEZ YÖNETİCİSİ

Yrd. Doç. Dr. Yunus ÖZGER

Yozgat–2010

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAYI

Enstitümüzün Tarih Anabilim Dalı 8011030003 numaralı öğrencisi Serkan POLAT'ın hazırladığı “**Temettuat Defterlerine Göre Sorgun Kazasının Sosyo-Ekonomik Yapısı**” başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 01.07.2019. günü saat 14:00'te yapılmış, tezin onayına OY ÇOKLUĞU / OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Taha Niyazi KARACA
Üye Yrd. Doç. Dr. Yunus SEZER
Üye Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDAL

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun 01.07.2019 tarih ve 16.....sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Hayrettin RAYHAN
Müdür
Enstitü Müdürü
(Unvanı, Adı Soyadı)

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA</u>
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
TABLolar LİSTESİ	X
GRAFİKLER LİSTESİ	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XII
ÖNSÖZ	XIII

GİRİŞ	1
ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ VE KULLANILAN KAYNAKLAR	1
1. Kaynaklar.....	1
1.1. Arşiv Kaynakları	1
1.1.1. Temettuat Defterleri	2
1.1.1.1. Temettuat Sayımlarının Yapılışı	3
1.1.1.2 Temettuat Defterlerinin Yazım Şekli	4
1.2. Kütüphane Malzemesi	8
BİRİNCİ BÖLÜM	9
SORGUN KAZASI'NIN COĞRAFİ DURUMU VE TARİHİ GELİŞİMİ.....	9
1. 1. Sorgun Kazası' nın Coğrafi Durumu	9
1. 2. Sorgun Adı.....	10
1. 3. Tarihi Gelişimi	11
1. 3. 1. İlk Çağlardaki Durumu	11
1. 3. 2. Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Olan Tarihi Süreç	12
1. 3. 3. Osmanlı Hâkimiyetinin Başlaması ve Sorgun	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	18
SOSYAL YAPI VE YERLEŞME	18
2. 1. Osmanlı Devleti'nde Kaza ve Köy Yönetimi	18
2. 1. 1. Kaza Yönetimi	18
2. 1. 2. Köy ve Mahalle Yönetimi.....	19
2. 2. Sorgun Kaza Merkezinin Temettuat Defterleri.....	20

2. 2. 1. Sorgun Kaza Merkezi	20
2. 3. Sorgun Kazası Köylerinin Temettuat Defterleri	21
2. 3. 1. Abdurrahmanbeyli Köyü	21
2. 3. 2. Ağcın Köyü	22
2. 3. 3. Ahmedfakihli Köyü	22
2. 3. 4. Aktaş Köyü	23
2. 3. 5. Alibartekyesi Köyü.....	23
2. 3. 6. Arablı Köyü.....	23
2. 3. 7. Ayrıdam Köyü.....	24
2. 3. 8. Ayvalı Köyü.....	24
2. 3. 9. Babalı Köyü	25
2. 3. 10. Balcı Köyü	25
2. 3. 11. Baltasarıları Köyü.....	26
2. 3. 12. Başbüyük Köyü	26
2. 3. 13. Belencumafakihli Köyü	27
2. 3. 14. Belekilik Köyü	27
2. 3. 15. Belpınar Köyü	28
2. 3. 16. Beyyurdu Köyü	28
2. 3. 17. Burunviran Köyü.....	29
2. 3. 18. Boğazcumafakihli Köyü	29
2. 3. 19. Buzacıoğlu Köyü.....	30
2. 3. 20. Calatlı (Calatlu) Köyü.....	30
2. 3. 21. Cihanpaşa Köyü	31
2. 3. 22. Cihanşarlı Köyü.....	31
2. 3. 23. Cumafakihli-yi Zir Köyü	32
2. 3. 24. Çavuşlu Köyü.....	32
2. 3. 25. Çeltekin Köyü	33
2. 3. 26. Çötelli Köyü.....	33
2. 3. 27. Dağyenicesi Köyü	34
2. 3. 28. Darıcı Köyü.....	34
2. 3. 29. Deremüminli Köyü.....	35
2. 3. 30. Dişli Köyü	35

2. 3. 31. Duralidayılı Köyü	36
2. 3. 32. Erkekli Köyü	36
2. 3. 33. Eynelli-yi Kebir Köyü	36
2. 3. 34. Eynelli-yi Sağır Köyü	37
2. 3. 35. Fakihbeyli Köyü	37
2. 3. 36. Faraşlı Köyü	38
2. 3. 37. Gamberli Köyü	38
2. 3. 38. Gevrek Köyü	39
2. 3. 39. Güllük Köyü	39
2. 3. 40. Hacıbeğli Köyü	40
2. 3. 41. Halilfakihli Köyü	40
2. 3. 42. Hoşumlu Köyü	40
2. 3. 43. İkikara (Baltacısarıları) Köyü	41
2. 3. 44. İncesu Köyü	41
2. 3. 45. İplikli Köyü	42
2. 3. 46. İsmailhacılı Köyü	42
2. 3. 47. İzibüyük Köyü	43
2. 3. 48. Kababel Köyü	43
2. 3. 49. Kafirviran Köyü	43
2. 3. 50. Karahacılı-yı Kebir Köyü	44
2. 3. 51. Karakaya Köyü	44
2. 3. 52. Karamağara Köyü	45
2. 3. 53. Karakız Köyü	45
2. 3. 54. Karapınar Köyü	46
2. 3. 55. Karatepe Köyü	46
2. 3. 56. Karaveli Köyü	47
2. 3. 57. Kavakalanı Köyü	47
2. 3. 58. Kavurgalı Köyü	48
2. 3. 59. Kayakışla Köyü	48
2. 3. 60. Kemhallu Köyü	49
2. 3. 61. Kırım Köyü	49
2. 3. 62. Kızıltepe Köyü	50

2. 3. 63. Köçekkümü Köyü.....	50
2. 3. 64. Köhne-i Kebir Köyü	51
2. 3. 65. Körpınar Köyü.....	51
2. 3. 66. Kötüköy Köyü	52
2. 3. 67. Kuzgun Köyü	52
2. 3. 68. Külhöyük Köyü	53
2. 3. 69. Kürdköyü Köyü	53
2. 3. 70. Manşar Köyü	54
2. 3. 71. Mihal Köyü	54
2. 3. 72. Mirahur (Mirahurlu) Köyü.....	55
2. 3. 73. Ocaklı Köyü	55
2. 3. 74. Öyük Köyü.....	56
2. 3. 75. Recebli Köyü.....	56
2. 3. 76. Sarıhacılı Köyü.....	56
2. 3. 77. Şahmuradlı Köyü.....	57
2. 3. 78. Taşlıgeçit Köyü	57
2. 3. 79. Tiftik Köyü.....	58
2. 3. 80. Tulum Köyü	58
2. 3. 81. Yayıncılar Köyü	59
2. 3. 82. Yazılıtaş Köyü.....	59
2. 3. 83. Yeniceköy Köyü.....	60
2. 3. 84. Yerçeçayır Köyü.....	60
2. 3. 85. Yünalanı Köyü	61
2. 4. Hane Reislerinin İsim ve Lakapları.....	61
2. 4. 1. İsimler	61
2. 4. 2. Unvan ve Lakaplar	65
2. 5. Kaza Merkezi ve Köylerdeki Hane Reislerinin Meslekleri	66
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	73
EKONOMİK YAPI ve VERGİLER	73
3. 1. Tarım	73
3. 1. 1. Yetiştirilen Ürünlerin Tahlili	81
3. 2. Hayvancılık.....	86

3. 2. 1. Büyükbaş Hayvancılık.....	87
3. 2. 2. Küçükbaş Hayvancılık.....	95
3. 2. 3. Hayvancılıktan Elde Edilen Gelir	97
3. 2. 4. Arıcılık Faaliyetleri	98
3. 3. Tarım İşletmeleri.....	98
3. 3. 1. Asiyab (Su Değirmeni).....	98
3. 4. Vergiler.....	101
3. 4. 1. Vergi-yi Mahsusa	101
3. 4. 2. Aşar Vergisi	104
3. 4. 3. Adet-i Ağnam Rüsümü	107
3. 4. 4. Yaylak Resmi	109
3. 4. 5. Bedel-i Mukataa	111
3. 4. 6. Resm-i Asiyab	111
3. 4. 7. Cizye Vergisi.....	112
SONUÇ	114
KAYNAKÇA	116
EKLER	121
ÖZGEÇMİŞ.....	217

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Temettuat Defterlerine Göre Sorgun Kazasının Sosyo-Ekonomik Yapısı

Serkan POLAT

Bozok Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

2010: 217 sayfa

Tanzimat dönemi ile birlikte Osmanlı Devleti'nde yeni bir dönem başlamış ve bu yeni dönemde, çeşitli iyileştirmelere ihtiyacı olan mevcut kurumların tekrar düzenlenmesi amaçlanmıştır. Devletin en önemli gelir kaynaklarından olan vergilerin etkili ve adil bir şekilde toplanabilmesi için kimi çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde halkın sahip olduğu tüm arazileri, hayvanları, emlakları ve gelir getiren mesleklerinin kayıt altına alınabilmesi için Temettuat sayımları yapılarak bunların Temettuat Defterlerine kayıt edilmesi usulü benimsenmiştir.

Bu çalışmanın ana kaynakçasını, Başbakanlık Osmanlı Arşivinde yer alan Maliye Nezareti Temettuat Defterleri içindeki Sorgun Temettuat Defterleri oluşturmuştur. Sorgun kazası, kaza merkezi ve köy bazında incelenerek hane reisleri tek tek ele alınmıştır. Bu defterler vasıtasıyla bölgede yaşayan müslüman ve gayrimüslim nüfusun sosyal ve ekonomik durumu ile kazada hâkim olan ekonomik yapı belirlenebilmiştir. Sorgun temettuat defterleri vasıtasıyla elde edilen veriler ile özelden genele bir yaklaşım anlayışı takip edilerek sonuca ulaşılmıştır.

Sivas eyaletine bağlı Bozok Sancağı'nın kazası durumunda olan Sorgun'a ait 1844 (1260) yılı temettuat defterlerin de kaza merkezi ile 85 köy yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Yozgat, Sorgun, Temettuat, Vergi, Gelir Kaynakları

ABSTRACT

Master Thesis

According To The Temettuat Notebooks Sorgun Town's Social-Economic Position

Serkan POLAT

Bozok University

Institute of Social Sciences

Department of History

2010: 217 Pages

With the Tanzimat (Reorganisation) Period a new era began for the Ottoman Empire and it was aimed to restore the existing institutions. Several arrangements were made in order to collect taxes, which were the most important sources of income, effectively and fairly. Consequently in order to fetter the lands, animals, real estates and the incomes of the public they were written in the Temettuat notebooks and this Temettuat method was adopted.

The main bibliography of this research consists of Sorgun Temettuat Notebooks of the Empire's Finance Ministry in the Ottoman Archives of Prime Ministry. Sorgun County was examined in County's centrum and house by house terms. With these records local residents' social and economic situation and the dominant social situation of the county were determined. With these data inductive reasoning was used and conclusion was reached.

In the Temettuat Notebooks of the year 1844 The centrum of Sorgun and 85 villages were included.

Key Words: Yozgat, Sorgun, Temettuat, Tax, Income Sources

TABLÖLAR LİSTESİ

SAYFA

Tablo 1. 1. 1831 Sayımına Göre Bozok Sancağında Nüfus	16
Tablo 2. 1. Sorgun Kaza Merkezi ile Köylerindeki Müslüman Ahalinin İsimleri ve Miktarları	63
Tablo 2. 2. Hane Reislerinin Unvan ve Lakaplarının Dağılımı	65
Tablo 2. 3. Mesleklerin Kaza Merkezi ve Köylere Dağılımı	69
Tablo 2. 4. Mesleklerin Din Mensuplarına Göre Miktarı	71
Tablo 3. 1. Zirai Arazilerin Kaza Merkezi ve Köylere Dağılımı	75
Tablo 3. 2. Sorgun Kaza Merkezi ve Köylerinde Üretilen Hububat Türleri ve Miktarları	84
Tablo 3. 3. Taşımacılık Dışında Faydalanılan Büyükbaş Hayvanların Köylere Miktarı	88
Tablo 3. 4. Gelir Getiren Koşum ve Binek Hayvanlarının Köylere Göre Dağılımı ..	92
Tablo 3. 5. Köylere Göre Asiyab Dağılımı	99
Tablo 3. 6. Vergi-yi Mahsusa Miktarının Köylere ve Dinlere Göre Dağılımı	102
Tablo 3. 7. Yaylak Rüsumu Veren Köyler	110
Tablo 3. 8. Ödeme Durumuna Göre Cizye Vergisi Mükelleflerinin Köylere Dağılımı	113

GRAFİKLER LİSTESİ

SAYFA

Grafik 2. 1. Sorgun Kaza Genelindeki Müslüman Ahalinin İsimleri ve Oranları ...	62
Grafik 2. 2. Meslek Gruplarının Hane Reislerine Dağılım Miktarı	67
Grafik 3. 1. Toprakların Dönüm Olarak Genel Miktarı	74
Grafik 3. 2. Ekili ve Nadas Tarlaların Oranı	77
Grafik 3. 3. Zirai Arazilerin Yüzdelik Dilimdeki Oranları	80
Grafik 3. 4. Yetiştirilen Mahsullerin Oranı	82
Grafik 3. 5. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvanların Oranı	87
Grafik 3. 6. Kaza Genelinde Küçükbaş Hayvan Miktarı	96
Grafik 3. 7. Küçükbaş Hayvanların Oranı	97

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız.
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi.
C	: Cilt.
C.DH.	: Cevdet Dahiliye.
İ.	: İrade Dahiliye.
ML. VRD. TMT.	: Maliye Varidat Muhasebesi Temettuat Kalemı.
Nr.	: Numara.
S.	: Sayı.
s.	: Sayfa.

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nde artan ihtiyaçlara cevap veremeyen ve içerde halkın dışarıda ise Avrupa devletlerinin tepkisini çeken vergi sisteminde kimi iyileştirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla yapılan bir takım girişimler sonuç vermeyince 1840 yılında vergiler tek bir isim altında birleştirilerek, kimi eksikleri olmasına karşın bu usul ile etkili bir sistemin kurulmasına yaklaşılmıştır. Bu vergi sistemi değişikliğinin ardından halkın sahip olduğu mal ve gelirlerin tespit edilerek vergilere yansıtılması amacıyla ilki 1256, ikincisi ise 1260–1261 yıllarına ait olmak üzere temettuat tahrirleri yapılmıştır.

Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nde Maliye Nezareti Temettuat Defterleri içerisinde Sorgun kazasına ait hem 1256 hem de 1260–1261 yıllarına ait temettuat defterleri yer almışken, bu iki sayım defterinin birden tahlil edilmesinin çalışmamızın alanını genişleteceği için sadece 1260–1261 sayımları değerlendirilmiştir. Bu defterlerin pek çoğunda rakamların eksik ya da fazla yazılması gibi yanlışlıklar ile kimi gelir, adet ve dönümlerin hiç yazılmaması gibi eksiklikler tespit edilmiştir. Buna göre kaza genelinde bir hayvandan elde edilen sabit gelirin kimi hanelere yazımı sırasında yanlış yazılmasının yanında kimi hanelerde ise tarla dönümü yazılmadan gelirlerinin ya da sadece dönümünün kayda geçirildiği durumlar olmuştur. Defterlerin yazımı sırasında yapılan bu yanlışlıklar tezin hazırlanması sürecinde düzeltilerek hesaba dâhil edilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde Sorgun kazasının coğrafi durumu ve iklimi ile tarihi süreç içerisindeki yeri belirtilerek daha sonra çalışmanın ana kaynağını oluşturan temettuat defterleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde köy ve kaza idaresi ile ilgili çeşitli bilgiler verildikten sonra Sorgun temettuat defterlerine göre kaza merkezi ile köylerin yapısı hakkında tek tek bilgiler verilmiş ve hane reislerinin unvan ve lakaplarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise kaza ve köylerin ekonomik durumları incelenerek arazi çeşitleri, hububatlar, hayvan miktarları ve gelirleri, arı kovanları ve değirmenlerin miktarları ile gelirleri hakkında bilgiler verildikten sonra hane başına elde edilen gelir ve buna karşılık ödemeleri gereken vergilerle ilgili bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın hazırlanması sırasında yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyip sabırla çalışmamızı yönlendiren danışman hocam sn. Yrd. Doç. Dr. Yunus ÖZGER'e, bölüm başkanımız sn. Prof. Dr. Taha N. KARACA'ya ve sn. Yrd. Doç. Dr. İbrahim ERDAL'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışmalarım sırasında maddi ve manevi hiçbir zaman beni yalnız bırakmayan aileme teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Serkan POLAT

YOZGAT-2010

GİRİŞ

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ VE KULLANILAN KAYNAKLAR

Araştırma sahamız, Sorgun kazası ve köylerinin XIX. Yüzyıl ortasındaki sosyal ve ekonomik durumunu kapsamaktadır. İç Anadolu'yu Doğu Anadolu'ya bağlayan güzergâhta bulunan Sorgun, eskiçağlardan itibaren önemli yerleşmelere ev sahipliği yapmış olan Bozok yöresinde kurulmuştur.

Sorgun'un bu özelliği ve günümüzde Yozgat'ın en büyük ilçe merkezi olması, araştırma konusu olarak seçilmesinde etkili olan hususlardandır.

Osmanlı Devleti'nin modernleşme sürecinde son derece önemli bir yere sahip olan Tanzimat Fermanı ile beraber, birçok alanda yenilikler yapılmış, bu bağlamda vergilerin yeniden tertip edilmesi için temettuat sayımları gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ana kaynağını oluşturan temettuat defterleri vasıtasıyla, Sorgun ve köylerinin demografik yapısı ve sosyo-iktisadi durumu ortaya çıkarılmıştır.

Daha önce Ahmet Akgündüz ile Said Öztürk tarafından Yozgat şehir merkezinin temettuat defterleri çalışılmış, ancak Sorgun kapsam dışında tutulmuştur. Bu araştırma, Sorgun'un XIX. Yüzyıldaki durumu ile ilgili ilk çalışma olması hasebiyle, alanındaki boşluğu doldurur niteliktedir.

XIX. yüzyılda büyük bir merkez olmadığından kaza merkezi detaylı olarak ele alınamamış ancak, buraya bağlı köy yerleşmeleri tek tek ve ayrıntılı olarak incelenmiştir. Her ne kadar kaza merkezi nüfus itibariyle büyük bir yer olmasa da, günümüzde Yozgat merkez, Çekerek, Akdağmadeni ve Sarıkaya ilçeleri ile Çorum'un Alaca ilçesine bağlı olan bazı köylerin, o dönemde Sorgun'dan idare edilmiş olması, Sorgun kazasının idari açıdan büyüklüğünü göstermesi bakımından kayda değerdir.

1.Kaynaklar

1.1.Arşiv Kaynakları

Çalışmanın bel kemiğini İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivi vesikaları oluşturmaktadır. Maliye Varidat Temettuat katalogu başta olmak üzere, Maliyeden

Müdevver Defterler, Kamil Kepeci, Cevdet Dâhiliye ve İrade Dâhiliye tasniflerinden de istifade edilmiştir.

1.1.1.Temettuat Defterleri

Temettu kelimesi, kâr etme, kazanma, fayda gibi anlamlara gelir. Temettuat kelimesi ise bunun çoğuludur.¹ Bu kelimeden türemiş olan Temettuat vergisi, herkesin kazancına uygun olarak devlete ödediği vergi şeklinde tanımlanmıştır.² Temettuat vergisinin esasını II. Mahmud'un 1826 yılında uyguladığı ihtisab resmi oluşturmuştur. Bu vergi, büyük yerleşim yerlerinde belediye geliri, pazar ve panayırlardan alınan damga, tartı, ölçü vs. gibi vergiler, hile yapan esnaftan alınan para cezası ve yiyecek-içeceklerden alınan vergilerden oluşmuştur.³

Mevcut kurumları yeniden düzenleyerek bunlardan istenen verimi almak, Tanzimat döneminde yapılan yenileşme çalışmalarının esasını oluşturmuştur. Yeniden gözden geçirilip, etkili bir sisteme oturtulması gereken alanlardan birisi de devletin en önemli gelir kaynağını oluşturan vergi alanı olmuştur. Bu amaçla çeşitli girişimler yapılırken, vergilerin yeniden tespiti ve mevcut gelirlerin yeniden düzenlenmesi için Meclis-i Muhasebe-i Maliye, Meclis-i Muhasebe, Islahat-ı Maliye Komisyonu, Meclis-i Âli-i Hazain ve Divan-ı Muhasebat gibi meclis ve kurumlar çok büyük çalışmalar yapmıştır.⁴

Vergilerin toplanması noktasında çok hassas tutum sergileyen Osmanlı idaresi, fethettiği bölgelerde aldığı askeri tedbirlerden sonra, halkı düzenli vergi ödemeye tabi tutmuştur. İlk fetih yıllarında halkı zorlamayan yönetim, bir önceki idarenin belirlediği oranda vergi alırken; sonraki dönemde kendi kanununu uygulayarak tahrirler doğrultusunda miktarı yeniden şekillendirmiştir. Böylece, bölgeye yerleşmesini de daha sağlam temellere oturtmuştur. Tahrirler sonucunda

¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle)*, Ankara 2004, s. 1073.

² Abdurrahman Vefik Sayın, *Tekâlif Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)*, Ankara 1999, s. 441.

³ Mustafa Serin, "Osmanlı Arşivi'nde Bulunan Temettuat Defterleri", *Başbakanlık I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Ankara Tebliğler-Tartışmalar*, Ankara 1998, s. 717.

⁴ Abdüllatif Şener, "Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Reformları", *Sona Doğru Osmanlı- Osmanlı Ekonomisi ve Maliyesi Üzerine Yazılar*, Ankara 2007, s. 113-114.

toplanılacak verginin belirlenmesinde, hem halkın adetleri hem de Osmanlı Devleti'nin usulü gözetilmiş, böylece makul vergiler toplanmaya çalışılmıştır.⁵

Tanzimat devrine kadar pek çok isim altında toplanan vergiler, bu dönemden itibaren tek bir çatıda toplanmaya çalışılmış ve bu amaçla hane reislerinin gelirlerini tespit etmek için XIX. yüzyılın ortalarında temettu sayımları yapılmıştır.⁶ 1840'lı yıllarda Tanzimat'ın uygulandığı yerlerde yapılan tahrirleri içeren temettuat defterlerine, kişilerin sahip oldukları tüm mal varlıkları kaydedilmiştir. Bu bilgiler vasıtasıyla, Osmanlı taşrasının en ayrıntılı verilerine ulaşılmış ve bölgelerin sosyo-ekonomik durumları tespit edilebilmiştir.⁷ Temettuat vergisi, tüccar ve esnafın tahrir neticesinde tespit edilen yıllık geliri üzerinden %3 oranında alınırken⁸, günümüzdeki kazanç vergisinin karşılığı olan bu vergi, biri Mart, diğeri ise Eylül'de olmak üzere iki taksit halinde toplanmıştır.⁹

1.1.1.1. Temettuat Sayımlarının Yapılışı

Temettuat sayımları, mahalli idareciler tarafından yapılmıştır. H.1256/1840–1841) yılındaki sayımlardan muhassıllar sorumlu olurken; bu sayımın kaydedildiği defterlerin bazılarında muhassıllık, müftü, mal ve emlak kâtipleri ile meclis azalarının mühürleri, bazılarında ise tasdik ibaresi altında naibin mührü yer almıştır. H.1260/1844 yılındaki sayımlarda ise bazı değişiklikler yapılmıştır. Buna göre, Müslümanların yazılması muhtar-ı evvel ve sâniler ile köy imamı tarafından, gayrimüslimlerin sayımları ise varsa kocabaşlar ile papazların sorumluluğu altında gerçekleştirilmiş, defterin sonuna da bunlar tarafından mühürler basılmıştır.¹⁰

Temettuat sayımı sırasında görevliler, kendilerine verilen nizamnameler gereğince, sayım yaptıkları bölgeleri köy köy ve daha sonra ise büyük yerleri mahalle mahalle olmak üzere bu defterlere kaydetmişlerdir. Her bir köy ve mahallenin ayrı bir deftere yazılması esas olurken; kimi zaman birkaç kâğıt boş

⁵ L. Fekete, “Türk Vergi Tahrirleri”, Çeviren: Sadrettin Karatay, *Belleten* XI/42 (Nisan 1947), Ankara 1947, s. 299–300.

⁶ Mübahat Küçüköğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisâdî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, *Belleten* LIX/225 (Ağustos 1995), Ankara 1995, s. 395.

⁷ Said Öztürk, “Temettuat Tahrirleri”, *Akademik Araştırmalar Dergisi Osmanlı Özel Sayısı*, Yıl:2, s. 4–5 (Şubat-Temmuz 2000), İstanbul 2000, s. 537.

⁸ Şener, “Vergi Reformları”, s. 118.

⁹ Halil Cin, Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi, I, Kamu Hukuku*, Konya 1995, s. 323.

¹⁰ Küçüköğlu, “Temettü Defterleri”, s. 397–398.

birakılarak diğ er bir birim aynı deftere yazılmış tır. Tahrir iş i bittikten sonra mühürlen en defterler, bağı lı oldukları kazanın torbasına konulup kaza meclislerince kontrol edilerek, bir üst idari birime gönderilmiştir. Sancak merkezine gelen defterler, burada tekrar gözden geçirilip kontrol edildikten sonra ise temize çekilerek ciltlenmiştir.¹¹

Temettuat defterlerinde vergi mükellefinin defterlere iki farklı kaydedilme şekli olmuştur. Tahrirlerin ilk dönemini kapsayan 1256 tarihli kimi temettuat defterlerinde kişinin sahip oldu ğ u mal varlığı ö bek ö bek yazılırken, gayrimenkuller içerisinde özellikle haneler hakkında tek katlı ya da çok katlı gibi ayrıntılara girilerek, bunların kıymetleri altlarına yazılmış tır. Kimi defterlerde ise bu tür ayrıntılara yer verilmemiştir. 1261 sayımlarında ise sahip olunan gayrimenkuller ile malların kıymetinin yazılması usulü terk edilerek, bunun yerine hâsılatının yazılması yoluna gidilmiştir. 1256 yılına ait kimi defterlerde vergi mükelleflerinin yaş ları, fiziksel özellikleri (aksakallı, kısa boylu, esmer vs. gibi) ile çocuklarının durumları ayrıntılı belirtilmiştir.¹²

1.1.1.2 Temettuat Defterlerinin Yazım Şekli

Temettuat defterleri vasıtasıyla hem araştırılan bölgenin ekonomik durumu hem de bu bölgede yaşayan halkla ilgili kimi bilgilere ulaşılabilmiştir. Vergi mükellefinin ismi, vergiye esas olan gelir kaynağı, bu kaynağ ın yıllık geliri ve bu gelire karş ılık alınan vergi miktarını tespit etmek bu defterler sayesinde mümkün olmuştur. Defterlerde tüm hanelerin mal varlığı yazıldıktan sonra, toplam vergi miktarı ile birlikte hanenin bir önceki sene verdi ğ i vergi miktarları da yazılarak belirtilmiştir. Defterlerde ö şür ve rüsum ile adet-i ağ nam vergilerinin yanında kiraya verilen mülkler de açıkça yazılmış tır.¹³

Sorgun temettuat defterlerinde de kimi farklar olmakla birlikte sistem bu şekilde uygulanmıştır. Bu defterlerde hane reisinin ismi, mesle ğ i, ekili veya nadas arazi miktarı ile bunların türleri, tarlalardan elde edilen hububatlar, ö şür ve adet-i

¹¹ Nuri Adıyeke, “Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, s. 11, Ankara 2000, s. 779.

¹² Ahmed Akgündüz, Said Öztürk, *Yozgat Temettuat Defterleri I*, İstanbul 2000, s. 42–43.

¹³ Ayşe Özdemir Kızılk an, “Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir De ğ erlendirme”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 20 (Nisan 2008), Kütahya 2008, s. 60–61.

ağnam vergisi, hayvan isimleri ve sayıları ile bunların gelir getirenlerinden elde edilen kazançlar, arı kovanları, asiyablar (su değirmeni) ve bunlardan elde edilen kazançlar gibi detaylar tek tek belirtilmiştir.¹⁴

Araştırmamıza konu olan 1260–1261 (1844–1845) yıllarına ait Sorgun temettuat defterlerinde, ilk başta köyün bağlı bulunduğu kaza ile bu kazanın bağlı olduğu eyalet belirtildikten sonra eğer defterin ait olduğu köydeki hane reislerinin tamamı Müslüman ise genellikle “*Sivas Eyaletinin havi olduğu kazalardan Bozok Sancağı kaymakamlığı dâhilinde kâin Sorgun Kazasına tabi Kara Tepe karyesinde mukîm ehl-i İslamın emlâk ve arâzi ve temettuatı mikdarını mübeyyin defteridir*”¹⁵ şeklinde belirtilmiştir. Eğer sayım yapılan yerde gayrimüslim ahali var ise, “*Sivas Eyalet mülhakatından Bozok kaymakamlığı dâhilinde kâin Sorgun Kazası muzafatından Taşlıgeçit karyesinde mutavattın ehl-i zimmet reayânın emlâk ve arâzi ve hayvanât sairesi ve temettu‘u*”¹⁶ şeklinde belirtilmiştir.

Muhtarlık esaslarına göre yazılan defterlerde her haneye 1’den başlanarak numara verilirken, muhtarlar ile imamlar genellikle ilk haneleri oluşturmuştur.¹⁷ Sorgun temettuat defterlerinde de numaraların 1’den başlanması usulü bulunmakla beraber, imamların 1 numaralı hanelerde yazılmasına rastlanılmamıştır. İmamlardan bazıları kaza merkezinde 14.¹⁸, Alibartekyesi köyünde 15.¹⁹, Fakihbeyli köyünde ise son hane olan 30. hane de yer almıştır.²⁰

Hane reislerinin isimlerinin yazımı sırasında büyük oranda Osman oğlu Mustafa²¹ şeklinde baba adı ile birlikte yazılması usulü takip edilmiştir. Bunun dışında kimi hane reisleri, Receb²² gibi sadece isimleri ile İmam Osman Efendi²³ gibi meslekleri ile birlikte yazılmıştır. Çok nadir olmakla birlikte kimi hane reisleri, İsmail Kethüda torunu Mustafa örneğinde olduğu gibi dedeleri ve İsmail Kethüda

¹⁴ Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), Maliye Varidât Temettuat (ML. VRD. TMT.), numara (nr.) 14317, s. 4–23.

¹⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14308, s. 2.

¹⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14381, s. 2.

¹⁷ Adıyeke, “Nizamname Örnekleri”, s. 780.

¹⁸ BOA, Cevdet Dâhiliye (C. DH), nr.161/8019, s. 2.

¹⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14352, s. 5.

²⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14321, s. 6.

²¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14311, s. 2.

²² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14338, s. 3.

²³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14366, s. 5.

karındaşı oğlu Osman²⁴ gibi amcaları ile birlikte yazılmıştır. Yine çok nadir olmakla birlikte Kara Veli karındaşı Halil²⁵ örneğinde olduğu üzere kardeşleri, Kürd Himmet oğlu torunu İbrahim²⁶ gibi büyük dedelerinin isimleri ve Toros'un damadı Ohannes²⁷ gibi kayınpederlerinin ismi ile birlikte yazılan hane reisleri de mevcuttur.

Hane reisleri sadece erkeklerden oluşmamıştır. Bazı hanelerde kadın hane reislerine rastlanılmıştır. Bunlar genellikle, eşleri ya da babaları vefat etmiş olan kimselerdir.²⁸ Eğer babasının ölümü nedeniyle hane reisi kadın ise, deftere “*Süleyman oğlu Mehmed Kethüda'nın kerimesi Fatma Hatun*”²⁹ şeklinde yazılmıştır. Şayet kocalarının ölümü nedeniyle hane reisi olmuşlar ise “*Hacı Osman'ın halilesi Meryem Hatun*”³⁰ şeklinde kaydedilmişlerdir.

H.1256 tarihli defterlerde imam ve muhtar gibi görevlilerin haricinde sadece hane reislerinin eşkâlleri verilip, meslekleri yazılmamıştır. H.1260–1261 tarihli defterlerde ise genellikle hane numarasının üzerine “*erbab-ı ziraatten idüğü*”, “*çiftçi*”, “*gündelikçi*”, “*demirci*”, “*çulha*”, “*tüccar*”, “*kiracı*” gibi hane reisi mesleği ile ya da geçimini temin ettiği iş koluyla yazılmıştır.³¹

Sorgun temettuat defterlerinde de meslekler, bu metotla kaleme alınmıştır. Ancak bazı hane reislerinin meslekleri, tam olarak değil kısaltma şeklinde kaydedilmiştir. Örneğin Karatepe köyünde ziraatla uğraşan tüm hane reislerinin meslek bölümü, “*erbab-ı ziraatten idüğü*”³² şeklinde yazılıken; Gevrek köyünde “*erbab-ı ziraatten*”³³, Karaveli köyünde ise “*ziraatçı*”³⁴ şeklinde kaydedilmiştir. Bu şekildeki yazım farklılıkları, diğer meslek grupları arasında da görülmektedir.

Temettuat defterlerinde ismin üzerine bir önceki senede hane reisinin ödediği vergü-yi mahsusa, aşar ve adet-i ağnam vergilerinin miktarı da eğik bir şekilde

²⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14321, s. 3.

²⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14352, s. 6.

²⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14318, s. 4.

²⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14317, s. 22.

²⁸ Kütükoğlu, “Temettü Defterleri”, s. 404.

²⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14309, s. 3.

³⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14389, s. 6.

³¹ Kütükoğlu, “Temettü Defterleri”, s. 402.

³² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14308, s. 2–5.

³³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14316, s. 2–8.

³⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14330, s. 2–5.

kaydedilmiştir. H.1256 yılında sadece vergü-yi mahsusa miktarı verilirken, H.1261 sayımında ise öşür ve adet-i ağnam vergisi de eklenmiştir.³⁵

Hane reislerinin isimlerinin altında sahip oldukları tarla, bağ, bahçe, bostan gibi gayrimenkuller ayrıntılı olarak yazılmıştır. Bu bölümde H.1256 (1840–1841) ve H.1260–1261 (1844–1845) tarihli defterler arasında farklılık bulunmaktadır. Buna göre, H.1256 (1840–1841) tarihli defterlerde tarla, bağ, bahçe gibi ekili-dikili gayrimenkullerin dönüm olarak yüzölçümü ve kıymetleri verilmişken; H.1261 tarihli defterlerde ise kıymet yerine hâsılatları yazılmıştır. Gayrimenkullerin yazımından sonra hane reislerinin sahip oldukları manda, inek, koyun ve keçileri ile bunların et, süt, yün ve kıllarından elde ettikleri gelirler yazılmıştır. Hane reislerinin sahip oldukları arı kovanları ile su değirmenlerinin adet ve gelirleri bu defterlerde yazılmıştır. H.1256 yılı sayımında ise bu gelirlerin yerine sadece kıymetler kaydedilmiştir. Tüm bu gayrimenkul ve diğer malların altına hane reisinin yıllık kazancı yazılırken, eğer başka bir işten geliri mevcutsa oda burada kaydedilerek, bu gelirin nereden elde edildiği belirtilmiştir.³⁶

Sorgun temettuat defterlerinde kişinin kendi yaptığı ek işten elde ettiği kazançlar, toplam gelir kısmında belirtilirken, bazı köylerde ise hane reisinin yaptığı ek işten değil de oğlunun ya da damadının yaptığı işten elde edilen gelirlerin de yazıldığı görülmektedir. Güllük köyünde Emir İsmail oğlu Bekdaş'ın gelir kısmına, oğlunun azablığından dolayı 100 kuruş gelir eklenmiştir.³⁷ Köhne-i Kebir köyünde ise Muslu oğlu İbrahim'in damadının tımarlı zaptiye olmasından ötürü bu hane reisine 1800 kuruş hâsılat yazılmıştır.³⁸

Hane reislerinden hiç malı-mülkü ya da hiçbir şekilde geliri olamayanların durumu, “*şunun bunun ianesi ile geçinmekte olduğu*”³⁹ şeklinde not düşülerek deftere işlenmiştir.

Kaza merkezi ve köylerde hane reislerinin tamamının sayım işlemi bittikten sonra “*icmal-i yekün temettuat*” ve “*yekün vergi*”⁴⁰ şeklinde şerh düşülerek toplam miktarlar buralara mutlaka yazılmıştır. Mührü bulunan köylerin bazılarında sadece

³⁵ Akgündüz, Öztürk, *Temettuat Defterleri*, s. 46.

³⁶ Kütükoğlu, “Temettü Defterleri”, s. 405–409–410.

³⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14345, s. 4.

³⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14317, s. 14.

³⁹ Akgündüz, Öztürk, *Temettuat Defterleri*, s. 48.

⁴⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14403, s. 5.

muhtarın ya da sadece imamın mühürleri basılmışken; hem muhtarın hem de imamın mührünün basılı olduğu defterler de vardır. Mührü kaybolan köylerde ise bu durum “*karye-i mezkûre mührü kazazede olmuştur*”⁴¹ şeklinde belirtilmiştir.

1.2. Kütüphane Malzemesi

Araştırmamızda arşiv vesikalarının dışında temettuat defterlerinde bulunan bilgileri açıklayıcı kimi eserlerden faydalanılmıştır. Bu kaynaklar arasında bölgenin tarihi ve coğrafyası ile ilgili bilgi veren eserlerin yanında ekonomik yapı ve sosyo-kültürel hayatla ilgili bilgi veren kaynaklar da yer almıştır. Böylece temettuat defterlerinin verdiği bilgiler ile bu eserlerin harmanlanması sonucu bölgenin sosyo-ekonomik geçmişi belirgin duruma gelmiştir.

⁴¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14359, s. 6.

BİRİNCİ BÖLÜM

SORGUN KAZASI'NIN COĞRAFI DURUMU VE TARİHİ GELİŞİMİ

1. 1. Sorgun Kazası'nın Coğrafi Durumu

Sorgun, İç Anadolu Bölgesinin Orta Kızılırmak bölümünde, Yozgat-Sivas karayolu üzerinde kurulmuş, Yozgat'a bağlı bir ilçe merkezidir.¹ İl merkezine 35 km. uzaklıkta yer alıp, deniz seviyesinden yüksekliği 1200 m., yüzölçümü ise 1769 km²'dir. Kazanın güney tarafında Kerkenes dağlarının devamı olan tepeler yer alırken, hafif engebeler ise kuzeye doğru yükselmiştir. Yozgat-Akdağmadeni arasında geniş bir ovaya sahip olan ve halk arasında Büyük Köhne, Yeşilova (Yeşilyurt) gibi isimlerle de anılan kazanın en yüksek dağlarını ise Halilbaba, Deveci ve Dayılı oluşturmuştur.²

Yarı kurak karasal iklime sahip olan Sorgun ilçesini ikiye bölen Eğriöz Deresi, Delibaş Çayı ile bu ilçenin sınırları içerisinde birleşmektedir. Bahsedilen akarsu kuzeyden Çalatlı Dere, Dişli Dere, Delibaş, İkikara Deresi, Çatmasöğüt Deresi, Çiğdemli (Sorgun) Özü gibi kolları alırken, Güneydoğudan doğuya doğru ise İnceçayır Deresi, Babalı Deresi, Küçükköhne ve Ayırdam Derelerini almıştır. Eğriöz Deresi kaynaklarını Muslubelen Geçidi'nin doğuya bakan yamaçlarından alarak Sorgun şehir yerleşmesinin doğusuna kadar, doğuya doğru akmıştır. Aldığı bu kollarla kısa mesafede büyüyen çay, Sorgun'un doğusundan önce güneydoğu ve daha sonra ise güneye yönelerek Delice Irmağına karışmaktadır.³

Sorgun yöresinde karasal İç Anadolu ikliminin hâkim olması nedeniyle içme ve kullanma suyuna olan ihtiyacın bir yansıması olarak, kimi yerleşim alanlarına su kaynakları ile ilgili adlar (Taşpınar, Günpınar, Çayözü vs.) verilmiştir. Bunun yanında doğal bitki örtüsü ve bunun türleri ile adlandırılan köyler de (Çiğdemli, Gümüşkavak, Çayözü köyleri, İğdeli, Nohutlu, Garayoncalı vs.) vardır. Yer

¹ İhsan Bulut, *Şehir Coğrafyası Açısından Sorgun*, Erzurum 1998, s. 2.

² *Yozgat 1991 İl Yıllığı*, Yozgat Valiliği, s. 29.

³ Bulut, *Sorgun*, s. 2-3-4.

şekillerinden etkilenecek verilen adlar (Sivri, Buruneren vs.) da en çok bulunan yer adları olarak görülmektedir. Fiziki coğrafya (Çamurlu ile kumlu hafif toprak anlamına gelen Kepirce köyleri), rüzgâr ve yönleri (Güngören, Günyazı köyleri vs.) ile kayaçlarla ilgili kimi adlar (Tuzkayası, Karakaya vs.)⁴ da yine bugün Sorgun kazasında pek çok köy ve yer adı olarak kullanılmaktadır.

1. 2. Sorgun Adı

Şehrin adının nereden geldiği hususunda akademik bir çalışma ve bilimsel bir bilgi bulunmamakla beraber, iki iddia ileri sürülmektedir.

Bunlardan ilki, halk arasında anlatıla gelen bir efsaneye dayandırılır. Buna göre, kazanın adının “Sor da Kon” kelimelerinden türediği ileri sürülür. Bu iddiaya göre, 1071 Malazgirt zaferinden sonra Gani Baba, Halil Baba, Baba Ali ve Bedir Baba ismindeki Selçuklu komutanları birbiri ardından bölgeyi fethetmişlerdir. Bu bölgeyi fetheden Bedir Baba kuvvetlerinin arkasından gelen komutan, Bedir Baba’ya “*Bedir, sen konacağın yeri bilmiyorsun. Konacağın yeri sor da kon, geldin de Cenevizlilerin pisliğine mi kondun*” demiştir. İşte bu “*Sor da Kon*” sözü zamanla ilçenin adı olan Sorgun şeklinde kullanılmıştır.⁵

İkinci iddia ise Sorgun adının, Anadolu’da yaygın olarak kullanılan bir söğüt ağacı türünden geldiğidir. Sultanî söğüt, ban ağacı, sepetçi söğüdü adı da verilen “Sorgun”un salix viminalis bitkisi olduğu bilgisine dayanılarak, kazanın adının sulak yerleri seven bu bitkinin bol yetişmesinden almış olduğunu kabul etmenin daha doğru olacağı ifade edilir.⁶

Osmanlı arşiv kaynaklarında şehrin adı, (صورقون) Sor-kun⁷ ve (صورغون) Sor-ğun⁸ şeklinde yazılıdır.

⁴ İhsan Bulut, “Sorgun Yöresi Köy ve Mevkii Adlarının Kaynakları”, *Akademik Araştırmalar*, Yıl: 1, s. 3, Kış 1996, Erzurum 1996, s. 32–37.

⁵ Durali Doğan, *Sorgun 1995*, Ankara 1995, s. 22.

⁶ Orhan Sakin, *Bozok Sancağı ve Yozgat*, Ankara 2004, s.172.

⁷ BOA, *İrade Dâhiliye (İ.DH)*, nr.15/707, 10 Haziran 1840 tarihli tahrirat; BOA, *ML. VRD. TMT*, nr. 14390, s. 2.

⁸ BOA, *ML. VRD. TMT.*, nr. 14399, s. 2.

1. 3. Tarihi Gelişimi

1. 3. 1. İlk Çağlardaki Durumu

Sorgun kazasının tarihi, Osmanlı hâkimiyetinin bölgeye yerleşmesinden çok önceye dayanmaktadır. Buna göre, öncelikle kaza sınırları içerisinde yer alan Şahmuradlı köyünde 1993 yılından beri devam eden kazılar neticesinde, bölgede bulunan Kerkenes dağı üzerinde M.Ö. 600 yılı civarında tarihi Pteria olduğu düşünülen bir Demir çağı başkentinin kurulduğu yönünde kimi bulgulara ulaşılmıştır. Kazılar neticesinde gün ışığına çıkarılan yazıtlar, grafiti ve diğer kalıntılar bu yapıların Frig kökenlerine işaret etmekle birlikte, kentin büyük ihtimalle hiçbir zaman Frig devletinin bir parçası olmadığı anlaşılmıştır. Lidya kralı Krezüs ile Pers hükümdarı Büyük Keyhüsrev arasında M.Ö. 540 yıllarında gerçekleşen savaşa karışan Kerkenes, yağmalanmış ve yakılarak yok edilmiştir.⁹

Hititlerin en önemli merkezlerinden olan Alışar'ın Yozgat ili sınırları içerisinde bulunması ve buradan başlayarak Boğazköy ve Alacahöyük'te yapılan kazılar neticesinde gün yüzüne çıkan Hitit tarihi¹⁰ bize Yozgat çevresinde ilk çağlardan beri yerleşimin olduğunu gösteren en iyi kanıtları oluşturmuştur. Bu uygarlığa ait kimi yerleşim alanları, Sorgun kazası sınırları içerisinde de bulunmuştur. Yapılan çalışmalar neticesinde Kerkenes dağının 20 km kadar doğu-kuzeydoğusunda, bugünkü Karakız kasabasını çevreleyen büyük bir Hitit İmparatorluk dönemi taş ocağı bulunmuştur. Bu çevrede bulunan iki tamamlanmamış heykel ile taş ocağının değerlendirilmesi sonucu, bunların M.Ö. 2. bin yılın sonlarına ait olabileceği düşünülmüştür.¹¹ Yine bunun yanında Kerkenes dağının kuzeybatısında Eğriöz suyunun suladığı geniş bir ovada bulunan Kuşaklı Höyük'te Hitit dönemi mühürleri ile mühürlenmiş kimi parçaların bulunması, bu yerleşimin de Hititlere ait olduğunu göstermesi açısından önemlidir.¹²

⁹ Françoise Summers, Geoffrey Summers, *Kerkenes Haberler 11–2008*, Çev. Nilüfer Baturayoğlu Yöney, Ankara 2008, s. 16.

¹⁰ A. Fevzi Koç, *Bütün Yönleriyle Yozgat*, Ankara 1963, s. 11.

¹¹ Geoffrey Summers, Erol Özen, “Karakız Kasabası'nda Bir Hitit Taş Ocağı ve Heykel İşçiliği”, Çeviren: Nilüfer Baturayoğlu Yöney, *Kerkenes Haberler 10–2007*, Ankara 2007, s. 10.

¹² Stefania Mazzani, “Kuşaklı Höyük Yüzey Araştırması”, Çeviren: Nilüfer Baturayoğlu Yöney, *Kerkenes Haberler 12–2009*, Ankara 2009, s. 10.

Bozok Sancağı'nın bulunduğu coğrafyada ilk çağlarda Hititler, Frigyalılar, Kimmerler, Persler ve Galatlar hüküm sürerken, Asur ticaret kolonileri çağında ise (M.Ö. 19–18) bölge Asur kolonilerinin etki alanında bulunmuştur. Bölgede miladi yılların başında Roma egemenliği başlamış, M.S. 4. yüzyılın sonlarında ise bu idare yerini Bizans'a bırakmıştır.¹³ Bölgedeki Bizans hâkimiyeti, Türk ve Müslüman unsurların Anadolu'yu fethedip, bölgeyi iskân etmelerine kadar devam etmiştir.

1. 3. 2. Osmanlı Hâkimiyetine Kadar Olan Tarihi Süreç

Bozok bölgesi Anadolu'nun Türk hâkimiyetine girdiği 11. asır sonlarından itibaren, önce Danişmentlilerin, daha sonra ise Anadolu Selçukluları'nın idaresine girmiştir. Bir süre Eretna ve Kadı Burhaneddin'in egemenliğinde kalan bölge, 1398 yılından itibaren Yıldırım Bayezid tarafından fethedilmiş, fakat Ankara Savaşı'ndan sonra buraya Dulkadir Beyliği hâkim olmuştur. Bu savaşın ardından bölgede yaşayan Tatarların Timur tarafından zorla Türkistan'a götürülmeleri üzerine bölgede oluşan boşluk, Sivas'ın güneyinde ve Kayseri'nin doğusunda yaşayan Bozoklara mensup Dulkadirli Türkmenlerinin getirilip bölgeye yerleştirilmeleri ile giderilmeye çalışılmıştır. Böylece 24 Oğuz boyundan 12'sinin genel ismi olan Boz-ok, yörenin ismi olarak kullanılmaya başlanmıştır.¹⁴ Bölgeye yerleşen oymakların başlıcaları; Kızıl Kocalu, Selmanlu, Ağçalı, Çiçeklu, Zâkirlu, Mes'udlu, Ağça Koyunlu, Kavurgalu, Demircilu, Şam Bayadı, Söklen, Hisar Beğlü, Karalu, Tatar ve diğerleri olmuştur. Bozok, Dulkadir Beyliği ortadan kalkıncaya kadar (1522) bu beyliğin hâkimiyetinde kalırken, 1522'den itibaren ise Osmanlı sancağı haline gelerek 1526 yılında tahriri yapılmıştır.¹⁵

1. 3. 3. Osmanlı Hâkimiyetinin Başlaması ve Sorgun

Bozok Sancağı, uzun süre Sivas'a bağlı kalırken, 16. yüzyılda burada çeşitli tahrirler yapılmıştır. Bozok sınırları içerisinde yapılan mufassal tahrirlerden birisi, 966/1558 tarihini taşıyan tahrirdir. Buna göre Osmanlı idari yapısı içinde Bozok

¹³ Akgündüz, Öztürk, *Temettuat Defterleri*, s. 59.

¹⁴ Mehmet Öz, "Bozok Sancağı'nda İskân ve Nüfus (1539–1642)", *XII. Türk Tarih Kongresi Ankara: 12–16 Eylül 1994 Kongreye Sunulan Bildiriler, III*, Ankara 1999, s. 787.

¹⁵ Faruk Sümer, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar I", *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Anma Kitabı*, Ankara 1974, s. 313–321.

sancağı Bozok ve Akdağ olarak iki kazaya ayrılmış, Sorgun ise Baltı, Karadere, Kanak-ı Zîr, Delüceözi ve Selmanlı ile birlikte Bozok'un nahiyesini oluşturmuştur. Akdağ kazası Kanak-ı Bâlâ, Aliki, Akdağ, Boğazlıyan, Emlak, Gedük ve Çubuk nahiyesi olmak üzere toplam 13 nahiyeden oluşmuştur. Nahiye sayısı 964/1556 ve 983/1575 yıllarında aynı kalmıştır. 17. yüzyılda bu nahiyelerin kaza haline getirilmeleri sonucu nahiye sayısı 10'a düşerken, kaza haline getirilen nahiye ise Sorgun, Akdağ, Emlak, Budaközi, Boğazlıyan, Süleymanlı Sağır, Gedükçubuk, Kızılkocalar, Hüseyinova ve Han-ı Cedid olmuştur. 1052/1642 yılındaki tahrirde ise Bozok livasının kazaları Sorgun, Akdağ, Boğazlıyan, Gedükçubuk, Emlak, Selmanluy-ı Kebir, nefsi-i Bozok, Selmanluy-ı Sağır ve Budaközi olmak üzere dokuz tane olmuştur. 1053/1643 yılına ait bir avarızhane tahririnde de aynı sayı korunmuştur.¹⁶ Bozok'un Osmanlı sancağı olmasından itibaren bölgenin ekonomik ve sosyal durumunu belirlemek için yapılmış tahrirlerde yer alan Sorgun, ilk olarak nahiye, daha sonra ise kaza olarak kayıtlara geçmiştir.

1558–1559 tahrirlerinde Sorgun nahiyesinde Kemhalu, İnce Su, Karaca Eymir, Eşek Meydanı, Üç Kuyu, Arab Deresi (hepsi Zâkirlü oymağından), Kavak Virânı, Mustafa Beğ Kışlası (Kızıl Kocalu'nun Toraman obasından), Kanber (?) Pınarı (Tatar'dan), Kancık, Key Geldi, İğdelü Pınar (Kızıl Kocalu'dan), Kırk Pınar, Karaca Virân (her ikisi de Selmanlı'dan), Karapınar, Dede Fakih, Gök Koyak, Alişar Dede, İsmail Virânı, Orta Virân, Kasım Virânı (hepsi Ağçalı'nun Közçü obasından), Budak Fakih, Peynir Yemez, Kara Hacılı (hepsi Tat oymağından), Kızılca Kışla, Aygudlu, Yudanlu, Maksadlu (diğer adı Yeni Beğlü), Ağça Kaya (diğer adı Pîrî Fakihlu, Tat), Karaca Kosuk (?) ve Sarı Günü (her ikisi Çungar'dan) olmak üzere toplam 31 köy ve ekinlik yer almıştır.¹⁷

Bozok bölgesinde yer alan Sorgun'un sınırları, 1539 yılında daha sonra Zile'ye bağlanan Karahisar-ı Behramşah ve bağımsız bir kaza durumunda olan Hüseyinebad yörelerini kapsamıştır. 1556 yılında bu saha biraz daralmıştır. 1554 yılında Rum'u tahrir eden Ataî Bey'in, Rum'a bağlı olarak gösterdiği köylerin önceden beri Bozok'ta olduğunu belirten kayıtların genelde Sorkun ve Delüceözü nahiyesine ait defterlerde yer alması ve 1556 tarihini taşıyan defterlere göre 40 ila

¹⁶ Akgündüz, Öztürk, *Temettuat Defterleri*, s. 60.

¹⁷ Sümer, "Bozok", s. 325.

50 arasındaki köyden oluşan bu nahiyelerdeki köy sayısının 10 civarına düşüşü, özellikle Sorkun nahiyesinin sınırlarının 1556–1576 yılları arasında da daraldığını göstermektedir.¹⁸ XVI. yüzyılda nahiye görünümünde olan Sorgun’un, ilerleyen yıllarda bu durumunda değişiklikler olurken, araştırmamızda ana kaynak olarak yer alan Sorgun temettuat defterlerinde 1844 yılında Sorgun’un 85 köye sahip bir kaza şeklini aldığı görülmektedir.

XIX. yüzyılda Bozok kazasının idaresinde çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Buna göre; Sivas Eyaletine bağlı kaymakamlık olarak idare edilen Bozok, eyalet merkezine uzaklığı nedeniyle Kayseri ile birlikte Sivas’tan ayrılarak Bozok ve Kayseri sancakları mutasarrıflığı şeklini almıştır. 1846 yılında önce Celaleddin Paşa’nın, daha sonra ise Mehmed Münip Paşa’nın uhdesine verilmiştir. 1846 yılından itibaren Bozok önce Ankara’ya bağlanarak varlığını devam ettirirken, daha sonra ise 1850 tarihli salnamedeki bilgilere göre Kayseri, Bozok, Ankara ve Kangırı (Çankırı) livalarını içine alan bir eyalet şeklini almıştır. 1877 tarihli bir başka salnamede Yozgat sancağının Ankara vilayetine bağlandığı görülürken, sancağın Akdağmadeni, Boğazlıyan, Çorum ve Sungurlu olmak üzere dört kazası bulunmuştur. Bir yıl sonra yazılan 1295 (1878) tarihli salnamede ise Yozgat sancağına Yozgat, Sorgun, Hüseyinabad, Karamağara, Kızılkoca, Akdağ, Selmanlu, Çorum, Sungurlu, Maden, Boğazlıyan, Mucur kaza ve nahiyelerinin bağlandığı görülürken, bunların 5 tanesi kaza, 7 tanesi ise nahiye niteliğinde olmuştur. Sorgun 1310 ve 1312 yılında merkez livaya, 1318’de ise merkez kazaya bağlı nahiye şeklini almıştır.¹⁹ Sorgun, Bozok sınırları içerisinde kimi zaman nahiye kimi zaman ise kaza olarak yer alırken, temettuat sayımlarının yapıldığı 1260/1261 (1844/1845) yıllarında ise Sivas eyaletine tabi olan Yozgat sancağına bağlı olmuştur. Bunu ise temettuat defterinde bulunan ifadelerden rahatça anlayabilmekteyiz.

Bozok bölgesine çeşitli kabile ve cemaatler tarafından yapılan yerleşimden Sorgun’da etkilenecek, bölgeye gelen kabile ve cemaatlerin bir kısmına ev sahipliği yapmıştır. Yaylaklara gidiş-geliş sırasında yerleşik ahalinin ekinleri ile diğer mallarına zarar veren konar-göçer grupların yerleşik yaşama geçirilebilmeleri için çeşitli çalışmalar yapılırken, bu çalışmalar sonucunda Bozok sancağında sakin

¹⁸ Öz, “İskân ve Nüfus”, s. 790.

¹⁹ Akgündüz, Öztürk, *Temettuat Defterleri*, s. 60–61–62.

Mamalu Türkmenlerinin 1701 yılında Sorgun, Kızıl-kocalu, Salmanlu ve Budak-özü kazalarına bağlı köylere iskân ettirilmelerine karar verilmiştir.²⁰ Mamalu'ya bağlı olan ve iskân edilen obaları Kafir-kıran, Kızıllı, Sarılar, Karacalı, Ali Beyli, Mamalu oymağı beyi Bektaş Bey ve ailesi, Selmân Fakılı demekle Maruf Mahmud ve ona tabi olanlar, Kırık, Elhac Ali ve akrabası, Turgud, oymak beyinin oğlu Ömer Bey'e bağlı olan oba ve oymaklar oluşturmuştur. Bunların dışında Çakallı Şarıklısı, Haydarlı, Nefesli (Nefisli)(?), Yakublu, Karacalı ve Selman Fakılı perâkendeleri, Beçilü, Arife Gazili, Keller, Âl-i Ganem oymakları da bölgeye yerleşmiştir. Bunlar arasında Sorgun'a yerleşen kabile ve oymakları ise Kızıllı (Kanberli mezasına), Sarılar (Küçük Kırım ve İsa Fakılı mezasına), Karacalı (Karacalı mezasına), Ali-Beyli (Taşpınar Altı-göz mezasına), Mamalu oymağı beyi Bektaş bey ve ailesi (Sorgun'a bağlı Tokat, Kayseri, Zile, Çorum, Sivas arasında kervanların uğrak yeri olan toprakların yanında, kışlayıp, ekip-biçmek için Bozok sancağı Künbed mezası ile Cerid obalı'da (?) üzerine çiftlik kaydedilmiş) oluşturmuştur.²¹ XVI. yüzyılda Sorgun'a yerleşen oymaklar arasında Kızıl Kocalu, Ağçalı, Zâkirlu ve Tat isimleri ile kayıtlara geçen oymaklar da bulunmuştur. Sorgun'a bağlı Ali Şar köyü, adını Ali Şarlu isimli Kızıl Kocalu oymağından alırken, Kızıl Kocalular'ın asıl yurdu olan Baltı'dan sonra Sorgun, oymağın çeşitli obalarına ev sahipliği yapmıştır. Tat oymağı ise Sorgun'un güneyindeki Budak Fakih ve Peynir Yemez köylerine yerleşmiştir.²² Sorgun'daki pek çok köyün isminde bölgeye iskân edilen oymakların etkisi olduğu bu açıklamalar ile anlaşılmaktadır.

XVI. yüzyılda köylerin kabile ve cemaatlerle ilişkisini gösteren bir tabloda Sorgun kazasında toplam 11 köyün olduğu ve bu köylerin 5 tanesinin kabile ve cemaatler tarafından kurulduğu belirtilmiştir. Bu açıklamaya göre Sorgun nahiyesinde 11 köyün toplam nüfusu 1800 civarında olurken, bu sayı ile en az nüfusa sahip nahiyeyi oluşturmuştur. Vergiye tabi nüfus bakımından ise Sorgun bu dönemde 11 köyde toplam 1.603 kişi ile yine en alt sırada yer almıştır. 16. yüzyıla ait bilgileri barındıran bir başka tabloda vergi toplamakla görevli muhassıllara Sorgun'da rastlanmadığı görülürken, babalarının devlet içindeki statülerinden ötürü vergiden

²⁰ Yusuf Halaçoğlu, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 1997, s. 130–131.

²¹ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, İstanbul 1987, s.84–85–86.

²² Sümer, "Bozok", s. 313–318.

muaf olan ve “*sipahizâde*” olarak anılan kişilerden 7’sinin ise Sorgun’da mevcut olduğu belirtilmiştir.²³

Osmanlı Devleti’nde 1831 yılında yapılan ve sadece erkek nüfusu kapsayan genel bir nüfus sayımı gerçekleşmiştir. Osmanlı Devleti bu sayım ile Müslüman nüfusun miktarını askerlik, hristiyan nüfusun miktarını ise vergi açısından öğrenmek istemiştir. Fakat bu sayımlarda sadece erkek nüfus değerlendirildiği için Anadolu ve Rumeli’nin tam nüfusunu vermekten uzak olmuştur. 1831 sayımında Hristiyan halk reaya olarak gösterilirken, Müslümanlar ise İslam olarak belirtilmiştir. Devlet genelinde yapılan bu sayımda Bozok Sancağı’nda Kapıcıbaşı Ârif Bey görev alırken, Sorgun kazasının nüfusu, tamamı Müslüman 8.573 kişiden oluşmuştur. Bozok Sancağının nüfus sayımının sonucu şu şekildedir:²⁴

Tablo 1. 1. 1831 Sayımına Göre Bozok Sancağında Nüfus

Yer Adı	İslam	Reaya	Yekûn
Yozgat Kasabası	3.218		3.218
Kızılkoca	7.997		7.997
Selmanlı	2.914		2.914
Budaközü	6.731		6.731
Akdağ	7.371	9.826	17.197
Sorkun	8.573		8.573
Karahisar Behramşah	3.819		3.819
Gedikçubuk	2.512		2.512
Emlâk	2.919		2.919
Süleymanlı	1.389		1.389
Boğazlıyan	2.745		2.745
TOPLAM	50.188	9.826	60.014

Yapılan bu sayımda Yozgat şehrinde hristiyan nüfusun yer almadığı görülürken, sayımdan sadece 1 yıl sonra buraya gelen Texier, 15.000 civarındaki nüfusun üçte birinin hristiyan olduğunu ve Rumlara oranla Ermeni nüfusun daha fazla olduğunu söylemiştir. Yine 1837 yılında Yozgat’a gelen Poujoulat, şehirde 5.000 Müslüman ile 1.000 Rum ve 1.000 Ermeni’nin yaşadığını belirtmiştir. 1844–1845 yıllarına ait temettuat defterlerinde ise 1.593 Müslüman, 686 Ermeni ve 48

²³ Yunus Koç, *XVI. Yüzyıl’da Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Ankara 1989, s. 42–56–57–63–64–66.

²⁴ Enver Ziya Karal, *Osmanlı İmparatorluğu’nda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Ankara 1943, s. 19–20–22–210.

Rum ailenin varlığı anlaşılmıştır.²⁵ Bu sayımda Sorgun kazası da pek çok kazaya göre daha fazla erkek nüfusa sahip olurken, bu sayı ile 16. yüzyıldaki en az nüfusa sahip kaza olma durumu da sona ermiştir. İncelemiş olduğumuz 1844–1845 yıllarına ait Sorgun temettuat defterlerinde de ileride daha detaylı bahsedilecek olmakla beraber 44 hane gayrimüslim yer almıştır.

Sorgun hakkında dolaylı bir bilgide Avrupalı bir seyyahın elde edilmiştir. Fred Burnaby 1876 yılında at sırtında Anadolu topraklarını ziyaret ederek gördüğü yerlerle ilgili gözlemlerini kaleme almıştır. Seyyah bir süre Yozgat'ta kaldıktan sonra muhtemelen Sorgun yolunu kullanarak Sivas'a doğru hareket etmiş ve bu yolculuk sırasında gördüğü manzarayı da kaleme almıştır. Seyyah Sivas'a giderken yolun sert ve düz, bölgenin ise sulak olduğunu, patikanın kenarında da bir sürü hayvanın otladığını belirtmiştir. Seyyah ve yanındaki uşak 6,5 saatlik yolculuktan sonra 45 toprak kulübenin bulunduğu Külhüyük adlı bir Türkmen köyünde durup dinlenmiştir. Burada patikanın ağaçlıklı bayırlarının büyüleyici olduğunu ve bu köyün çam ormanları ile dolu bir bölge olduğunu belirtmiştir.²⁶ Seyyahın dinlendiği bu köy muhtemelen, araştırdığımız dönemde temettuat defterinde Külhöyük ismi ile kaydedilmiş olan 34 haneli Müslüman köyü olmuştur.

Sorgun 1874, 1887, 1898 ve 1905 tarihli salnamelerde Yozgat sancağının merkez ilçesine bağlı bir bucak olarak anılırken, ismi ise Köhne-i Kebir olarak geçmiştir. 1925 yılında Sorgun bucağı, ilçe olarak düzenlenerek lağvedilen Devecidağ (Kadışehir) ilçesi, Hacıköy ve Mamure bucakları ile birleştirilmiştir. Köhne-i Kebir kelimesinin Arapça olması nedeni ile 1928 yılında ilçeye tekrar Sorgun ismi verilmiştir.²⁷

²⁵ Taha Niyazi Karaca, *Ermeni Sorununun Gelişim Sürecinde Yozgat'ta Türk Ermeni İlişkileri*, Ankara 2005, s. 17–18.

²⁶ Fred Burnaby, *At Sırtında Anadolu*, Çeviren: Fatma Taşkent, İstanbul 1999, s. 152–153.

²⁷ *1991 Yılı*, s. 117.

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL YAPI VE YERLEŞME

2. 1. Osmanlı Devleti’nde Kaza ve Köy Yönetimi

2. 1. 1. Kaza Yönetimi

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat döneminin ilk yılların da istenilen sonuçlar alınamamış ve bu başarısızlığın ardından iltizam usulü kaldırılarak, Tanzimat reformlarının uygulanabilmesi amacıyla 1840 yılı başlarında Tanzimat’ın uygulandığı bölgelere muhassıl ismi ile yeni memurlar gönderilmiştir. Muhassıllar, gönderildikleri kaza ve sancaklara bizzat padişah tarafından memur-ı müstakil olarak seçilip atanmışlardır. Bu durumları ile muhassıllar iltizam sisteminin kaldırılmasından sonra vergileri doğrudan devlet hazinesi adına toplayan maaşlı devlet memurları olmuşlardır.¹ Muhassıllık örgütünün kurulması ile devletin kuruluşundan beri hem mali hem de idari-askeri görevleri yüklenen vali, sancakbeyi ve daha sonrada mütesellimlerin mali yükümlülükleri kalmamıştır. Muhassıllık sisteminden istenilen verim alınamadığı için 1842 yılında bu kurum kaldırılarak yerine “Kaza Müdürlüğü” adıyla köyden sonra yer alan en küçük yönetim birimi oluşturulurken, Meclis-i Vâlâ kararı gereğince kazalara birer müdür seçilmiştir.²

1842 yılı Mart’ından itibaren Tanzimat’ın uygulandığı eyaletlerde yürürlüğe giren bu yeni yönetim biçiminde kaza müdürü, kazanın büyüklüğüne göre maaşa bağlanırken, bu maaşı ise kaza halkı ödemekle yükümlü olmuştur. Kaza müdürlerinin en önemli görevleri, müdürü oldukları kazalara bağlı köylerden aşar ve benzeri vergilerin zamanında toplanmasını sağlamak olmuştur. Bunun yanında halkın güvenlik içinde geçinmelerini sağlamak ve Tanzimat’ın getirdiği yeniliklerin uygulanmasını kolaylaştırmakta müdürün diğer görevleri arasında olmuştur.³

Osmanlı Devleti’nde 8 Ekim 1864 tarihinde öncelikle Tuna vilayetinde yürürlüğe konulan yeni yönetmelikle yönetimde yapılan düzenlemelere tekrar şekil

¹ Abdüllatif Şener, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi*, İstanbul 1990, s. 34–38.

² Musa Çadircı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri’nin Sosyal Ve Ekonomik Yapısı*, Ankara 1997, s. 210–215–240–241.

³ Musa Çadircı, “Türkiye’de Kaza Yönetimi (1840–1876)”, *Belleten* LIII/206 (Nisan 1989), Ankara 1989, s. 238–240.

verilmiştir. Bu nizamname hükümlerine göre devlet; vilayet, sancak, kaza ve köy olmak üzere idari birimlere ayrılırken, yöneticilerin unvanlarında da kimi değişiklikler olmuştur. Buna göre; eyalet adı vilayet şeklini alarak valinin, sancak adı ise livaya çevrilerek mutasarrıfın idaresine verilirken, kaza birimi ise durumunu korumakla beraber seçimle gelen kaza müdürü yerini, hükümetçe atanan kaymakama bırakmıştır. Kaymakamın idaresi altına giren kaza'da mal müdürü, idare kâtipleri, emlak ve nüfus memurları ve zaptiye zabiti olmak üzere çeşitli görevlilerde yer almıştır. Kaza idare meclisi ise yönetim, yargı ve maliye işlerinde yöneticilere yardımcı olmak ve lüzumlu kararları alıp uygulamaya koymakla yükümlü olmuşlardır.⁴

2. 1. 2. Köy ve Mahalle Yönetimi

Osmanlı yönetim sisteminin en alt birimini, şehirlerde mahalleler; kırsal alanda ise köyler oluşturmuştur. Köy ve mahalleler iktisadi, mali ve idari yönden kendi içlerinde kapalı birer üniteye sahip olurlarken, bu ünitenin tanınması ise XIX. yüzyılda yapılan yönetim reformlarıyla gerçekleşmiştir. XIX. yüzyılın ilk yarısına kadar mahallenin sorumluluğu imam ya da haham ve papaz gibi görevlilere verilmiştir. İmamların görevleri arasında doğum, ölüm, evlenme olaylarını kaydetmenin yanı sıra, mahalle sakinlerine vergilerin paylaştırılarak toplanması işini yürütmek de bulunmuştur. II. Mahmud dönemi reformları ile mahalle ve köylerin yönetim yapısı değişmiş ve buralara muhtarlık teşkilatı kurularak muhtar, daha yetkili bir yönetici haline getirilmiştir.⁵

Yeniçeri ocağının kaldırılmasından sonra, bu ocağın yerine getirdiği askerlik dışındaki mali mülki görevleri sürdürmesi için İstanbul'da muhtarlık teşkilatı kurulmuştur. 1827 yılında Dersaadet ve Bilâd-ı Selâse (Eyüb, Galata, Üsküdar) ahalisinin erkek nüfusunun sayımı yapılmıştır. İmamların, gelen gidenlerin mürur tezkerelerini kontrolde ihmal ve yolsuzlukları görülmüş, bu nedenle mahalleye muhtar-ı evvel ve sanî olmak üzere iki de muhtar tayin edilmiştir.⁶ İstanbul dışındaki ilk muhtarlık teşkilatı ise Kastamonu'da mütesellim Dede Mustafa Ağa tarafından

⁴ Çadircı, *Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 251–252–253.

⁵ İlber Ortaylı, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840–1880)*, Ankara 2000, s. 106–107–108.

⁶ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilât ve İdare Tarihi*, Ankara 2007, s. 306–307.

kurulmuştur. II. Mahmud, halkın bu uygulamadan memnun kalması üzerine Kastamonu'da kurulan muhtarlık teşkilatının örnek alınarak bu idarenin tüm ülkede uygulanmasını emretmiştir.⁷

1871 Vilayet Nizamnamesinde, bir köy eğer 20 haneden büyükse buraya ikinci bir muhtarın seçilmesi ve bu muhtarların kaymakam tarafından onaylanması kararlaştırılmıştır. Muhtarların yanında nüfusun yoğunluğuna göre 3–12 kişilik seçimle kurulan bir ihtiyar meclisi oluşturulmuştur. Bunlar, köyün bekçi, korucu gibi zabıta memurlarının tayin ve yönetimi, vergi tahsili, beledi hizmetlerin gözetimi ile görevli olmuşlardır.⁸

Osmanlı yönetimi, iki etnik grup bir köyde yaşasa bile bu iki grubu ayrı köy statüsünde değerlendirmiştir. Günlük yaşamda bu iki grup ayrı mahallelerde yaşadığından bu bölünmüş yönetim, merkezi hükümet tarafından uygun görülmüştür. Bu köylerde ortak konu ve davaları çözmek için iki cemaatin ihtiyar meclisi, muhtar ve papazları birlikte toplanabilmişlerdir.⁹ İdari anlamda bu tür bir ayrılık görülse dahi her iki tarafı ilgilendiren meselelerde kendi idarelerinden sorumlu olan görevliler ortak bir kurulda toplanabilmişlerdir.

Bozok sancağı köylerinin hemen hepsi Türkçe adlar taşırlarken, bu durum 1071 Malazgirt Savaşını takiben bölgenin Türkleşmeye ve İslamlaşmaya başlamasının bir sonucu olarak kabul edilmektedir.¹⁰ İncelemeye çalışılan Sorgun kazasına ait temettuat defterlerinde de köylerin büyük kısmının adı, Türkçe nitelik taşımaktadır.

2. 2. Sorgun Kaza Merkezinin Temettuat Defterleri

2. 2. 1. Sorgun Kaza Merkezi

Başbakanlık Osmanlı Arşivi ML.VRD.TMT katalogunda Sorgun kaza merkezinin (Nefs-i Sorgun) bulunduğu defter, 4 Mart 1840 tarihli olarak belirtilmesine karşın, bu belgenin gerek yazım şekli ve gerekse tarla gelirlerinin

⁷ Çadircı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 38.

⁸ Ortaylı, *İdare Tarihi*, s. 433.

⁹ Ortaylı, *İdare Tarihi*, s. 433.

¹⁰ İsmail Cansız, *Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Sonlarında Yozgat Sancağı*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997, s. 5.

yanına yazılan ve sayımın yapıldığı seneyi gösteren 60 (1260) ve 61 (1261) rakamlarından, bu defterin 1844/1845 yıllarına ait olduğu anlaşılmaktadır.

Temettuat defterlerine göre 1844 yılında Sorgun kaza merkezinde tamamı Müslümanlardan müteşekkil 73 hane bulunmaktadır. Sorgun kaza merkezi, bir merkez niteliğinde olmasına rağmen ekonomik ve demografik açıdan çok çeşitli bir yapıya sahip olamamıştır. Köyde ikamet eden nüfusun tamamının Müslümanlardan oluşması ve nüfusun çok büyük bölümünün çiftçilik ile uğraşması bu durumun ortaya çıkmasında temel sebep olmuştur. İleride bahsedileceği üzere kazaya tabi kimi köylerdeki ekonomik ve demografik yapı, kaza merkezinden daha çeşitli olmuştur. Bu köylerde hem iş kolu çeşitliliği hâkim olurken, hem de nüfusunda Müslüman olmayan unsurları barındırdıkları görülmüştür.

Kaza merkezinde çiftçilik yapan 63 hane reisinin dışında, 1 imam, 3 çoban, 4 azab ve 1 başkalarının yardımı ile geçinen hane reisi mevcutken, 1 hane reisinin ise mesleği belirtilmemiştir. Kaza merkezinde 411 adet büyükbaş ve 193 adet küçükbaş olmak üzere toplam 604 adet hayvan yetiştirilmiş, bunun yanında ise 15 adet arı kovani yer almıştır. Sorgun kaza merkezinde 1228 dönüm ekili tarlanın yanında, 52 dönüm bostan ve 15 dönüm nadas arazi bulunmuştur. Hane reisleri yıllık 43794,5 kuruş (deftere 43714,5 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, bu gelirlerine karşılık olarak devlete yıllık 7061 kuruş (deftere 7045 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.¹¹

2. 3. Sorgun Kazası Köylerinin Temettuat Defterleri

2. 3. 1. Abdurrahmanbeyli Köyü

Günümüzde bu isimle bölgede yer alan bir köy mevcut olmazken, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinde Abdurrahmanbeyli köyünde 6 hanenin yer aldığı ve bunların tamamının Müslümanlardan oluştuğu görülmektedir. Hane reislerinin tamamının ziraat ile uğraştığı köyde 110 dönüm ekili, 10 dönüm ise nadas olmak üzere toplam 120 dönüm tarlanın yanında, 1,5 dönüm de bostan yer almıştır. 52 adet büyükbaş ve 196 adet küçükbaş hayvana ek olarak, arıcılık faaliyetleri için 8 adet arı

¹¹ BOA, C.DH., nr..161/8019; Ayrıca kaza merkezinde yer alan hane reislerine ait ayrıntılı bilgiler için Bkz. Ek-1.

kovanı bulunmuştur. Abdurrahmanbeyli köyü hane reislerinin toplam hâsılatları 4894 kuruş (deftere 4868 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ise toplam 875 kuruş (deftere 874,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.¹²

2. 3. 2. Ağcın Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde aynı isimle yer alan köyde, 1844 yılında nüfusunun tamamını Müslümanların oluşturduğu 13 hane bulunmuştur. Tamamının ziraatla geçimini sağladığı hane reislerinin, 285 dönüm ekili tarlalarının yanında, 3 dönüm nadas arazi ve 1,5 dönüm de bostanları mevcut olmuştur. Arıcılığın ve hayvanlığında önemli faaliyet alanları olduğu köyde 25 adet arı kovanının yanında, 128 adet büyükbaş, 228 adet ise küçükbaş hayvan yer almıştır. Hane reislerinin elde ettikleri toplam hâsılat 9836,25 kuruş (deftere 9886 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarı ise 1690 kuruş (deftere 2255 kuruş olarak geçmiş) olarak belirlenmiştir.¹³

2. 3. 3. Ahmedfakihli Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde Ahmetfakılı adı ile bulunan köy, 1844 yılında Ahmedfakihli olarak kayıtlara geçmiştir. 25 haneden müteşekkil bir yapıya sahip olan köyde, hane reislerinin tamamı ziraat ile geçimlerini sağlamışlardır. Köylülerin kullandıkları arazi 480 dönümlük ekili tarla ile 3 dönümlük bostandan¹⁴ oluşmuştur. Hayvan yetiştiriciliğinin de önemli yer tuttuğu Ahmedfakihli köyünde 183 adet büyükbaş ve 230 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Ayrıca köyde toplam 6 adette arı kovanı bulunmuştur. Hane reislerinin toplam kazançları 17258,25 kuruş (deftere 17292 kuruş olarak geçmiş) olurken, 2870 kuruş (deftere 2890 kuruş olarak geçmiş) ise devlete ödedikleri vergi miktarı olmuştur. Köydeki nüfusun tamamı Müslümanlardan müteşekkildir.¹⁵

¹² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14395; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-2.

¹³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14368; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-3.

¹⁴ 10 numaralı hane reisi Mustafa Kethüda'nın bostandan elde ettiği geliri yazılırken, sahip olduğu dönüm miktarı yazılmamıştır. Bu nedenden ötürü tarafımızdan dönüm miktarı değerlendirmeye alınmadan sadece gelirler değerlendirilmiştir.

¹⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14336; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-4.

2. 3. 4. Aktaş Köyü

Günümüzde Yozgat ilinin merkez ilçesine bağlı olarak varlığını devam ettiren köyde, 1844 yılı tahririnden anlaşıldığı kadarıyla tamamı Müslümanlardan müteşekkil 12 hane yer almıştır. Köyde 280 dönüm ekili tarla ve 2,5 dönüm bostan mevcutken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Hane reislerinin tamamı bu arazileri kullanarak ziraat ile geçimlerini sağlamışlardır. Köydeki büyükbaş hayvan miktarı 94, küçükbaş hayvan miktarı ise 137 iken, köy sakinleri 11 adet arı kovanı ile 1 adet de su değirmenine sahip olmuşlardır. Köy ahalisinin elde ettiği yıllık hâsılat 8955,25 kuruş (deftere 8982 kuruş olarak geçmiş), devlete ödedikleri yıllık vergi ise 1843 kuruş olmuştur. Köy nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur.¹⁶

2. 3. 5. Alibartekyesi Köyü

Sorgun temettuat defterlerinde Alibartekyesi köyü olarak geçen köy adına günümüzde Sorgun sınırları içerisinde rastlanılmamıştır. Köyde, 1844 yılında mevcut 19 hane reisinden 17 tanesi ziraatçılık yaparak geçimini sağlarken, geriye kalan 2 hane reisinden biri azab ve diğeri ise imam olarak görev yapmıştır. Köy sakinlerinin tamamını Müslümanlar oluşturmuştur. 280 dönüm ekili tarlanın¹⁷ yanında 15 dönüm nadas tarla mevcutken, 1 dönümden oluşan birde bostan bulunmuştur. Köyde 4 adet arı kovanı, 121 adet büyükbaş ve 39 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Alibartekyesi köyünde yıllık 8575 kuruş (deftere 8560,25 kuruş olarak geçmiş) gelir elde edilirken, devlete ise yıllık 1186 kuruş (deftere 1106 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.¹⁸

2. 3. 6. Arablı Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde Araplı Kasabası olarak mevcut olan köy, Sorgun temettuat defterlerinde ise Arablı köyü adı ile Sorgun'un büyük köylerinden birisi olarak kayıtlara geçmiştir. 1844 yılında 43 haneden müteşekkil olan bu köyde, nüfusun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur. Hane reislerinden 41

¹⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14347; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-5.

¹⁷ 12 numaralı hane reisi Hayri oğlu Mehmed'in tarla dönümü yazmıyorken, bu tarladan elde edilen gelirleri yazılmıştır. Bu nedenle tarafımızdan bu hane reisinin tarla dönümü hesaplanmadan sadece gelirleri hesaba katılmıştır.

¹⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14352; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-6.

tanesi ziraat ile meşgul olurken, geriye kalan 2 hane reisi çobanlık yaparak geçimlerini sağlamışlardır. Çiftçilik yapan hane reislerinin kullandığı toplam 726 dönüm ekili ve 15 dönümde nadas tarla bulunmuştur. Bu tarlaların yanında birde toplam 20 dönümden oluşan bostan yer almıştır. Hayvancılığında önemli bir faaliyet olduğu köyde 248 adet büyükbaş, 190 adet ise küçükbaş hayvan bu iş için kullanılmıştır. Ayrıca hane reisleri toplam 5 adet arı kovanına sahip olmuşlardır. Köy halkının bir yıllık kazancı 20246 kuruş (deftere 20413 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ise 3819 kuruş (deftere 3667 kuruş olarak geçmiş) yıllık vergi ödemişlerdir.¹⁹

2. 3. 7. Ayrıdam Köyü

Sorgun kazası içerisinde günümüzde aynı isimle varlığını sürdüren Ayrıdam köyünde 1844 yılında 17 hane yer alırken, bu hane reislerinin tamamı ziraatla geçimlerini sağlamışlardır. Köyde 290 dönüm ekili tarlanın yanında, 300 dönüm nadas tarla ve 1 dönüm bağ bulunmuştur. Hayvancılık faaliyetleri için 117 adet büyükbaş ve 192 adet ise küçükbaş hayvan yetiştirilirken, arıcılık faaliyetleri olmamasından ötürü hiç arı kovanı bulunmamıştır. Köy halkının elde ettiği yıllık kazanç 9807,5 kuruş (deftere 9630 kuruş olarak geçmiş) iken, bu kazançları karşılığında devlete ödedikleri yıllık vergi ise 1249 kuruş (deftere 1535 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Köydeki ahalinin tamamı Müslümanlardan oluşmuştur.²⁰

2. 3. 8. Ayvalı Köyü

Günümüzde Ayvalık adı ile Sorgun kazası sınırlarında yer alan köyün 1844 yılında Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Ayvalı köyü'nün isim değiştirmiş hali olması muhtemeldir. Ayvalı köyü 1844 yılında hane reislerinin tamamının ziraatla uğraştığı, 4 haneden oluşan küçük bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Köy sakinlerinin tamamı Müslümanlardan müteşekkildir. Köyde hane reislerinin ekip biçtiği 75 dönümlük ekili tarla yer alırken, bunun dışında ise nadas araziye rastlanılmamıştır. Hane reisleri toplamda 24 adet büyükbaş ve 13 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerken, hiç arı kovanı ise bulunmamıştır. Köylünün yıllık kazancı 1599,75 kuruş (deftere 1568,75 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödemeleri

¹⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14333; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-7.

²⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14392; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-8.

gereken yıllık vergileri ise 171 kuruş (deftere 362,5 kuruş olarak geçmiş) olarak belirlenmiştir.²¹

2. 3. 9. Babalı Köyü

Günümüzde aynı isimle Sorgun sınırları içerisinde yer alan Babalı köyü, 1844 yılında sakinlerinin tamamını Müslüman ahalinin oluşturduğu bir köy özelliğini taşımıştır. Köyde toplam 25 hane mevcutken, bu hanelerden 21 tanesi çiftçilik, 3 tanesi azablık ve 1 tanesi ise çobanlık ile geçimini sağlamıştır. Çiftçilerin sahip olduğu 407 dönüm ekili tarlanın yanında, 132 dönüm nadas arazi ve 3,5 dönümde bostan yer almıştır. Hayvancılığında önemli yer tuttuğu bu köyde 162 adet büyükbaş, 296 adet ise küçükbaş hayvana sahip olunmuştur. Köyde ayrıca arıcılık faaliyetlerinde bulunan hane reislerine ait 10 adet arı kovanı yer almıştır. Babalı köyü hane reislerinin yıllık kazançları 15929 kuruş (deftere 15897,25 kuruş olarak geçmiş) olurken, ödedikleri vergi miktarı ise 3276 kuruş (deftere 3365 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.²²

2. 3. 10. Balcı Köyü

Sorgun temettuat defterlerinde Balcı köyü olarak yer alan bu adda bir köye, günümüzde Sorgun sınırları içerisinde rastlanılmamıştır. 1844 yılında Balcı köyünde bulunan 24 hane reisinin tamamı ziraat ile geçimini sağlarken, nüfusunu ise Müslümanlar oluşturmuştur. Köyde yapılan hayvancılık faaliyetleri için 154 adet büyükbaş ile 185 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Hane reislerinin sahip oldukları, toplam 440 dönüm ekili tarla ile 10 dönüm bostan yer alırken, hiç nadas arazi ve arı kovanına ise rastlanılmamıştır. Hane reislerinin yıllık kazançları 13421,5 kuruş (deftere 13409,25 kuruş olarak geçmiş) olurken, 2210 kuruş (deftere 2385 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödenmiştir.²³

²¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14350; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-9.

²² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14393; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-10.

²³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14388; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-11.

2. 3. 11. Baltasarıları Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Baltasarılar köyünün, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Baltasarıları köyü olması muhtemeldir. Baltasarıları köyüne ait temettuat defterinin zarar görmesi nedeniyle kimi sayfalarda yer alan hane reisleri ile ilgili bilgiler eksik çıkarken, kimi hane reislerine ait bilgiler ise hiç çıkmamıştır.

Defterde görülen son hane 21 olmakla beraber bu hane ile ilgili kayıta hane 15,5, numara 21 olarak kaydedilmiştir. Buna göre köyde toplam 21 hane mevcuttur. Köyde bilgileri eksik çıkan hanelerden 2 tanesinin ne iş yaptığı bilinmiyorken, bunlardan birisinin arpa ürettiği göz önüne alınırsa bu hane reisini ziraatçı olarak değerlendirmeye alabiliriz.

Buna göre 21 haneden 1'inin mesleği bilinmemek üzere geriye kalan 14 hane reisi ziraat ile uğraşırken, 1 hane şunun bunun yardımıyla, 1 hane çoban ve 1 hanede azab olarak geçimini sağlamıştır. Köydeki 2 haneyi şunun bunun yardımıyla geçinen kadınlar oluştururken, ziraat yapmayan son hanenin mesleğinin yazımında ise yanlışlık yapılarak açıklayıcı bilgisine çoban, ek gelirinin belirtildiği kısma ise azab olarak yazılmıştır. Köye ait temettuat defterinden hanelerin tamamının Müslümanlardan oluştuğu anlaşılmıştır. Köyde tam olarak belli olan 270 dönüm ekili tarla ile 7 dönüm bostan yer alırken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Hayvancılık faaliyetlerinde yararlanılan ve defterde kayıtlı olan 106 adet büyükbaş ile 131 adet küçükbaş hayvan mevcut bulunmuştur. Bunların yanında arıcık faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için 28 adet arı kovanı ile hububatların öğütülmesinde kullanılan 1 adet su değirmeni bulunmuştur. Köy halkının toplam hâsılat ve vergi miktarını yazan bilgi defterde yer almadığı için elimizdeki toplama dayanarak köylünün en az 8134,5 kuruş yıllık toplam hâsılatının ve yine en az 2526,5 kuruş devlete ödemekle yükümlü olduğu vergisinin bulunduğunu söyleyebiliriz.²⁴

2. 3. 12. Başbüyük Köyü

Sorgun temettuat defterlerinde 1844 yılında Başbüyük olarak geçen köyün, günümüzde Yozgat merkez ilçesine bağlı olan Başbüyük köyü olması büyük bir

²⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14389; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-12.

olasılıktır. 1844 yılında Sorgun'un büyük köylerinden birisi olan bu yerleşim yerinde 30 hane mevcutken, nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur. Hane reislerinden dört tanesi çobanlık yaparak, bir tanesi ise şunun bunun yardımı ile geçimini sağlarken, geriye kalan 25 hane reisi ise ziraat ile uğraşmıştır. Arıcılık ve hayvancılık faaliyetlerinin de önemli olduğu köyde, 35 adet arı kovanı ile 292 adet büyükbaş ve 451 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. Ayrıca köyde hane reislerinin sahip oldukları 2 adet de su değirmeni mevcut olmuştur. Köy halkının geçimini sağladığı 560 dönüm ekili tarlanın yanında, 10 dönüm nadas tarla ile 10,5 dönüm bostan yer almıştır. Hane reislerinin yıllık kazançları 19115,75 kuruş (deftere 21491,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri vergi miktarı ise 3975,5 kuruş (deftere 4578,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.²⁵

2. 3. 13. Belencumafakihli Köyü

Günümüzde Belencumafakılı kasabası olarak Sorgun sınırları içerisinde yer alan köyde yapılan 1844 tahririnde, Müslüman ahaliden müteşekkil 20 hane bulunmuştur. Hane reislerinden 17 tanesi ziraat erbabı olurken, 1 hane reisi ise çobanlıkla geçimini sağlamıştır. Geriye kalan iki hanenin ise meslekleri bilinmemekle birlikte, sadece bir hanenin 1 dönümlük duhan tarlasına sahip olması ve bu iki hanenin de herhangi bir tarımsal mahsul üretmemelerinden dolayı ziraat ile uğraşmadıkları izlenimi ön plana çıkmıştır. Köyde toplam 339 dönüm ekili tarla, 18 dönüm bostan, 3 dönüm bahçe ve 4 dönüm duhan tarlası bulunurken, hiç nadas arazi yer almamıştır. Özellikle küçükbaş hayvancılığın önemli olduğu bu köyde 227 adet büyükbaş ve 591 adet ise küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Hane reisleri yıllık 16928,75 kuruş (deftere 18775 kuruş olarak geçmiş) gelir elde etmişlerken, 3130 kuruş (deftere 2210,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete yıllık vergi olarak ödemişlerdir. Köyde ayrıca 9 adet arı kovanı yer almıştır.²⁶

2. 3. 14. Belekilik Köyü

Günümüzde bu isimle Sorgun kazası içerisinde bir köy bulunmamaktadır. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerinden anlaşıldığı kadarıyla hane reislerinin

²⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14382; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-13.

²⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14384; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-14.

tamamının ziraat ile geçimini sağladığı, 27 haneden oluşan bir Müslüman köyü özelliğini taşımıştır. Köyde 470 dönüm ekili tarlanın yanında, 10 dönüm nadas arazi ile 2 dönüm bostan yer almıştır. Köyde ayrıca 13 adet arı kovanı ile 165 adet büyükbaş ve 171 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. Köylünün elde ettiği yıllık hâsılat 14326 kuruş (deftere 14268,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, ödemekle mükellef oldukları yıllık vergi ise 2092 kuruş (deftere 2036,5 kuruş olarak geçmiş) olarak belirlenmiştir.²⁷

2. 3. 15. Belpınar Köyü

Günümüzde Çorum ilinin Alaca ilçesine bağlı bir köy olan Belpınar köyü, Sorgun temettuat defterlerine göre 1844 yılında Sorgun'un en küçük köylerinden birisi olurken, tamamını Müslüman ahalinin oluşturduğu 7 hane bulunmuştur. Hane reislerinin tümünün ziraat ile geçimini temin ettiği köyde, 120 dönüm arazinin tamamı ekili topraklardan ibarettir. Arı kovanının olmadığı köyde 62 adet büyükbaş ve 87 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Hane reislerinin yıllık hâsılatları 3823 kuruş (deftere 3824,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ise 865 kuruş vergi ödemişlerdir.²⁸

2. 3. 16. Beyyurdu Köyü

Günümüzde Yozgat ili Çekerek ilçesine bağlı belde olarak aynı isimle varlığını devam ettirmektedir. 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinden, sakinleri Müslümanlardan oluşan 21 haneli bir köy niteliğini taşıdığı anlaşılmıştır. Hane reislerinden iki tanesi azablık ve bir tanesi çobanlık ile geçimini sağlarken, geriye kalan 18 hane reisi ise ziraat ile uğraşmıştır. Arı kovanının bulunmadığı köyde büyükbaş hayvan sayısı 114, küçükbaş hayvan sayısı ise 76 olmuştur. Köyde bulunan 370 dönümlük arazinin tümü ekili tarlalardan oluşurken, hiç nadasa ayrılmış toprak yer almamıştır. Köylünün yıllık kazancı 12449 kuruş (deftere 11099,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri yıllık vergi ise 2204 kuruş (deftere 2283,5 kuruş olarak geçmiş) olarak tespit edilmiştir.²⁹

²⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14329; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-15.

²⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14380; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-16.

²⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14334; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-17.

2. 3. 17. Burunviran Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırlarında Burunören (Buruneren) adında bir köy yer almakla birlikte bu köyün temettuat defterlerinde geçen Burunviran köyü olma ihtimali vardır. Sorgun temettuat defterlerine göre, 1844 yılında Burunviran köyünde 19 hane ikamet ederken, buradaki nüfusun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur. Hane reislerinden sadece bir tanesi çiftçiliğin dışında bir işle uğraşarak azablık ile geçimini sağlarken, köyün geriye kalan 18 hanesi çiftçilik yapmıştır. Burunviran köyünde 345 dönüm ekili tarlanın yanında 13,5 dönüm de bostan yer alırken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Köyde arıcılık faaliyetleri yapılmamasından ötürü hiçbir hanenin arı kovanı olmazken, iki hane ise birer adet su değirmenine sahip olmuşlardır. Burunviran köyü'nün bir yıllık kazancı 11517,5 kuruş (deftere 11120,75 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarı ise 1735 kuruş (deftere 1935 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Hane reisleri tamamı büyükbaş olan 127 adet hayvan yetiştirmişlerdir.³⁰

2. 3. 18. Boğazcumafakihli Köyü

Günümüzde Boğazcumafakılı adı ile Sorgun kaza sınırları içerisinde yer alan köy, 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerinde sahip olduğu 5 hane ile Sorgun'un en küçük köylerinden birisi olarak yer almıştır. Nüfusunu Müslümanların oluşturduğu köyde tüm hane reisleri çiftçilik yapmıştır. Hane reisleri 75 dönümden oluşan ekili tarlaya³¹ sahip olmuşlardır. Ekili tarlalara ek olarak köyde 6 dönümden oluşan bostan yer alırken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Boğazcumafakihli köyünde özellikle küçükbaş hayvancılık önemli yer tutmuş ve köylüler 267 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. Yine bunun yanında köyde 57 adet büyükbaş hayvan ile 7 adet arı kovanı yer almıştır. Hane reisleri toplam 6181,25 kuruş (deftere 6124 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederlerken, 1110 kuruş (deftere 1500 kuruş olarak geçmiş) ise vergi ödemişlerdir.³²

³⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14404; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-18.

³¹ 1 numaralı hane reisi Yakub oğlu Mustafa'nın sahip olduğu ekili tarla dönümü yazılmadan sadece bu tarladan elde edilen gelir yazılmıştır. Bu nedenle bu hane reisinin sahip olduğu tarla dönümü hesaba katılmadan sadece elde ettiği gelirler değerlendirilmiştir.

³² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14315; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-19.

2. 3. 19. Buzacıoğlu Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Buzacıoğlu köyünde, 1844 yılında Müslümanlardan müteşekkil 9 hane yer alırken, hane reislerinden 8 tanesi çiftçilik ile geçimlerini sağlamış, çiftçilik yapmayan tek hane için ise azab ve hizmetkâr ifadelerinin ikisi hatalı bir şekilde kullanılmıştır. Buna göre bu kişi ya azablık ya da hizmetkârlık yapmıştır. Köyde ziraat için kullanılan 195 dönüm ekili tarlaya ek olarak 92 dönüm nadas tarla, 2 dönüm bostan ve 1 dönüm bağ yer almıştır. Köyde 101 adet büyükbaş ve 26 adet küçükbaş hayvanın yanında, 5 adet arı kovanı bulunmuştur. Buzacıoğlu köyü ahalisi yıllık 4074,5 kuruş (deftere 4269,75 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederken, devlete ise yıllık 1050 kuruş (deftere 1147 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.³³

2. 3. 20. Calatlı (Calatlu) Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Çalatlı köyünün 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Calatlı köyü olması muhtemeldir. Köyün, temettuat defterinde Calatlu (جلا تلو) ve Calatlı (جلا تلى) olmak üzere iki farklı yazım şekli bulunmuştur. Sorgun'un en büyük köylerinden birisi olan bu köyde 38 hane mevcut olmakla birlikte, defterde hane 33 atlanarak 34'den devam edildiği için son hanenin numarası 39 olarak kaydedilmiştir. Bu nedenle köy 38 hane üzerinden değerlendirmeye alınmıştır. Köy nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşurken, 38 haneden 26 tanesi çiftçilik, 2 tanesi ticaret, 2 tanesi çobanlık, 6 tanesi azablık, 1 tanesi hizmetkârlık ile geçinmiş ve 1 hane reisi ise köyün imamlığı görevini yürütmüştür. Köyde toplam 535 dönüm ekili tarlanın yanı sıra 150 dönüm nadas arazi, 17,5 dönüm bostan ve 1 dönümde bağ yer almıştır. Hayvancılığında oldukça mühim olduğu köyde, 357 adet büyükbaş ile 295 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Köyde ayrıca 10 adette arı kovanı bulunmuştur. Hane reislerinin elde ettikleri yıllık kazanç 15322 kuruş (deftere 15557,25 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri toplam vergi ise yıllık 3988 kuruş (deftere 3945 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.³⁴

³³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14373; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-20.

³⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14354; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-21.

2. 3. 21. Cihanpaşa Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Cihanpaşa köyü, 1844 yılında Sorgun'un orta büyüklükteki köylerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Cihanpaşa köyü 23 haneden müteşekkil iken, nüfusunun tamamını Müslümanlar oluşturmuştur. Köyde bulunan hane reislerinin tamamı çiftçilik ile geçimlerini temin etmişlerdir. Köyde 377 dönüm ekili tarla³⁵ olurken, ekili tarlanın yanında 40 dönümden oluşan nadas arazide yer almıştır. Hane reisleri 146 adet büyükbaş ve 111 adet küçükbaş hayvanın yanında, 11 adette arı kovanına sahip olmuşlardır. Köylünün elde ettiği yıllık hâsılat 9904,25 kuruş (deftere 9910 kuruş olarak geçmiş) olurken, bu gelirlerine karşılık ise devlete 1859 kuruş (deftere 1858 kuruş olarak geçmiş) yıllık vergi ödemişlerdir.³⁶

2. 3. 22. Cihanşarlı Köyü

Cihanşarlı adı ile günümüzde yine Sorgun kaza sınırları içerisinde yer alan bu köy, 1844 yılında Sorgun kazasının en büyük köylerinden birisi olmuştur. Köyde 34 hane yer alırken, nüfusunun tamamını ise Müslüman ahali oluşturmuştur. Köyde büyük çoğunluğun çiftçilik ile geçimini sağlamasının yanı sıra, başka işlerle meşgul olan hanelerde bulunmuştur. Buna göre köyde 1 adet değirmenci, 4 adet azab, 1 adet şunun bunun yardımıyla geçinen hane reisi mevcutken, 1 hane reisi için ise azab ve çoban yazısı birlikte yazıldığı için bu iki meslekten birini yerine getirdiği anlaşılmaktadır. Hane reislerinin sahip oldukları 555 dönüm ekili tarla, 116 dönüm nadas tarla, 11 dönüm bostan, 5,5 dönüm bağ ve 2 dönümde bahçe yer almıştır. Köylüler bu arazilerden buğday, arpa, burçak, mercimek ve bakla gibi çeşitli mahsuller hasat etmişlerdir. Hayvancılığında önemli yer tuttuğu bu köyde, 285 adet büyükbaş, 271 adet ise küçükbaş hayvan yer alırken, 1 adet de arı kovani bulunmuştur. Cihanşarlı köyü ahalisinin 13946,25 kuruş (deftere 10422,75 kuruş

³⁵ 13 numaralı hane reisi İsmail oğlu Osman'a ait olan tarlanın dönümü yazılmazken, sadece buradan elde ettiği gelir yazılmıştır. Bu nedenden ötürü bizde bu hane reisinin tarla dönümünü değerlendirmeden sadece elde ettiği geliri değerlendirmeye aldık.

³⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14337; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-22.

olarak geçmiş) yıllık gelirinin yanında, 2619 kuruş (deftere 2716 kuruş olarak geçmiş) ise yıllık vergileri bulunmuştur.³⁷

2. 3. 23. Cumafakihli-yi Zir Köyü

Günümüzde Aşağıcumafakılı olarak Sorgun kaza merkezinde yer almaktadır. 1844 yılında Sorgun temettuat tahrirleri yapılırken, köye ait defterin yazımı sırasında 47. hane yazılmadan 48'e geçildiği için son hane numarası 51 olan, fakat bu yazım yanlış nedeniyle 50 hane olarak değerlendirmeye aldığımız köyde, nüfusun tamamı Müslümanlardan müteşekkildir. 50 hane reisinden 39 tanesi çiftçilik, 2 tanesi hizmetkârlık, 3 tanesi ise çobanlık ile geçimini sağlarken, 6 hane reisi için herhangi bir meslek yazılmamıştır. Bu nedenle bizde bunları bir meslek grubuna yerleştirmedik. Özellikle küçükbaş hayvancılığın önemli yer tuttuğu bu köyde, 475 adet küçükbaş ile 245 adet büyükbaş hayvan bulunmuştur. Köyde arazilerin kullanım alanı çeşitlilik göstermiştir. Buna göre köyde en az 640,5 dönüm ekili tarla³⁸ mevcutken, ekili tarlanın yanında köyde toplam 15 dönüm nadas tarla, 34,5 dönüm bostan, 9 dönüm bahçe, 1 dönüm bağ ve 4 dönüm cehri yer almıştır. Ayrıca hane reisleri 9 adette arı kovanına sahip olmuşlardır. Cumafakihli-yi Zir köyünün yıllık hâsılatı 25969,25 kuruş (deftere 26372 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri vergi miktarı ise 3725 kuruş (deftere 3100 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.³⁹

2. 3. 24. Çavuşlu Köyü

Günümüzde de Sorgun kaza sınırları içerisinde yer alan köy, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinde Sorgun kazasının en küçük köylerinden birisini oluşturmakla birlikte, köyde yer alan 5 hane reisinin tamamı da Müslümanlardan müteşekkildir. Hane reislerinin çiftçilikle geçimlerini sağladığı köyde tamamını ekili arazilerin oluşturduğu 90 dönümlük tarla bulunmuştur. Hiç arı kovanı ile küçükbaş hayvanın yer almadığı köyde, 26 adet büyükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Çavuşlu

³⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14323; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-23.

³⁸ 28 numaralı hane reisi Kel Hasan oğlu Abdurrahman'ın tarla dönümü yazılmadan sadece bu tarladan elde ettiği gelirleri yazılmıştır. Bu nedenden dolayı bizde tarla dönümünü değerlendirmeden sadece elde ettiği geliri değerlendirmeye aldık.

³⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14364; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-24.

köyünün yıllık geliri 2150,5 kuruş (deftere 1681,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri yekün vergi ise 580 kuruş (deftere 518,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁴⁰

2. 3. 25. ÇelteK Köyü

Günümüzde Yozgat'ın Çekerek ilçesine bağı olan ÇelteK köyü, Sorgun temettuat defterlerine göre, 1844 yılında tamamı Müslümanlardan müteşekkil 13 haneli bir yerleşim alanıdır. Hane reislerinden 8 tanesi ziraat ile meşgul iken, 1 hane reisi imam ve 1 hane reisi de çoban olarak geçimini sağlamıştır. 3 hane reisi için ise çoban ve azab yazısı birlikte yazıldığı için bu iki meslekten birisine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Köyde hane reislerinin ekip biçtikleri 150 dönüm ekili tarla, 1,5 dönüm bostan ve 18 dönüm nadas arazi yer almıştır. Özellikle küçükbaş hayvancılığın önemli olduğu köyde, 55 adet büyükbaş ve 190 adet küçükbaş hayvan ile 2 adet arı kovanı bulunmuştur. Hane reislerinin yıllık 3523,75 kuruş (deftere 3556,5 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ettikleri köyde, devlete 1120 kuruş (deftere 1113 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.⁴¹

2. 3. 26. Çötelli Köyü

Günümüzde Çötelli kasabası olarak Sorgun kazası içerisinde yer alan köy, 1844 yılında sakinlerini Müslümanların oluşturduğu 29 haneli bir yerleşim alanı niteliğinde olmuştur. Köyde bulunan 3 hane azablık ve 1 hane ise çobanlık ile geçimini sürdürürken, geriye kalan 25 hane ise çiftçilik ile meşgul olmuştur. Çötelli köyünde 9 adet arı kovanından faydalanılırken, hayvancılık faaliyetleri için ise 209 adet büyükbaş ve 225 adet ise küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Köyde 473 dönümden oluşan ekili tarla ile 8 dönüm nadas tarla ve 11,5 dönüm bostan yer almıştır. Çötelli köyü'nün yıllık geliri 16403,25 kuruş (deftere 16227,25 kuruş olarak geçmiş) olurken, 2886 kuruş ise devlete vergi olarak ödenmiştir.⁴²

⁴⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14390; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-25.

⁴¹ BOA, Kamil Kepeci Tasnifi (KK.d), nr. 6053; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-26.

⁴² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14340; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-27.

2. 3. 27. Dağyenicesi Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Dağyenicesi, 1844 tahririnde Müslümanlardan müteşekkil 13 haneli bir köy niteliğini taşımıştır. Hane reislerinden bir tanesi azab olarak görev alırken, geriye kalan 12 hane reisinden sadece bir tanesinin ziraatçı olduğu belirtilmesine rağmen, diğer hane reislerinin de ziraat ile geçindikleri anlaşılmaktadır. Köyde, çiftçilerin kullandığı toplam 295 dönüm ekili tarla ile 5 dönüm bağ yer alırken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Hane reisleri arıcılık faaliyetlerinde de bulunmuşlar ve bu faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için köy genelinde 24 adet arı kovanına sahip olmuşlardır. Köyde 82 adet büyükbaş ile 108 adet küçükbaş hayvan, hane reisleri tarafından yetiştirilmiştir. Dağyenicesi köyünde hane reisleri toplam 10714,75 kuruş (deftere 1673 kuruş olarak geçmiş) kazanç sağlarlarken, bu kazançları için ise 1985 kuruş (deftere 1987 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁴³

2. 3. 28. Darıcı Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlıdır. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerine göre Sorgun kazasının en büyük köylerinden birisini oluşturan Darıcı köyünde tamamı Müslüman ahaliden müteşekkil 50 hane mevcut olmuştur. Hane reislerinden 5 tanesi çobanlık, 8 tanesi azablık ve 34 tanesi çiftçilikle geçimini temin ederken, 2 hane şunun bunun yardımıyla geçinmiş, 1 hanenin ise mesleği belirtilmemiştir. Köyde 760 dönüm ekili tarlanın yanında 210 dönüm nadas tarla, 18,5 dönüm bostan ve 31 dönümde bağ yer almıştır. Özellikle küçükbaş hayvancılığın çok önemli olduğu bu köyde, hane reislerinin toplam 805 adet küçükbaş ve 278 adet büyükbaş hayvanları bulunmuştur. Hane reisleri ayrıca 5 adet arı kovanı ile 2 adet su değirmenine sahip olmuşlardır. Darıcı köyü'nün yıllık hâsılatı 31239 kuruş (deftere 28590,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, ödedikleri toplam vergi miktarı ise 5416 kuruş (deftere 5485,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁴⁴

⁴³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14376; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-28.

⁴⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14357; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-29.

2. 3. 29. Deremüminli Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Deremumlu köyünün, temettuat defterinde yer alan Deremüminli köyü olması muhtemeldir. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerine göre Deremüminli köyünde 20 hane mevcutken, bu hanelerin tamamı Müslümanlardan oluşmuştur. Hane reislerinin 14 tanesi çiftçilik, 3 tanesi çobanlık ve 2 tanesi hizmetkârlık ile geçimini sağlarken, 1 hane reisinin ise mesleği belirtilmemiştir. Köyde 295 dönüm ekili tarlanın yanında 3 dönüm bostan ve 10 dönüm bahçe yer almıştır. Hayvancılığın ve arıcılığın önemli faaliyet alanı olduğu köyde, 160 adet büyükbaş ve 309 adet küçükbaş hayvan ile 29 adet arı kovani yer almıştır. Köylüler yıllık 10452,75 kuruş (deftere 10422 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, 1719,5 kuruş (deftere 1762,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödemişlerdir.⁴⁵

2. 3. 30. Dişli Köyü

Aynı isimle Sorgun kaza sınırları içerisinde yer almaktadır. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerine göre, Dişli köyünde 37 hane bulunmakla beraber, defterde numara 31'in iki kere kullanılması neticesinde son hane 36 olarak kaydedilmiştir. Hane reislerinin tamamı Müslümanlardan müteşekkil iken, 34 hane reisi ziraatla uğraşmış, geriye kalan 3 haneden biri davar çobanlığı, diğeri ise hizmetkârlık yapmıştır. Dişli köyündeki 1 haneyi ise kadın oluşturmuştur. Hayvancılığın önem taşıdığı köyde, 226 adet büyükbaş ile 427 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Dişli köyünde ziraatçıların faydalandığı 690 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 15 dönüm nadas tarla ve 1 dönüm bostan yer almıştır. Köyde ayrıca 10 adet de arı kovani bulunmuştur. Köylülerin elde ettikleri yıllık kazanç 26031,75 kuruş (deftere 23945 kuruş olarak geçmiş) iken, devlete ödedikleri yıllık vergi ise 5419 kuruş (deftere 5127 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁴⁶

⁴⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14314; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-30.

⁴⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14309; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-31.

2. 3. 31. Duralidayılı Köyü

Sorgun kazası sınırları içerisinde aynı isimle varlığını sürdüren Duralidayılı köyü, 1844 Sorgun temettuat defterlerinden anlaşıldığı kadarıyla Müslümanlardan müteşekkilen, köy genelinde 22 hane yer almıştır. Köydeki 20 hane çiftçilik ile geçimini temin ederken, geriye kalan iki haneden biri hizmetkârlık yaparak, diğeri ise şunun bunun yardımıyla hayatını sürdürmüştür. 8 adet arı kovanı bulunan köyde hiç küçükbaş hayvan yer almazken, 115 adet büyükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Köyde bulunan 300 dönümlük ekili tarlanın dışında ekili ya da nadas toprak yer almamıştır. Duralidayılı köyü ahalisinin yıllık hâsılatları 10221,5 kuruş (deftere 10125 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödemekle yükümlü oldukları miktar ise 1482 kuruş (deftere 1477 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁴⁷

2. 3. 32. Erkekli Köyü

Sorgun temettuat defterlerinde yer aldığı adıyla varlığını yine Sorgun kazası içerisinde sürdüren Erkekli köyü, 1844 yılında sakinlerinin tamamını Müslümanların oluşturduğu 16 haneli bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Hane reislerinden 12 tanesi çiftçilik, 1 tanesi imamlık, 1 tanesi çobanlık ve 1 tanesi de azablık yaparken, Monla Ali'nin yaptığı iş ise defterde belirtilmemiştir. 115 adet büyükbaş ve 279 adet küçükbaş hayvanın yetiştirildiği köyde, 15 adet de arı kovanı yer almıştır. Erkekli köyünde 280 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 12,5 dönüm bostan ve 16 dönüm duhan mevcutken, hiç nadas arazi ise bulunmamıştır. Köy sakinlerinin elde ettikleri yıllık gelir 14713,75 kuruş (deftere 14822,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, kazançları karşılığında devlete ödedikleri yıllık vergi miktarı ise 2357 kuruş (deftere 2343,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁴⁸

2. 3. 33. Eynelli-yi Kebir Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde Büyük Eynelli olarak varlığını sürdürmektedir. 1844 yılı temettuat defterlerinde hane sayısı 24 olan köyün nüfusunu Müslümanlar oluşturmuştur. Köydeki hane reisleri arasında çiftçilik ile geçimini

⁴⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14310; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-32.

⁴⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14372; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-33.

sağlamayan 3 adet hizmetkâr ile 1 adet çoban yer alırken, 2 hane reisi ise şunun bunun yardımıyla geçinmiştir. Bunların dışında geriye kalan 18 hane reisi ise çiftçilik ile geçimlerini sağlamışlardır. Hane reislerinin sahip olduğu toplam 345 dönüm ekili tarla mevcutken, bunun dışında ekili ya da nadas arazi yer almamıştır. Köyde, 24 adet arı kovanının yanında 3 adette su değirmeni bulunmuştur. Yine hane reisleri arasında toplam 165 adet büyükbaş ve 12 adet de küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Eynelli-yi Kebir köyünde hane reislerinin 10852,75 kuruş (deftere 11116,5 kuruş olarak geçmiş) yıllık kazançlarının yanında, 2277 kuruş (deftere 2276 kuruş olarak geçmiş) ise devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi bulunmuştur.⁴⁹

2. 3. 34. Eynelli-yi Sağır Köyü

Günümüzde Sorgun kazası içerisinde Küçük Eynelli adı ile varlığını devam ettirmektedir. 1844 yılı temettuat defterlerine göre hane sayısı 19 olan köyde, nüfusun tamamı Müslümanlardan müteşekkildir. Hane reislerinden ikisi azablık, biri çobanlık, biri imamlık, biri değirmencilik ile meşgul olurken, bir hane reisi şunun bunun yardımıyla geçinmiş ve bir hane reisinin mesleği ise belirtilmemiştir. Bunların dışında geriye kalan 12 hane reisi çiftçilik yaparak geçimlerini sağlamışlardır. Köyde 15 adet arı kovani ile 6 adet su değirmeni bulunurken, bunların yanında hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak için 109 adet büyükbaş ile 89 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. Çiftçilikle geçimlerini sağlayan hane reislerinin faydalandıkları toplam 235 dönüm ekili tarla, 40 dönüm nadas tarla, 11 dönüm bostan ve 1 dönüm bağ yer almıştır. Köylüler, yıllık 10063 kuruş (deftere 10841 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederlerken, bu gelirlerin karşılığında devlete 1737 kuruş (deftere 1715 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁵⁰

2. 3. 35. Fakihbeyli Köyü

Günümüzde Fakıbeyli adıyla Yozgat ili merkez ilçesinde yer alan Fakihbeyli köyü, 1844 yılında Sorgun kazasının orta büyüklükteki köylerinden birisi olmuştur. Köyde nüfusun tamamını Müslümanların oluşturduğu 30 hane yer almıştır. Köydeki 21 hane reisi ziraat erbabı iken, geriye kalan 9 hane reisinden 5 tanesi azab, 1 tanesi

⁴⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14348; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-34.

⁵⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14327, Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-35.

değirmenci, 1 tanesi çoban ve 1 tanesi ise imam olarak geçimlerini sağlamışlardır. Bunların dışındaki 1 hane reisi ise başiboş olarak kayıtlara geçmiş ve şunun bunun yardımıyla hayatını devam ettirmiştir. Köyde 465 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 167 dönüm nadas tarla ve 18 dönüm bostan yer almıştır. Arıcılık ve hayvancılığında önemli yer tuttuğu köyde, 20 adet arı kovanının yanında hane reisleri 307 adet büyükbaş ve 273 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. Fakihbeyli köyünün yıllık hâsılatı 15085,25 kuruş (deftere 16181,75 kuruş olarak geçmiş) olurken, bu gelirleri karşılığında devlete ödedikleri yıllık vergi ise 3247 kuruş (deftere 3198 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Köyde ayrıca 1 adet su değirmeni bulunmuştur.⁵¹

2. 3. 36. Faraşlı Köyü

Aynı isimle günümüzde Sorgun kazasında yer alan Faraşlı köyünün 1844 yılı temettuat defterlerine göre hane sayısı 18 olurken, nüfusun tamamı ziraat ile geçimini sağlamıştır. Köyde, 267 dönüm ekili tarlanın yanında, 10 dönüm nadas arazi ve 8,5 dönümden oluşan bostan yer almıştır. Faraşlı köyünde ayrıca 10 adet arı kovanı ile 121 adet büyükbaş ve 191 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. Faraşlı köyünün yıllık geliri 7283 kuruş (deftere 7152,75 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri yıllık vergi ise 2061 kuruş (deftere 2055,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Köy nüfusunun tamamı Müslüman ahaliden oluşmuştur.⁵²

2. 3. 37. Gamberli Köyü

Gamberli köyü, günümüzde Kamberli adıyla Yozgat ili Saraykent ilçesinde yer almaktadır. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerine göre halkının tamamını Müslümanların oluşturduğu Gamberli köyünde 11 hane mevcutken, 3 hane dışındaki hane reisleri çiftçilik ile meşgul olmuşlardır. Çiftçilik yapmayan hane reislerinden birisi azablık, diğeri ise çobanlık ile geçimini sağlarken, ziraat ile uğraşmayan son hane reisi ise bir kadın olmuştur. Köyde 120 dönüm ekili tarla ile 0,5 dönümden oluşan bostan yer alırken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Hayvancılık faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için köyde, 43 adet büyükbaş ile 7 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Gamberli köyü hane reislerinin yıllık kazancı 4467,75 kuruş (deftere

⁵¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14321; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-36.

⁵² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14370; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-37.

4465,25 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri vergi miktarı ise 590 kuruş (deftere 605 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Köyde 4 adette arı kovanı yer almıştır.⁵³

2. 3. 38. Gevrek Köyü

Aynı isimle günümüzde Sorgun sınırları içerisinde yer alan köylerden birisi de Gevrek köyü olmuştur. 1844 yılı temettuat defterine göre sahip olduğu 35 hane ile Sorgun kazasının en büyük köylerinden birisini oluşturmuştur. Hane numaralarının yazımı sırasında kimi numaraların iki defa yazılmasından dolayı, 35 olması gereken son hanenin numarası 33 olarak kaydedilmiştir. 35 hane reisinden 4 tanesinin azab olarak geçimini sağladığı köyde, 31 hane reisi ise ziraat ile uğraşmıştır. Köyde 535 dönüm ekili tarlanın yanında, 45 dönüm nadas tarla ile 4 dönüm duhan ve 28 dönüm bostan⁵⁴ yer almıştır. Hiç arı kovanının bulunmadığı köyde 240 adet büyükbaş ve 278 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Gevrek köyü hane reislerinin elde ettikleri yıllık hâsılat 21562,25 kuruş (deftere 21497,75 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödedikleri vergi miktarı ise 3129,5 kuruş (deftere 3046,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Gevrek köyünde nüfusun tamamını Müslüman ahali oluşturmuştur.⁵⁵

2. 3. 39. Güllük Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesi sınırları içerisinde aynı isimle varlığını devam ettirmektedir. 1844 yılı temettuat defterlerine göre hane sayısı 28 olan Güllük köyünde, hane reislerinden 1 tanesi azab ve 1 tanesi de çoban olarak geçimlerini tedarik ederken, 26 hane reisi ise çiftçilik ile uğraşmıştır. Köyde 595 dönüm ekili tarlanın yanı sıra 96 dönüm nadas tarla, 14 dönüm bostan ve 9,5 dönüm bahçe yer almıştır. Arıcılık ile hayvanlık faaliyetlerinin de önemli olduğu köyde, 44 adet arı kovanının yanında 326 adet büyükbaş, 389 adet de küçükbaş hayvan yer almıştır. Nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşan köyün yıllık kazancı 20824,5 kuruş

⁵³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14319; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-38.

⁵⁴ Defterde 32 numara olması gereken, fakat aynı numaraların yanlışlıkla tekrar yazımı neticesinde hane 30 olarak kaydedilen Hamdene oğlu Osman'ın sahip olduğu bostan dönümü yazılmazken, bu bostandan elde ettiği gelir kayda geçirilmiştir. Bu nedenle bizde bostan dönümünü değerlendirmeye almadan, sadece elde ettiği gelirleri bu değerlendirmeye dâhil ettik.

⁵⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14316; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-39.

(deftere 20314,75 kuruş olarak geçmiş) olurken, ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarı ise 3123 kuruş (deftere 3312,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁵⁶

2. 3. 40. Hacıbeğli Köyü

Günümüzde bu isimle bir köye Sorgun sınırları içerisinde rastlanılmamıştır. 1844 yılı temettuat defterlerinde, nüfusunun tamamını Müslümanların oluşturduğu 13 haneli bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Hane reislerinden bir tanesi imam olarak görev yaparken, geriye kalan hane reisleri ise çiftçilik yapmışlardır. Köyde 134 adet büyükbaş ile 192 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiş ve bunların yanında 29 adette arı kovanı bulunmuştur. Hacıbeğli köyünde 270 dönüm ekili tarla, 10 dönüm nadas tarla, 7 dönüm bostan ve 2 dönüm duhan yer almıştır. Köylü yıllık 11297,75 kuruş (deftere 11251,5 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederken, bu gelirlerine karşılık olarak ise devlete 1997 kuruş (deftere 2145 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemiştir.⁵⁷

2. 3. 41. Halilfakihli Köyü

Günümüzde Halilfakılı olarak Sorgun kaza sınırları içinde yer alan köy, 1844 yılında sakinlerini Müslümanların oluşturduğu 19 haneli bir yerleşim alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2 hane reisinin azablık, 1 hane reisinin ise çobanlık yaptığı köyde, 16 hane reisi ise ziraatla meşgul olmuştur. Köyde 300 dönüm ekili tarlanın yanında, 40 dönüm nadas tarla ve 12 dönüm bostan yer almıştır. 1 adet su değirmeni ile 10 adet arı kovanı bulunan köyde hayvancılık faaliyetlerinde faydalanmak için 137 adet büyükbaş ile 82 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Köy halkı yıllık 12186,5 kuruş (deftere 11372,5 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederken, 1660 kuruş (deftere 1744,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak verilmiştir.⁵⁸

2. 3. 42. Hoşumlu Köyü

Aynı isimle günümüzde de Sorgun sınırları içerisinde yer alan köy, 1844 yılı temettuat defterlerinde Müslümanlardan müteşekkil 28 haneli bir yerleşim alanı

⁵⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14345; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-40.

⁵⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14366; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-41.

⁵⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14324; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-42.

olarak karşımıza çıkmıştır. Hoşumlu köyünde imamlık yapan 1 hane reisinin dışındaki hane reislerinin çiftçilikle geçimlerini temin ettikleri belirlenmiştir. Köyde çiftçilerin faydalandığı 488 dönüm ekili tarla ile 12,5 dönüm bostan bulunmuştur. Hiç nadas arazinin olmadığı Hoşumlu köyünde, 6 adet arı kovanı ile 289 adet büyükbaş ve 56 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Hane reislerinin 14981,5 kuruş (deftere 14941,25 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ettiği köyde, 2456 kuruş (deftere 2634,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödemekle yükümlü olmuşlardır.⁵⁹

2. 3. 43. İkikara (Baltacısarıları) Köyü

Günümüzde İkikara adı ile Sorgun kaza sınırları içinde varlığını devam ettiren köy, 1844 yılı temettuat defterlerine göre Müslüman ve gayrimüslim nüfusun birlikte yaşadığı 18 haneli bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Müslüman nüfus 11 hane, gayrimüslim nüfus ise 7 hane olarak bulunmuşken, hane reislerinden 1 tanesi imam, 1 tanesi çoban ve 2 tanesi kalaycılık ile geçimini sağlamış, geriye kalanlar ise çiftçilik yapmışlardır. Köyde toplam 267 dönüm ekili tarla, 8 dönüm nadas tarla, 9 dönüm bostan ve 1 dönüm bahçe yer almıştır. Hayvancılık faaliyetlerinin de görüldüğü köyde, 121 adet büyükbaş ile 245 adet küçükbaş hayvan yetiştirilirken, bunların yanında arıcık faaliyetleri için ise 8 adet arı kovanı bulunmuştur. İkikara köyünde elde edilen yıllık hâsılat 9966,25 kuruş (deftere 9229,25 kuruş olarak geçmiş) olurken, 1750 kuruş (deftere 1774 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödenmiştir.⁶⁰

2. 3. 44. İncesu Köyü

Günümüzde aynı isimle Sorgun kazası içerisinde varlığını devam ettirmektedir. 1844 yılı temettuat defterlerine göre nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşan İncesu köyünde 10 hane yer almıştır. Defterde hane reislerinin meslekleri belirtilmemesine karşın, hepsinin ekili tarlaya ve tarım ürünlerine sahip olmaları göz önüne alınarak ziraatçı olarak değerlendirilmiştir. Köyde hane reislerine ait hiç nadas arazi bulunmazken, 150 dönüm ekili tarla ile 5

⁵⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14399; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-43.

⁶⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14387; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-44.

dönüm bostan yer almıştır. Arıcılık faaliyetlerinde yararlanılan 1 adet arı kovanı ile hayvancılık faaliyetlerinde kullanılan 43 adet büyükbaş hayvana sahip olan köylülerin hiç küçükbaş hayvanları bulunmamıştır. İncesu köyünde 4249 kuruş (deftere 5250 kuruş olarak geçmiş) kazanç sağlanırken, 477 kuruş (deftere 471,5 kuruş olarak geçmiş) ise vergi olarak ödenmiştir.⁶¹

2. 3. 45. İplikli Köyü

Günümüzde bu isimle anılan bir köye Sorgun sınırları içerisinde rastlanılmamıştır. 1844 yılı temettuat defterlerinde Sorgun kazasının 4 haneden oluşan bu köyü, kazanın en küçük köyleri arasında yer almıştır. Nüfusunun tamamı Müslümanlardan müteşekkil köyde, 3 hane reisi çiftçilik ile geçimini sağlarken, 1 hane reisi ise çobanlık yapmıştır. 55 dönüm ekili tarlanın dışında arazisi bulunmayan köyde, hane reisleri 34 adet büyükbaş ile 14 adet küçükbaş hayvana sahip olmuşlardır. Köyde 1660,25 kuruş (deftere 1660 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde edilirken, 316,5 kuruş (deftere 256,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödenmiştir. Köyde hiç arı kovanı yer almamıştır.⁶²

2. 3. 46. İsmailhacılı Köyü

Günümüzde de aynı isimle Sorgun kaza sınırları içerisinde yer alan İsmailhacılı köyü, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinde hane reislerinin tümünün ziraat ile geçimini sağladığı 13 haneli bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Hane reislerinin ekip biçtiği 250 dönüm ekili tarlanın yanında, 3 dönüm bostan ve 12 dönüm duhan yer almıştır. Arı kovanı bulunmayan köyde, 2 adet su değirmeni ile tamamını büyükbaşların oluşturduğu 69 adet hayvan yer almıştır. İsmailhacılı köyünün yıllık kazancı 9275 kuruş (deftere 9295,5 kuruş olarak geçmiş) iken, devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarı ise 1360 kuruş (deftere 1385 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Köy nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur.⁶³

⁶¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14353; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-45.

⁶² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14313; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-46.

⁶³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14338; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-47.

2. 3. 47. İzibüyük Köyü

Günümüzde Yozgat ili Saraykent ilçesinde yer alan İzibüyük köyü, 1844 yılı temettuat defterlerinde Müslümanlardan oluşan 11 haneli bir köy olarak karşımıza çıkarken, hane reislerinin tamamı ise ziraat ile geçimlerini sağlamışlardır. Köyde toplam 1 adet arı kovanı ile 1 adet su değirmenin yanında, 65 adet büyükbaş, 39 adet ise küçükbaş hayvan yer almıştır. Hane reislerinin sahip oldukları toplam 180 dönüm ekili tarlaya ek olarak, 7 dönüm nadas tarla ve 5 dönüm bostan bulunmuştur. Köylüler yıllık 5281,75 kuruş (deftere 4804,5 kuruş olarak geçmiş) kazanç elde ederlerken, bu kazançları karşılığında ise toplam 921 kuruş (deftere 878 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁶⁴

2. 3. 48. Kababel Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı olan Kababel köyü, 1844 yılı temettuat defterlerinde 12 haneden oluşan bir yerleşim alanı olarak tespit edilmiştir. Köyde nüfusun tamamı Müslümanlardan oluşurken, hane reisleri ise ziraat ile geçimlerini sağlamışlardır. Köy genelinde hane reislerinin faydalandıkları 305 dönüm ekili tarla ile 1 dönüm bostan yer alırken, hiç nadasa ayrılmış arazi bulunmamıştır. Arıcılık ile hayvancılığında önemli olduğu köyde, 49 adet arı kovanı, 128 adet büyükbaş ve 405 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Kababel köyünde hane reisleri toplam 13566,75 kuruş (deftere 13622 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, bu gelire karşılık olarak ise devlete 2002 kuruş (deftere 1987 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁶⁵

2. 3. 49. Kafirviran Köyü

Günümüzde Sorgun kaza sınırları içinde bu isimle bir köy bulunmamaktadır. 1844 yılı temettuat defterlerine göre nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşan 13 haneli Kafirviran köyünde, 1 hane reisi çoban olarak geçimini temin ederken, geriye kalan 12 hane reisi ise ziraat ile meşgul olmuştur. 75 adet büyükbaş ile 58 adet küçükbaş hayvanın bulunduğu köyde, 15 adet arı kovanı ve 1 adet de su değirmeni

⁶⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14343; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-48.

⁶⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14341; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-49.

yer almıştır. Köyde 294 dönüm ekili tarlanın yanında, 1,5 dönüm bostana sahip olunurken, hiç nadas araziye rastlanılmamıştır. Hane reislerinin yıllık 8719,75 kuruş (deftere 8744,75 kuruş olarak geçmiş) hâsılatlarının yanında, devlete ödemekle yükümlü oldukları 1300 kuruş (deftere 1557 kuruş olarak geçmiş) vergileri bulunmuştur.⁶⁶

2. 3. 50. Karahacılı-yı Kebir Köyü

Günümüzde Sorgun kazası içerisinde Aşağıkarakahacılı köyü yer alırken, Yozgat ili Çekerek ilçesine bağlı ise Yukarıkarakahacılı köyü yer almaktadır. 1844 yılı temettuat defterlerinde hane sayısı 14 olan Karahacılı-yı Kebir köyünde hane reislerinden 2 tanesi çobanlık, 1 tanesi ise azablık yaparken, geriye kalan hane reisleri ise çiftçilik ile geçimlerini temin etmişlerdir. Köyde 180 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 30 dönüm nadas tarla, 2,5 dönüm bostan ve 14,5 dönüm bağ yer almıştır. Arıcılık faaliyeti yapılmayan köyde hiç arı kovanı bulunmazken, hayvancılık faaliyetleri için ise 71 adet büyükbaş ile 110 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Nüfusunun tamamını Müslüman ahalinin oluşturduğu köyde yıllık 7060,25 kuruş (deftere 7108,25 kuruş olarak geçmiş) gelir sağlanırken, devlete ise 1325 kuruş (deftere 1474 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.⁶⁷

2. 3. 51. Karakaya Köyü

Günümüzde Sorgun kazası içerisinde Aşağıkarakaya köyü, Yozgat ili Çekerek ilçesinde ise Yukarıkarakaya köyü yer almaktadır. Defterde sadece “Karakaya” şeklinde kaydedilmiş olup, 1844 yılında Müslümanlardan oluşan 9 haneli bir köydür. Hane reislerinden bir tanesi tüccarlık ve bir tanesi de hizmetkârlık yaparken, geriye kalan 7 hane reisi ziraat ile meşgul olmuştur. Köyde 77 dönümden oluşan ekili tarlanın yanında 32 dönümde nadas arazi bulunmuştur. 3 adet su değirmeninin mevcut olduğu köyde hiç arı kovanı yer almazken, hayvancılık faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için 40 adet büyükbaş ile 377 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Hane reislerinin toplam hâsılatları 5296,25 kuruş (deftere

⁶⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14377; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-50.

⁶⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14361; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-51.

5519 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi ise 635 kuruş (deftere 621 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁶⁸

2. 3. 52. Karamağara Köyü

Günümüzde Yozgat iline bağlı Saraykent ilçesinin eski adı Karamağara olurken, bu yerleşim alanı 1844 yılı temettuat defterlerinde Sorgun ilçesine bağlı bir köy olarak geçmektedir. Sorgun kaza merkezinde bulunan hane sayısından 7 hane daha fazla olarak toplamda 80 haneden oluşan köyde, nüfusun tamamını Müslümanlar oluşturmuştur. Köydeki hane reislerinin çok azının mesleği belirtildiği için mesleği belirtilmeyen hane reislerinin tarla ve mahsul durumları ile yaptıkları iş dolayısıyla elde ettikleri kazançlardan yola çıkarak bu kişilerin meslekleri belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre köyde 4 çoban, 2 arabacı, 1 başkalarının yardımı ile geçinmiş hane reisi ile 1 tüccar ve 72 ziraatçı bulunmuştur. Ziraatçılık yapan hane reislerinden 4 tanesi ticari faaliyetlerde de bulundukları için hanelerine, bu işlerden elde ettikleri ek gelirlerde kaydedilmiştir. Yine çiftçi olarak aldığımız Karamağara hatibi İbrahim Efendi'nin hatiplik, kâtib Ahmet Efendi'nin ise kâtiplik yaptığı düşünülebilirken, bu kişilerin bu mesleklerinden elde ettikleri bir gelir belirtilmemiştir. Köyde hayvancılık oldukça önem taşımış ve 1042 adet büyükbaş, 1458 adet ise küçükbaş hayvan olmak üzere toplam 2500 adet hayvan yetiştirilmiştir. 5 adet hisseli, 1 adet ise müstakil olmak üzere 6 adet su değirmeni ve ayrıca 20 adet de arı kovanının bulunduğu köyde, 1600 dönüm ekili tarla, 5 dönüm bostan ve 15 dönüm nadas tarla yer almıştır. Karamağara köyünde hane reislerinin yıllık 73058,75 kuruş (deftere 70999,5 kuruş olarak geçmiş) hâsılatları bulunurken, devlete ise bu kazançlarından ötürü yıllık 11920,5 kuruş (deftere 11893 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁶⁹

2. 3. 53. Karakız Köyü

Günümüzde Sorgun kazasına bağlı Karakız kasabası olarak geçmektedir. 1844 yılı temettuat defterlerine göre Sorgun kazasının en büyük köylerinden birisi olan Karakız köyünde, tamamı Müslüman olan 47 hane bulunmuştur. Hane

⁶⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14379; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-52.

⁶⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14367; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-53.

reislerinden çok büyük bölümü ziraat ile geçinirken, bunların dışında kalan 5 hane çobanlık ve 1 hane ise azablık ile geçimini temin etmiştir. Köyde çiftçilik yapmayan son hane ise başıboş olarak kaydedilmiş ve şunun bunun yardımıyla hayatını devam ettirmiştir. Hane reislerinin ekip biçtikleri toplam 845 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 16 dönümden oluşan bostanları⁷⁰ yer almıştır. 6 adet arı kovanının yer aldığı köyde, 359 adet büyükbaş ile 383 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Karakız köyünde elde edilen yıllık gelir 28366,5 kuruş (deftere 28346,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödenen vergi miktarı ise 4462 kuruş (deftere 4539 kuruş olarak geçmiş) olmuştur. Köyde hiç nadas arazi bulunmamıştır.⁷¹

2. 3. 54. Karapınar Köyü

Günümüzde Yozgat ili Saraykent ilçesine bağlı bir köy olarak varlığını devam ettiren Karapınar köyünde, 1844 yılı temettuat defterlerine göre Müslüman ahaliden müteşekkil 19 hane yer almıştır. Köyde 3 hane reisi azablık ve 1 hane reisi de çobanlık yaparken, 1 haneyi ise kadın oluşturmuştur. Bunların dışında kalan 14 hane reisi ise çiftçilik ile geçimlerini sağlamışlardır. Hane reislerinin toplamda 9 adet arı kovanları ile 124 adet büyükbaş ve 113 adet küçükbaş hayvanları bulunmuştur. Nadasa ayrılmış toprak bulunmayan köyde, 270 dönüm ekili tarla ile 7 dönüm bostan yer almıştır. Nüfusunun tamamının belirli bir gelire sahip olduğu köyde, yıllık 10427,75 kuruş (deftere 10077,5 kuruş olarak geçmiş) kazanç sağlanırken, bu kazançları karşılığında ise devlete 1355 kuruş (deftere 1352 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.⁷²

2. 3. 55. Karatepe Köyü

Günümüzde Çorum ili Alaca ilçesi sınırlarında yer alan Karatepe köyünde, 1844 yılı temettuat defterlerinden elde edilen bilgilere göre 17 hane mevcutken, burada ikamet eden hane reislerinden 3 tanesi azab, 3 tanesi çoban ve geriye kalan 11 hanesi ise çiftçi olarak geçimlerini temin etmişlerdir. Köy sakinlerinin 185

⁷⁰ 9 numaralı hane reisi Sağır oğlu Kara'nın sahip olduğu bostan dönümü belirtilmemişken, bu bostandan elde ettiği kazanç yazılmıştır. Bu nedenden dolayı bostan dönümü değerlendirmeye alınmadan sadece elde ettiği kazanç değerlendirilmiştir.

⁷¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14349; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-54.

⁷² BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14311; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-55.

dönümden oluşan ekili tarlalarının yanı sıra, 3 dönüm bostanları ile 0,5 dönüm bahçeleri yer alırken, hiç nadas arazileri ise bulunmamıştır. Köyde 7 adet arı kovanına ek olarak, hane reislerinin yetiştirdikleri ve tamamı büyükbaş olan 74 adet hayvanları yer almıştır. Karatepe köyünde hane reislerinin yıllık toplam 7952,5 kuruş (deftere 7953 kuruş olarak geçmiş) hâsılatlarının yanında, devlete ödemekle yükümlü oldukları 1881 kuruş vergileri bulunmuştur. Köy nüfusunun tamamını Müslümanlar oluşturmuştur.⁷³

2. 3. 56. Karaveli Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde varlığını devam ettiren Karaveli köyü, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerine göre, sakinlerini Müslümanların oluşturduğu 18 haneli bir köy niteliğinde olmuştur. Hane reislerinden üçü hizmetkâr, biri imam, biri süvari sipahi olarak geçimlerini sürdürürken, geriye kalanlardan bir hane reisi başkalarının yardımı ile geçinmiş, bir hane reisinin mesleği yazılmamış ve 11 hane reisi ise en yaygın meslek olan çiftçiliğe devam etmiştir. Köyde toplam 257 dönüm ekili tarla, 4,5 dönüm bostan ve 5 dönüm bağ yer alırken, hiç nadas tarla bulunmamıştır. Hane reislerinin hayvancılıkla da uğraştıkları köyde, bu uğraş için 89 adet büyükbaş ile 114 adet küçükbaş hayvan yetiştirilirken, arıcılık faaliyetleri için ise 7 adet arı kovanı mevcut olmuştur. Karaveli köyünün yıllık geliri 11736,5 kuruş (deftere 11516,5 kuruş olarak geçmiş) iken, devlete ödedikleri vergi miktarı ise 2358 kuruş (deftere 2157 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁷⁴

2. 3. 57. Kavakalanı Köyü

Günümüzde Yozgat ilinin Çekerek ilçesine bağlı bir yerleşim alanı olan Kavakalan köyünün, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Kavakalanı köyü olması muhtemeldir. 1844 yılı temettuat defterlerine göre hane sayısı 12 olan Kavakalanı köyünde, hane reislerinden ikisi hizmetkâr ve biri imam olarak görev alırken, geriye kalan 9 hane reisi ise ziraat ile uğraşmıştır. Nadasa ayrılmış arazinin bulunmadığı köyde, 170 dönüm ekili tarla, 3 dönüm bostan, 1

⁷³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14308; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-56.

⁷⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14330; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-57.

dönüm duhan ve 1 dönüm bağ yer almıştır. Arıcılık faaliyetlerinin görüldüğü köyde, hane reisleri 3 adet arı kovanına sahip olurken, bunun yanında hayvancılık faaliyetleri için ise 59 adet büyükbaş ve 144 adet de küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. Köy sakinleri yıllık 8754 kuruş (deftere 7757,5 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederken, devlete ise 1127 kuruş (deftere 977,5 kuruş olarak geçmiş) yıllık vergi ödemiştir. Nüfusun tamamını Müslümanlar oluşturmuştur.⁷⁵

2. 3. 58. Kavurgalı Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı bir köy görünümünde olan Kavurgalı'da, 1844 yılı temettuat defterlerine göre nüfusunun tamamını Müslümanların oluşturduğu 19 hane mevcut olmuştur. Hane reislerinden 17 tanesi çiftçilik yaparken, çolak olan 1 hane reisi başkalarının yardımı ile geçinmiş, 1 hane reisinin ise mesleği yazılmamıştır. Arıcılık ve hayvancılığın önemli olduğu köyde, 23 adet arı kovanına sahip olan hane reisleri 220 adet büyükbaş ve 153 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. 85 dönüm nadas arazinin bulunduğu köyde, buna ilaveten 335 dönüm ekili tarla ile 3,5 dönüm bostan yer almıştır. Kavurgalı köyünün yıllık kazancı 8538,25 kuruş (deftere 8526,5 kuruş olarak geçmiş) olurken, devlete ödemeleri gereken vergi miktarı ise yıllık 1942 kuruş (deftere 1993,5 kuruş olarak geçmiş) olmuştur.⁷⁶

2. 3. 59. Kayakışla Köyü

Günümüzde aynı isimle Sorgun kaza sınırları içerisinde yer alan köy, 1844 yılı temettuat defterlerine göre Sorgun kazasının orta büyüklükteki köylerinden birisi olmuştur. Kayakışla köyünde 26 hane mevcutken, buradaki nüfusun tamamını Müslümanlar oluşturmuştur. 1 hane reisinin mesleğinin deftere yazılmadığı köyde, 24 hane reisi ziraatçı ve 1 hane reisi ise azab olarak geçimini sağlamıştır. 3 adet su değirmeni ile 29 adet arı kovanının bulunduğu köyde, önemli bir yer tutan hayvancılık faaliyetleri için 195 adet büyükbaş, 354 adet ise küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Köylülerin toplamda 505 dönüm ekili tarlaları ile 15 dönüm

⁷⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14335; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-58.

⁷⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14371; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-59.

bostanları ve 20 dönümden oluşan nadas arazileri bulunmuştur. Kayakışla köyünde 17804,5 kuruş (deftere 17733,5 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde edilirken, 2920 kuruş (deftere 2876,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödenmiştir.⁷⁷

2. 3. 60. Kemhallu Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde yer alan Gününpınar köyünün, 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Kemhallu köyü olması muhtemeldir. Müslümanlardan müteşekkil olan Kemhallu köyünde 15 hane yer almıştır. 1 hane reisinin çobanlık yaptığı köyde, 1 hane reisinin ise mesleği yazılmamıştır. Fakat gerek tarlaları ve gerekse mahsullerinin olmasından dolayı ziraatçı olarak kabul ettiğimiz bu hane ile birlikte köyde 14 hane reisi çiftçilik ile uğraşmıştır. Köyde, 180 dönüm ekili tarlanın yanı sıra 2,5 dönüm bostan ve 1 dönüm bahçe yer alırken, hiç nadas arazi bulunmamıştır. Hane reislerinin sahip oldukları 3 adet arı kovanlarının yanı sıra köyde, 71 adet büyükbaş ve 46 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Kemhallu köyünde hane reisleri yıllık 6722 kuruş (deftere 6681,75 kuruş olarak geçmiş) kazanç elde ederlerken, devlete vergi olarak ise 1105 kuruş (deftere 1815 kuruş olarak geçmiş) ödemişlerdir.⁷⁸

2. 3. 61. Kırım Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı bir köy durumundadır. 1844 yılı temettuat defterlerine göre, nüfusunu Müslüman ahalinin oluşturduğu Kırım köyünde 15 hane bulunmuştur. Hane reislerinin mesleklerinin deftere yazılmamasına rağmen her hanenin ekili arazi ile mahsullere sahip olmaları dolayısıyla hane reislerinin tamamının çiftçilikle geçimlerini sağladıklarını anlıyoruz. Nadas arazinin olmadığı Kırım köyünde 320 dönüm ekili tarla yer almıştır. Hayvancılık ile arıcılık faaliyetlerinin önem taşıdığı köyde, 33 adet arı kovanı ile 128 adet büyükbaş, 171 adet ise küçükbaş hayvan bulunmuştur. Hane reisleri 9508,5 kuruş (deftere 9713,5

⁷⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14398; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-60.

⁷⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14619; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-61.

kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise 1725,25 kuruş (1759,5 kuruş) vergi ödemişlerdir.⁷⁹

2. 3. 62. Kızıltepe Köyü

Günümüzde Yozgat ilinin merkez ilçesine bağlı bir köy görünümünde olan Kızıltepe köyü, 1844 yılında yapılan tahrire göre Sorgun kazasının en büyük köylerinden birini oluştururken, tamamı Müslüman olan 40 haneyi ise bünyesinde barındırmıştır. Hane reislerinden 1 tanesi imam, 1 tanesi çoban ve 6 tanesi azab olarak, geriye kalan 32 hane reisi ise çiftçilik yaparak geçimlerini sağlamışlardır. Köyde 540 dönüm ekili tarla, 15,5 dönüm bostan, 7 dönüm cehri ve 2 dönüm bihasıl (verimsiz) cehri yer almıştır. Kızıltepe köyünde arıcılık faaliyetleri için 18 adet arı kovanının yanı sıra, hayvancılık faaliyetleri için 232 adet büyükbaş ve 167 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. Hane reisleri 18105,25 kuruş (deftere 17861 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise 3206 kuruş (deftere 3456,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁸⁰

2. 3. 63. Köçekközü Köyü

Günümüzde Yozgat ili merkez ilçesine bağlı bir köy görünümünde olan Köçekközü köyünde, 1844 yılı temettuat defterlerine göre tamamı Müslüman 10 hane yer almıştır. Temettuat defterlerinden anlaşıldığı kadarıyla hane reislerinden 1 tanesi hizmetkâr olarak geçimini temin etmişken, geriye kalan 9 hane reisi ise çiftçilik ile meşgul olmuştur. Köyde hiç nadas arazi yer almazken, ziraatla uğraşan hane reislerinin kullandıkları 105 dönüm ekili tarla bulunmuştur. Arı kovanına rastlanılmayan köyde, hayvancılık faaliyetleri için 93 adet büyükbaş ve 76 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Köçekközü köyünde yıllık 3235,25 kuruş (deftere 3239,25 kuruş olarak geçmiş) gelir elde edilirken, devlete ise 750 kuruş (deftere 785,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.⁸¹

⁷⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14339; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-62.

⁸⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14363; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-63.

⁸¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14374; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-64.

2. 3. 64. Köhne-i Kebir Köyü

Sorgun kazasının en büyük köyü durumunda olan Köhne-i Kebir köyünde, Müslümanlardan oluşan 90 hane ile gayrimüslimlerden oluşan 29 hane bulunmuştur. Kaza merkezinde rastlanılmayan meslek çeşitliliği ile gayrimüslim nüfus yoğunluğuna bu köyde rastlanılmıştır. Köhne-i Kebir köyü bu çeşitliliklerinin yanı sıra kaza genelinde en fazla nüfusa sahip köy olma özelliğini de taşımıştır.

Müslümanlar arasında 4 hizmetkâr, 3 azab, 1 tımarlı zaptiye, 1 bostancı, 2 tanesi başkalarının yardımı ile geçinen toplam 5 başıboş, 1 başkalarının yardımı ile geçinen hane reisi ve 75 çiftçi mevcut olmuştur. Gayrimüslimler arasında ise 7 demirci, 3 bakkal, 2 hizmetkâr, 2 azab, 2 köşker⁸², 1 köşker çırağı, 3 kalaycı, 1 keşiş, 1 boyacı, 1 çerçi⁸³, 1 terzi, kardeşi terzi olan 1 ziraatçı, 2 dikici, 1 amel-mânde yani iş yapamaz durumda olan hane reisi ile mesleği belirtilmeyen 1 hane reisi yer almıştır. 1485 dönüm ekili tarlanın mevcut olduğu köyde 55,5 dönüm bostan, 3 dönüm bahçe, 9 dönüm bağ, 1 dönüm duhan ile 118 dönüm nadas arazi yer almıştır. Hiç arı kovanı bulunmayan köyde hayvancılık önem taşıırken, 781 adet büyükbaş ve 564 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Köhne-i Kebir köyünde hane reisleri yıllık 67199,25 kuruş (deftere 65624 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, bu gelirlerine karşılık olarak ise devlete 9796 kuruş (deftere 9906,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir. Köyde ayrıca 14 adet su değirmeni yer almıştır.⁸⁴

2. 3. 65. Körpınar Köyü

Günümüzde Çekerek ilçesinde Körpınar ismi ile yer alan köyün, Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Körpınar köyü olma ihtimali bulunmaktadır. 1844 yılı temettuat defterlerine göre, Sorgun kazasında yer alan ve en az haneyi oluşturan iki köyden birisi olan Körpınar köyünde 2 hane yer almıştır. Müslüman olan iki hane reisinden birisi ziraat ile geçimini sağlarken, diğeri ise tüccarlık yaparak hayatını devam ettirmiştir. 30 dönüm ekili tarlanın bulunduğu köyde, 1 dönümde bostan yer almıştır. Körpınar köyünde hiç arı kovanı bulunmazken, 25 adet büyükbaş ile 25 adet

⁸² Köşker: yemeni denilen bir tür ayakkabı diken kimse. (Ali Püsküllüoğlu, *Türkçe Sözlük*, İstanbul 2004, s. 1144.)

⁸³ Çerçi: sırtında ya da el arabasında taşıdığı yada bir hayvana yüklediği ufak tefek tuhafiye eşyasını köy köy mahalle mahalle dolaşarak satan gezici esnaf. (Püsküllüoğlu, *Türkçe Sözlük*, s. 416.)

⁸⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14317; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-65.

küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Köy sakinlerinin yıllık kazancı 2097,75 kuruş olurken, 300 kuruş (deftere 154,5 kuruş olarak geçmiş) ise devlete ödemekle yükümlü oldukları vergi miktarı olmuştur.⁸⁵

2. 3. 66. Kötüköy Köyü

Sorgun kazasına ait 1844 yılı temettuat defterlerinde Kötüköy olarak geçen köyün adı, 1969 yılında Bağlarbaşı olarak değiştirilmiştir. 1844 yılına ait temettuat defterlerine göre, hane sayısı 19 olan Kötüköy köyünde azab olarak geçimini sağlayan 1 hane reisi dışındaki hane reisleri çiftçilik yaparak geçimlerini temin etmişlerdir. Köyde 385 dönümden oluşan ekili tarla ile 10 dönüm bostan yer alırken, hiç nadas tarla bulunmamıştır. Hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin de önemli olduğu köyde, 177 adet büyükbaş ve 299 adet küçükbaş hayvan ile 35 adet arı kovanı mevcut olmuştur. Kötüköy köyünde hane reisleri yıllık 11999,75 kuruş (deftere 11385,5 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise yıllık 1952 kuruş (deftere 2173,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir. Köy nüfusunun tamamını Müslümanlar oluşturmuştur.⁸⁶

2. 3. 67. Kuzgun Köyü

Günümüzde Yozgat ili Çekerek ilçesine bağlı bir köy olarak varlığını devam ettiren Kuzgun köyü, 1844 yılı temettuat defterlerine göre sahip olduğu 4 hane ile Sorgun kazasının en küçük köylerinden biri olmuştur. Nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşan köyde, hane reisleri ziraat yaparak geçimlerini sağlamışlardır. Köyde toplam 60 dönümlük ekili tarlanın dışında ekili ya da nadas arazi bulunmamıştır. Toplam 20 adet büyükbaş hayvan yetiştiren hane reisleri, küçükbaş hayvan ile arı kovanına ise sahip olmamışlardır. Kuzgun köyünde yıllık 1540 kuruş (deftere 1542 kuruş olarak geçmiş) gelir elde edilirken, 280 kuruş (deftere 611 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak verilmiştir.⁸⁷

⁸⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14325; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-66.

⁸⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14318; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-67.

⁸⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14375; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-68.

2. 3. 68. Külh y k Köyü

Günümüzde K lh y k adı ile Sorgun kazası sınırları içinde yer alan köy, 1844 yılı temettuat defterlerine göre Sorgun kazasının en büyük köylerinden birisi olurken, köyde tamamı Müslüman 34 hane yer almıştır. K lh y k köyünde 5 hane reisi  oban olarak geçimini sağlarken, geriye kalan 29 hane reisi ise çiftçilik yapmıştır. 9 adet arı kovanı ile 208 adet büyükbaş ve 283 adet küçükbaş hayvanın bulunduğu köyde, arıcılık ve hayvancılık faaliyetleri de g r ld  u gibi önemli rol oynamıştır. Hane reislerinin 453 dönüm ekili tarlalarının yanı sıra, 4,5 dönüm bostan ve 4 dönüm bah eleri⁸⁸ yer alırken, hiç nadas arazileri ise bulunmamıştır. K lh y k köyü hane reislerinin yıllık 12539,75 kuruş (deftere 13539 kuruş olarak geçmiş) kazançlarının yanı sıra, devlete ödemekle yükümlü oldukları 1885 kuruş (deftere 3193,5 kuruş olarak geçmiş) yıllık vergileri bulunmuştur.⁸⁹

2. 3. 69. Kürdköyü Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde yer alan Çayözü köyünün 1844 yılında Sorgun temettuat defterlerinde bulunan Kürdköyü olması muhtemeldir. 1844 yılına ait temettuat defterlerine göre hane sayısı 10 olan köyde, nüfusun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur. Hane reislerinden sadece biri azab olarak geçimini sağlarken, geriye kalan hane reisleri ise ziraat ile meşgul olmuşlardır. Hiç nadas arazi bulunmayan köyde, 230 dönüm ekili tarla ile 5,5 dönüm bostan yer almıştır. Hayvancılık faaliyetleri için 70 adet büyükbaş ve 136 adet küçükbaş hayvanın yetiştirildiği köyde, hiç arı kovanı bulunmamıştır. Kürdköyü köyünde hane reislerinin yıllık 9038 kuruş (deftere 8977,25 kuruş olarak geçmiş) hâsılatlarının yanında, 1510 kuruş (deftere 1545 kuruş olarak geçmiş) ise devlete ödemeleri gereken vergileri bulunmuştur.⁹⁰

⁸⁸ 2 numaralı hane reisi Ilbar ( لبا ر) oğlu Mustafa'nın sahip olduğu bahçe dönümü defterde yazmazken, bu bahçeden elde edilen gelir yazılmıştır. Bu nedenle değerlendirme yapılırken bahçe dönümü hesaba katılmadan sadece gelirler hesaba dâhil edilmiştir.

⁸⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14386; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-69.

⁹⁰ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14369; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-70.

2. 3. 70. Manşar Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde bu ada sahip bir köy bulunmamaktadır. 1844 yılı temettuat defterlerine göre nüfusunun tamamı Müslümanlardan müteşekkil olan Manşar köyünde 34 hane bulunmuştur. Hane reislerinin 23 tanesinin çiftçilik yaptığı köyde geriye kalan hane reislerinden 4'ü azab, 3'ü çoban ve 1'i tüccar olarak geçimlerini sağlamışken, 3 hane reisi ise başkalarının yardımı ile geçinmiştir. Köyde toplam 386 dönüm ekili tarlanın dışında ekili ya da nadas tarla bulunmamıştır. Sorgun'un en büyük köylerinden olan Manşar'da 2 adet su değirmeni ile 18 adet arı kovanına ek olarak 162 adet büyükbaş ve 478 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Manşar köyü hane reisleri yıllık 16606,75 kuruş (deftere 16263 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, buna karşılık olarak ise devlete yıllık 3337 kuruş (defter 3395 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁹¹

2. 3. 71. Mihal Köyü

Sorgun kaza merkezinde günümüzde bu ada sahip herhangi bir köy bulunmamaktadır. 1844 yılı temettuat defterlerine göre Mihal köyünde tamamı Müslüman 27 hane yer almıştır. Hane reislerinden 1'i azab ve 1'i çoban olarak görev alırken, geriye kalan 25 hane reisi ise ziraat ile geçimini sağlamıştır. Özellikle küçükbaş hayvancılığın önemli olduğu köyde, 215 adet büyükbaş ile 493 adet küçükbaş hayvan mevcut olmuştur. Köyde ayrıca 1 adet su değirmeni ile 9 adet arı kovanı bulunmuştur. Mihal köyünde ziraat ile uğraşan hane reislerinin sahip oldukları toplam 580 dönüm ekili tarla, 20 dönüm bostan⁹² ve 90 dönümden oluşan nadas arazi yer almıştır. Hane reisleri yıllık 21713 kuruş (deftere 21360,25 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederlerken, devlete ise yıllık 3579 kuruş (deftere 3580 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemekle yükümlü olmuşlardır.⁹³

⁹¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14401; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-71.

⁹² 24 numaralı hane reisi Âşık oğlu Ali'nin sahip olduğu bostan dönümü deftere yazılmazken, sadece bu bostandan elde edilen gelir yazılmıştır. Bu nedenden ötürü bu hane reisinin sahip olduğu bostan dönümü değerlendirmeye katılmadan sadece gelirleri değerlendirilmiştir.

⁹³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14351; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-72.

2. 3. 72. Mirahur (Mirahurlu) Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içinde Mirahur adı ile yer alan köyün, 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Mirahur (Mirahurlu) köyü olması muhtemeldir. Temettuat defterlerinde Mirahur (میراخور) ve Mirahurlu (میراخورلو) şeklinde iki ayrı yazılışı bulunan köy, temettuat defterlerine göre, sakinleri Müslümanlardan oluşan 26 haneli bir yerleşim alanıdır. Hane reislerinden ikisinin azab ve birinin çoban olarak geçimini temin ettiği köyde, geriye kalan 23 hane reisi ise çiftçilik ile meşgul olmuştur. Köyde 551 dönüm ekili tarla ile birlikte, 4,5 dönüm bostan ve 8 dönüm nadas arazi yer almıştır. Büyükbaş hayvancılığın yaygın olduğu köyde, 190 adet büyükbaş ile 37 adet küçükbaş hayvan yetiştirilirken, arıcılık faaliyetleri için ise 17 adet arı kovani bulunmuştur. Mirahur köyünde hane reisleri 17019,25 kuruş (deftere 16830,25 kuruş olarak geçmiş) gelire sahip olurlarken, bu gelirleri karşılığında ise devlete 2980 kuruş (deftere 2974,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁹⁴

2. 3. 73. Ocaklı Köyü

Aynı isimle günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde yer alan Ocaklı köyü, 1844 yılı temettuat defterlerine göre 16 haneye sahip olmuştur. Hane reislerinden 13 tanesi ziraat ile meşgul olurken, 2 hane reisi azab, 1 hane reisi ise çoban olarak geçimini sağlamıştır. Köyde, 330 dönüm ekili tarlanın yanı sıra 3,5 dönüm bostan ve 50 dönüm nadas arazi bulunmuştur. Özellikle küçükbaş hayvancılığın oldukça önemli olduğu köyde, 162 adet büyükbaş ve 571 adet küçükbaş hayvan ile arıcılık faaliyetleri için 14 adet arı kovani bulunmuştur. Ocaklı köyü hane reisleri 11586,5 kuruş (deftere 11516,75 kuruş olarak geçmiş) yıllık hâsılat elde ederlerken, devlete ise 2785 kuruş (deftere 2948 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir. Köy nüfusunun tamamı Müslüman ahaliden oluşmuştur.⁹⁵

⁹⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14342; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-73.

⁹⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14403; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-74.

2. 3. 74. Öyük Köyü

Günümüzde Sorgun kazası dâhilinde bu adda bir köy bulunmamaktadır. 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerine göre Müslümanlardan müteşekkil bir köy olan Öyük’de tamamı çiftçilik ile uğraşan 14 hane yer almıştır. Köyde hiç nadas arazi bulunmazken, 295 dönüm ekili tarla ile 5 dönüm bostan yer almıştır. 2 adet su değirmeni ile 11 adet arı kovanının bulunduğu köyde, hane reisleri hayvancılık faaliyetleri için 101 adet büyükbaş ve 68 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. Öyük köyünde yıllık 6639,25 kuruş (deftere 6596,25 kuruş olarak geçmiş) gelir elde edilirken, 1253 kuruş (deftere 1243 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödenmiştir.⁹⁶

2. 3. 75. Recebli Köyü

Günümüzde Recepli adı ile Yozgat ilinin merkez ilçesinde yer alan Recepli köyünün, Sorgun temettuat defterlerinde yer alan Recebli köyü olması muhtemeldir. 1844 yılı temettuat defterlerine göre hane sayısı 15 olan köyün nüfusunu Müslümanlar oluşturmuştur. Köyde, 2 adet çoban ile 12 adet çiftçi bulunurken, 1 hane reisinin ise mesleği belirtilmemiştir. Hane reisleri toplamda 112 adet büyükbaş ve 127 adet küçükbaş hayvan ile 12 adet arı kovanına sahip olmuşlardır. Hane reislerinin ekip biçtikleri 255 dönüm ekili tarlalarının yanı sıra, 5 dönüm bostan⁹⁷ ve 257 dönüm nadas arazileri yer almıştır. Recebli köyünde hane reisleri yıllık 5626,25 kuruş (deftere 5754 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederlerken, devlete ise 1161 kuruş (deftere 1455 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.⁹⁸

2. 3. 76. Sarıhacılı Köyü

Günümüzde Sorgun kazası sınırları içerisinde yer alan Sarıhacılı köyü olması muhtemeldir. Yine bu isimle bir köye günümüzde Yozgat ili merkez ilçesinde de rastlanılmaktadır. 1844 yılı temettuat defterlerine göre Sorgun kazasının en küçük

⁹⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14365; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-75.

⁹⁷ 10 numaralı hane reisi Hasan oğlu Sülo’nun sahip olduğu bostan dönümü temettuat defterine yazılmazken, sadece bu bostandan elde ettiği gelir yazılmıştır. Bu nedenden ötürü bizde bostan dönümünü değerlendirmeden sadece elde edilen geliri değerlendirmeye aldık.

⁹⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14378; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-76.

köylerinden biri olan Sarıhacılı'da, tamamı Müslümanlardan oluşan 6 hane kayıtlıdır. Hane reislerinden biri hizmetkâr olarak geçimini sağlarken, 1 hane reisi ise amel-mânde yani iş göremez olarak kaydedilmiştir. Bunların dışındaki 4 hane reisi ise ziraatçılık ile geçimlerini sağlamışlardır. Köyde, hane reislerinin 90 dönüm ekili tarlaları ile 23 dönüm nadas arazileri yer almıştır. Arıcılık faaliyetleri için 6 adet arı kovanı bulunan köyde, hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak için ise 53 adet büyükbaş ile 36 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Sarıhacılı köyünde yıllık 2306,25 kuruş (deftere 3281,75 kuruş olarak geçmiş) gelir elde edilirken, 501 kuruş (deftere 498 kuruş olarak geçmiş) ise devlete vergi olarak ödenmiştir.⁹⁹

2. 3. 77. Şahmuradlı Köyü

Günümüzde Şahmuratlı adı ile Sorgun kazası dâhilinde varlığını devam ettirmektedir. Demir Çağı'na tarihlenen ve adının Pteria olduğu düşünülen çok eski bir şehrin yaşadığı sınırlar içerisinde bulunan köyde, 1844 yılında yapılan temettu' sayımlarında tamamı Müslümanlardan oluşan 21 hane yer almıştır. Hane reislerinden bir kişi azab, bir kişi hizmetkâr ve bir kişi bî sanat yani sanatsız olarak geçimini sağlarken, geriye kalan 18 hane reisi ise çiftçilik yaparak geçimlerini temin etmişlerdir. Köyde 409 dönüm ekili tarla, 6,5 dönüm bostan ve 18 dönüm bağ'ın yanında, 145 dönümden oluşan nadas arazi yer almıştır. Köyde 25 adet arı kovanının yanında, hane reisleri için oldukça büyük önem taşıyan 311 adet büyükbaş ve 348 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. Şahmuradlı köyünde hane reisleri yıllık 13867 kuruş (deftere 13617 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise yıllık 2865 kuruş (deftere 2875 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.¹⁰⁰

2. 3. 78. Taşlıgeçit Köyü

Günümüzde Sorgun kazası dâhilinde bu adda bir köy yer almamaktadır. 1844 yılına ait Sorgun temettuat defterlerindeki bilgilere göre köy nüfusunun tamamını gayrimüslimler oluştururken, toplamda 8 hane yer almıştır. 6 hane reisinin çiftçilik ile geçindiği köyde, 1 hane reisi demircilik ve bir hane reisi ise değirmencilik

⁹⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14326; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-77.

¹⁰⁰ BOA, Maliyeden Müdevver Defterler (MAD.d.) nr. 22122; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-78.

yaparak hayatlarını devam ettirmiştir. Hiç nadas arazinin bulunmadığı köyde, 90 dönüm ekili tarla ile 3,5 dönüm bostan yer almıştır. Arı kovanına sahip olunmayan kaza genelinde, 19 adet büyükbaş ile 72 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Taşlıgeçit köyünde yıllık 4181,75 kuruş (deftere 3447 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde edilirken, devlete ise 728 kuruş (deftere 718 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.¹⁰¹

2. 3. 79. Tiftik Köyü

Sorgun kazası dâhilinde günümüzde aynı isimle varlığını devam ettiren Tiftik köyünde, 1844 yılına ait temettuat defterlerine göre tamamı Müslümanlardan müteşekkil 11 hane yer alırken, hane reislerinin tamamı ziraat ile uğraşmıştır. Köyde ziraat ile uğraşan hane reislerinin faydalandıkları 265 dönüm ekili tarla ile 15 dönüm nadas tarla yer almıştır. Arıcılık faaliyeti yapılmadığı için arı kovanı bulunmayan köyde, 103 adet büyükbaş ile 77 adet küçükbaş hayvan yetiştirilmiştir. Tiftik köyünde hane reisleri toplam 7178 kuruş (deftere 7180,75 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise 1496 kuruş (deftere 1625 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.¹⁰² Köyde nüfusun tamamı Müslümanlardan oluşmuştur.¹⁰³

2. 3. 80. Tulum Köyü

Günümüzde aynı isimle Sorgun kazası sınırları içerisinde yer alan Tulum köyü, 1844 yılı temettuat defterlerine göre Sorgun kazasının en büyük köylerinden birisi olarak, tamamı Müslüman olan 36 haneden oluşmuştur. Hane reislerinden biri azab iken, a'ma olarak kaydedilen diğer bir hane reisi ise başkalarının yardımı ile geçinmiş, geriye kalan 34 hane reisi ise geçimini çiftçilik yaparak sağlamıştır. Köyde hane reislerinin faydalandıkları 720 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 31,5 dönüm bostan ve 20 dönüm nadas tarla yer almıştır. Arıcılık ve hayvancılığın önemli bir yer tuttuğu köyde, 40 adet arı kovanı ile 279 adet büyükbaş ve 571 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. Tulum köyünde hane reisleri yıllık 29129,25 kuruş (deftere 29099,5

¹⁰¹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14381; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-79.

¹⁰² 6 numaralı hane reisi Kapu oğlu Bekir'in vergi-yi mahsusası deftere yazılmadığı için değerlendirilmeye alınmadan bu sayıya ulaşılmıştır.

¹⁰³ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14396; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-80.

kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise 4010 kuruş (deftere 4075,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.¹⁰⁴

2. 3. 81. Yayıclar Köyü

Aynı isim altında günümüzde Sorgun kaza sınırlarında bulunan köyde, 1844 yılına ait temettuat defterlerine göre, hane reislerinin tamamının ziraat ile geçimini sağladığı 26 hane yer alırken, nüfusun tamamı ise Müslümanlardan oluşmuştur. Nadas tarlanın bulunmadığı Yayıclar köyünde, 590 dönüm ekili tarla ile 21,5 dönüm bostan yer almıştır. 1 adet su değirmeni ile 12 adet arı kovanın bulunduğu köyde, hane reisleri 240 adet büyükbaş ve 161 adet küçükbaş hayvan yetiştirmişlerdir. Yayıclar köyünde hane reisleri yıllık 18579,75 kuruş (deftere 18574,5 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederlerken, 2917 kuruş (deftere 3089 kuruş olarak geçmiş) tutan toplam vergiyi ise devlete ödemekle yükümlü olmuşlardır.¹⁰⁵

2. 3. 82. Yazılıtaş Köyü

Günümüzde aynı isim altında Sorgun kaza sınırlarında varlığını devam ettiren Yazılıtaş köyünde, 1844 yılı temettuat defterlerine göre 26 hane yer alırken, 3 çoban, 1 hizmetkâr ve 1 başkalarının yardımı ile geçinen hane reislerinin dışındaki 21 hane reisi çiftçilik ile geçimini sağlamıştır. Köyde 446 dönüm ekili tarlanın yanı sıra, 16,5 dönüm bostan ile 94 dönüm nadas arazi yer almıştır. Özellikle küçükbaş hayvancılığın büyük önem taşıdığı köyde, 278 adet büyükbaş ile 402 adet küçükbaş hayvan yer almıştır. Hane reisleri arıcılık faaliyetlerinde yararlanan 3 adet arı kovanına sahip olmuşlardır. Nüfusunun tamamı Müslümanlardan oluşan Yazılıtaş köyünde hane reisleri yıllık 19329,75 kuruş (deftere 19678,25 kuruş olarak geçmiş) gelir elde ederlerken, devlete ise yıllık 3885 kuruş (deftere 4573 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir.¹⁰⁶

¹⁰⁴ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14360; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-81.

¹⁰⁵ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14362; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-82.

¹⁰⁶ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14383; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-83.

2. 3. 83. Yeniceköy Köyü

Günümüzde Çorum ili Alaca ilçesi sınırları içerisinde yer alan Yeniceköy'ün, 1844 yılı temettuat defterlerinde yer alan Yeniceköy olması muhtemeldir. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerine göre, sakinlerini Müslümanların oluşturduğu Yeniceköy köyünde 15 hane yer almıştır. 1 hane reisinin hizmetkârlık ile geçimini sağladığı köyde, geriye kalan 14 hane reisi ise ziraat ile geçimini sağlarken, bunlardan bir tanesi ziraatın yanında ticaretle yapmıştır. Köyde 6 adet arı kovanı ile 109 adet büyükbaş ve 74 adet küçükbaş hayvan bulunmuştur. 310 dönüm ekili tarlanın yanında, 2 dönüm bağ'a sahip olan köyde, 45 dönüm ise nadas arazi yer almıştır. Yeniceköy'de yıllık 10615 kuruş (deftere 10886,25 kuruş olarak geçmiş) gelir sağlanırken, devlete ise yıllık 1900 kuruş (deftere 2221,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.¹⁰⁷

2. 3. 84. Yerçeçayır Köyü

Günümüzde İnceçayır adı ile Yozgat ili merkez ilçesinde yer alan köy, çok büyük olasılıkla 1844 yılı temettuat defterlerinde Sorgun kazasına bağlı olan Yerçeçayır köyüdür. 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerine göre, sahip olduğu 22 hanenin tamamı Müslüman olan Yerçeçayır köyünde, 18. hanenin atlanarak 19'dan devam edilmesi ile son hanenin numarası 23 olarak yazılmıştır. 22 hane reisinden 2 tanesi azab, 1 tanesi çoban ve 1 tanesi bostancı olarak geçimini temin ederken, geriye kalan 18 hane reisi ise çiftçilik ile hayatını sürdürmüştür. Köyde 345 dönüm ekili tarla, 2,5 dönüm bostan ve 300 dönüm nadas arazi yer almıştır. 176 adet büyükbaş ve 123 adet küçükbaş hayvanın bulunduğu köyde, 9 adet de arı kovanına sahip olunmuştur. Yerçeçayır köyünde yıllık 8822,75 kuruş (deftere 9835,75 kuruş olarak geçmiş) gelir elde edilirken, devlete ise yıllık 2265 kuruş (deftere 2267,5 kuruş olarak geçmiş) vergi ödenmiştir.¹⁰⁸

¹⁰⁷ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14312; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-84.

¹⁰⁸ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14359; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-85.

2. 3. 85. Yünalanı Köyü

Günümüzde Yozgat ili Akdağmadeni ilçesi sınırları içerisinde yer alan Yünalanı köyü'nün 1844 yılı Sorgun temettuat defterlerinde kayıtlı olan Yünalanı köyü olması muhtemeldir. 1844 yılı tahrir defterine göre Sorgun kazasında yer alan en az nüfuslu iki köyden biri olan Yünalanı köyünde sadece 2 hane bulunmuştur. Çiftçilik ile geçinen 2 hane reisinin toplam 30 dönüm ekili tarlaları ile 2 dönüm bostanları bulunurken, hiç nadas arazileri yer almamıştır. Köyde 10 adet büyükbaş ile 6 adet küçükbaş hayvan yetiştirilirken, hiç arı kovanı bulunmamıştır. Yünalanı köyünde hane reisleri yıllık 1471,75 kuruş (deftere 1472 kuruş olarak geçmiş) hâsılat elde ederlerken, devlete ise 300 kuruş (deftere 306 kuruş olarak geçmiş) vergi ödemişlerdir. Köyde hane reislerinin tamamı Müslümanlardan oluşmuştur.¹⁰⁹

2. 4. Hane Reislerinin İsim ve Lakapları

2. 4. 1. İsimler

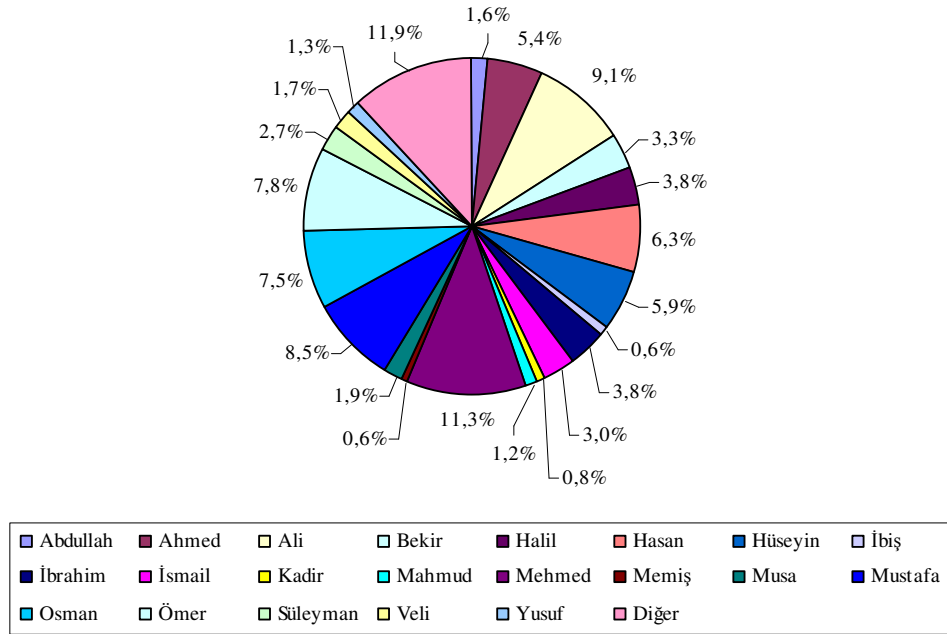
XIX. yüzyılın ortalarında uygulanan temettuat sayımları, o bölge ile ilgili sadece ekonomik durumu değil, aynı zamanda sosyal durumu da gözler önüne sermiştir. Kişi isimleri ile lakap ve unvanların değerlendirilmesi bölgenin sosyal, dini ve kültürel yapısı için önem arz etmiştir.

Sorgun kaza merkezinde 73, köylerde ise 1837 olmak üzere toplam 1910 hane yer alırken, bunların 44 tanesini kaza merkezi dışında 3 köyde ikamet eden gayrimüslimler oluşturmuştur. Bu hane reislerinin isimlerinin defterlere yazımı büyük oranda baba isimleri ile birlikte, Habib oğlu Satılmış biçiminde “oğlu” ibaresi ile olurken, bunun dışında Kör oğlu Kel Ömer ve İmam oğlu Bekir Efendi gibi baba isimleriyle birlikte, hane reisinin lakap ve unvanlarının da belirtildiği örnekler görülmüştür. Bu şekilde yazılan hane reisi isimlerinin yanında kimi hane reisleri dedelerinin yanına yazıldıkları için “torunu” ibaresi kullanılmışken, kimileri ise kayın pederinin yanına yazılarak “damadı”, amcalarının yanına yazılarak “karındaşı oğlu”, kardeşinin yanına yazılarak “karındaşı” tabiriyle belirtilmiştir. Kimi hane reisleri ise sadece isimleri ya da unvan ve lakapları ile yazılmıştır. Bu şekilde belirtilen hane reislerinin sayısı, ilk belirttiğimiz usule göre oldukça az bulunmuştur.

¹⁰⁹ BOA, ML. VRD. TMT., nr. 14328; Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-86.

Sorgun kaza merkezi ile köylerdeki isimlerin tahlili sırasında dikkat çeken nokta, hane reislerinin en çok kullandıkları isimleri Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleri ile dilimize giren isimlerin oluşturmaları olmuştur. Buna göre bu isimleri Hz. Muhammed'in adına izafeten Mehmed, dört halife ve diğer peygamberler ile Hz. Muhammed'in soyundan gelenlerin isimleri oluşturmuştur. Bu tür isimlerin yanı sıra Murad, Beyazıd, Timur, Battal gibi Türk büyüklerinin isimleri de kullanılmıştır.

Grafik 2. 1. Sorgun Kaza Genelindeki Müslüman Ahalinin İsimleri ve Oranları

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı üzere isimler içinde 211 kişi ve %11,3'lük bir pay ile Mehmed ismi ilk sırada yer almıştır. Mehmed ismini takip eden Ali'yi 170 kişi kullanırken, toplam içindeki oranı %9,1 olmuştur. Bunlardan sonra ise 159 kişinin kullandığı Mustafa ismi %8,5, 146 kişinin kullandığı Ömer ismi %7,8 ve 140 kişinin kullandığı Osman ismi %7,5'lik oran ile ilk 5'i oluşturmuştur. Bunların dışında ise 118 kişi (%6,3) Hasan, 111 kişi (%5,9) Hüseyin, 101 kişi (%5,4) Ahmed, 70'er kişi (%3,8) Halil ve İbrahim, 61 kişi (%3,3) Bekir, 56 kişi (%3) İsmail, 51 kişi (%2,7) Süleyman, 35 kişi (%1,9) Musa, 32 kişi (%1,7) Veli, 24 kişi (%1,3) Yusuf, 23 kişi (%1,2) Mahmud, 29 kişi (%1,6) Abdullah, 14 kişi (%0,8) Kadir, 12 kişi (%0,6) İbiş ve 11 kişi (%0,6) Memiş ismini taşımıştır. 222 kişinin sahip olduğu

isimlerin oranının azlığı nedeniyle bu isimler diğerleri grubunda değerlendirilmiş ve bu isimler %11,9 gibi bir orana denk gelmiştir.

Grafikte belirtmediğimiz bir başka isim grubunu ise kadın hane reisleri oluşturmuştur. Sorgun kaza merkezinde bulunmayan bu hane reislerine köylerde rastlanmıştır. Buna göre Baltasarıları köyünde Meryem ve Döndü, Dişli köyünde Fatma, Gamberli köyünde Ayşe ve Karapınar köyünde Arzu Hatun isminde 5 hane reisi yer almıştır.

Tablo 2. 1. Sorgun Kaza Merkezi ile Köylerindeki Müslüman Ahalinin İsimleri ve Miktarları

KÖY ADI	Abdullah	Ahmed	Ali	Bekir	Halil	Hasan	Hüseyin	İbîş	İbrahim	İsmail	Kadir	Mahmud	Mehmed	Memiş	Musa	Mustafa	Osman	Ömer	Şüleyman	Veli	Yusuf	Diğer	Toplam
Sorgun Merkez		5	7	3	2	6	8		3	1		1	8		2	6	7	6	1			7	73
Abdurrahmanbeyli		1			1	1			1				1									1	6
Ağcın	2		1				1										2	2	1	2		2	13
Ahmedfakihli		1	4	1		3	2					1	3			3	2	2				3	25
Aktaş			1			1			1	1			1			2		3				2	12
Alibartekyesi		1	1		1	2	3		1				4			1	2			2		1	19
Arablı		3	4	1	2	2	4	1		1			3	1	1	5	5	4	2			4	43
Ayırđam	1	2	1		2	2			2				2	1		1	2					1	17
Ayvalı					1			2														1	4
Babalı	2	3	2			1	1					1	5			2	3	1				4	25
Balcı			3			2	1		1			1	1	1		1	4	3				6	24
Baltasarıları		1	1	1		1	1		1				1			1	1	5				7	21
Başbüyük		2	4	1		4	1		3		1		2	2	1	2	1	1	2	1		2	30
Belencumafakihli		1	3	1					1		1		4		1	4	1	1	1		1		20
Belekilik		1	2		2	2	4			1	1		4			2	3	4				1	27
Belpınar			1		1	1				1					1	1						1	7
Beyyurdu		3	2	2	1	2						1	2		2			3				3	21
Burunviran			1						1	2			2			4	1	3				5	19
Boğazcumafakihli										1			2			1						1	5
Buzacıoğlu	2			1	2				1									2				1	9
Calatlı	1	4	3		2	1	3			1		2	6			3	2	2	2			6	38
Cihanpaşa			1	1	1	1	5		1	1		1	2			2	2	2			1	2	23
Cihanşarlı		2	2		2	3	3	1	1	1			3		1	5	1	5	1		1	2	34
Cumafakihli-yi Zir			5	2	2	5	2			1	1		7		1	1	5	7	3			8	50
Çavuşlu		2	1		1			1															5
ÇelteK Köyü			1		1	4				1	1		2				1	1				1	13
Çötelİ	1	4	3			1	1		1	1	2	1	4			6		1		2		1	29
Dağyenicesi		1	2		2		1			1			2		1	1						2	13
Darıcı		2	6	4	1	7	3	1	2	1			5	2		3	2	1	1	6		3	50
Deremüminli		1			2	1	3					1	2			2			3	1	2	2	20
Dişli		1	4	2	2	2	3	1	1			1	4	1		2	3	4	2			4	37
Duralıdayılı			2	1	1	1			1	3		1	1		1	3		3		2		2	22

Erkekli	1	1	2		1	1	1			1		1	1			1	1	1				3	16
Eynelli-yi Kebir		3	1	2		1	2		1	1			2			2	2		3	1		3	24
Eynelli-yi Sağır		1	2						1		1		4			3	3	1				3	19
Fakihbeyli	3	1	3			2	1		5			1	1	1	1	3	4		2			2	30
Faraşlı			2	1	1	1	1		3				2			2	1	1			1	2	18
Gamberli		1	2	1	1		2							1				1				2	11
Gevrek		2	3		1	2	5		1	1			7		1	2	2		1		4	3	35
Körpınar													1				1						2
Güllük		2	3		1	2	4		2	1			3			2	2		1	1		4	28
Hacıbeğli						1				2			2		1	2	1	1	1			2	13
Halilfakihli		3	1	1	1	1	2						1		1	2	1	2	1			2	19
Hoşumlu		1	4		1	3			1				5		1	4	3	3				2	28
İkikara (Baltacısanlıları)	1		1				2		1	1						2		3					11
İncesu		1	3		1		1									1	2	1					10
İplikli			1				1									1						1	4
İsmailhacılı				1		1	1		1	1		1	1			3	1	1				1	13
İzibüyük				1		1	1	1								1	1	1			1	3	11
Kababel			2			1						1	1	1	1	1				1	1	2	12
Kafirviran		1				1	1	1				1				1	2	2	1	1		1	13
Karahacılı-yı Kebir		1	1		3	1	1		1	1			2			2	1						14
Karakaya						1			1				2		1	2	1					1	9
Karamağara	4	4	9	4	4	4	2		3	3			8		3	5	5	9		4	2	7	80
Karakız	2		4	2	2	1	1		1	2			5		1	5	8	5	1		1	6	47
Karapınar		1	3	1		3			3		1					2		2	1			2	19
Karatepe		1	3		1		1			1			4			2						4	17
Karaveli		1	2		2	1			1				3			2	1	2				3	18
Kavakalanı		1	1	1									1			1	3	3				1	12
Kavurgalı	1	1	2			1				1			3			2	1	5	1			1	19
Kayakışla		2	2	1	1	1	3		1	1			2			1	4	2	1			4	26
Kemhallu	1			2		2	1	1	1	1			2								1	3	15
Kırım	1	1	1	2					1				2		1	2	1	1	1			1	15
Kızıltepe	1	2	4	2	3	1	3		1	3			4		3		4	4	1	1	1	2	40
Köçekközü			1		1	1				1			1		1				1			3	10
Köhne-i Kebir	1	5	2	4	2	4	8	2	5	2		2	17		1	3	11	7	3		2	9	90
Kötüköy		1	2		2	1			1	1			2			2			1			6	19
Kuzgun	1			1												1						1	4
Külhöyük		2	3	1	2		1		2		1		4		1	5	2	3	2	4		1	34
Kürdköyü			1						1	3			1			2				1	1		10
Manşar		1	3		1	5	3		2	3			3		1	2	2	1	2			5	34
Mihal			5		2	3	3		2	1			3			2	1		2			3	27
Mirahur (Mirahurlu)		3	5	1		1					2		2			1	1	2			3	5	26
Ocaklı		2		1	1								3			1		3				5	16
Öyük		2	2	1		1			1			1				2		2				2	14
Recebli	1		1	1									1	1	1	1	3					5	15
Sarıhacılı		1	3																1			1	6
Şahmuradlı		4	1	1		1	1					1	2			1	2	4	1			2	21

Taşlıgeçit																							
Tiftik	1		2	3			2					2							1		11		
Tulum		1	5			3	2		1			1	8		1	5	4		1		4	36	
Yaycılar		2	2	1	2	2	1		2			4			2	1	1	1			5	26	
Yazılıtaş	1	2	1	1	1	2			1		2	1	2		1	3	1	4			3	26	
Yeniceköy				1		2	1		2			3			1				1		4	15	
Yerçeçayır		1	1	1		2	1		1	1		1			2	6	2	1	1		1	22	
Yünalanı		1					1															2	
TOPLAM :	29	101	170	61	70	118	111	12	70	56	14	23	211	11	35	159	140	146	51	32	24	222	1866

Yapılan bu inceleme sonucunda, hane reislerinin kullandıkları en fazla 5 ismi, ilk başka değindiğimiz gibi İslamiyet'in kabulü ile kullanılmaya başlanan isimlerin oluşturduğu anlaşılmışken, diğer isimlerin kullanım yoğunluğu ise daha az olmuştur.

2. 4. 2. Unvan ve Lakaplar

Temettuât defterleri incelendiğinde, kimi hane reislerinin isimlerinden önce ya da sonra hane reislerini tanıttıcı fiziki, mesleki, etnik, coğrafi ve sağlık durumları ile ilgili kimi unvan veya lakapların kullanıldığı görülmüştür. Bunlardan şahısların fiziki görünüşlerini tanımlayan Sarı, Kara, Boz ve Kel gibi fiziki; her ne kadar bazı hane reisleri unvan ve lakaplarda belirtilen işleri yapmamış olsalar da Kızır, İmam, Muhtar, Alem-dâr, Sığırıcı, Buzağıcı, Kethüda, Kâhya vs. gibi mesleki; Tatar, Boşnak, Oflu, Recebli, Alacalı, Canıklı vs. gibi etnik-coğrafi ve Kôr, A'ma, Deli, Sağır, Pepe, Topal vs. gibi sağlık durumlarını belirtmiş bazı unvan ve lakaplar kullanılmıştır.

Tablo 2. 2. Hane Reislerinin Unvan ve Lakaplarının Dağılımı

Ağa	Emir	Arab	Bey	Boşnak	Boz	Deli	Efendi	Hacı	İmam	Kara	Kel	Kethüda	Koca	Kör	Kürd	Monla	Soytarı	Topal	Usta	Diğer	Toplam
21	2	2	2	2	3	6	35	8	2	30	14	87	7	13	3	25	2	6	4	51	325

Tablodan da görüldüğü gibi kaza merkezi ile köylerde en çok kullanılan unvan ve lakaplar arasında 87 kişinin kullandığı Kethüda unvanı %26,8’lik bir oran ile ilk sırada yer almışken, bunu 35 kişi (%10,9) ile Efendi, 30 kişi (%9,2) ile Kara, 25 kişi (%7,7) ile Monla ve 21 kişi (%6,5) ile Ağa unvan ve lakabına sahip olan kişiler izlemiştir. Bunlardan sonra en çok kullanılan unvan ve lakaplar ise şöyledir:

14 kişi (%4,3) Kel, 13 kişi (%4) K r, 8 kişi (%2,5) Hacı, 7 kişi (%2,2) Koca, 6'şar kişi (%1,8) Deli ve Topal, 4 kişi (%1,2) Usta, 3'er kişi (%0,9) Kürd ve Boz ile 2'şer kişi (%0,6) ise Emir, Arab, Bey, Boşnak, İmam ile Soyтары unvan ve lakabını kullanmıştır. 51 kişinin (%15,7) kullandığı unvan ve lakapların seyrekliğı dolayısı ile bu unvan ve lakaplar diğerkleri grubunda değerkendirilmiştir.

Hane reislerinin sosyal ve ekonomik durumlarını anlamamıza yardımcı bir ögeyi oluşturan bu unvan ve lakaplar vasıtasıyla kaza merkezi ve köylerdeki şahısların birbirlerinden ayırt edilmeleri de kolaylaşmıştır.

2. 5. Kaza Merkezi ve Köylerdeki Hane Reislerinin Meslekleri

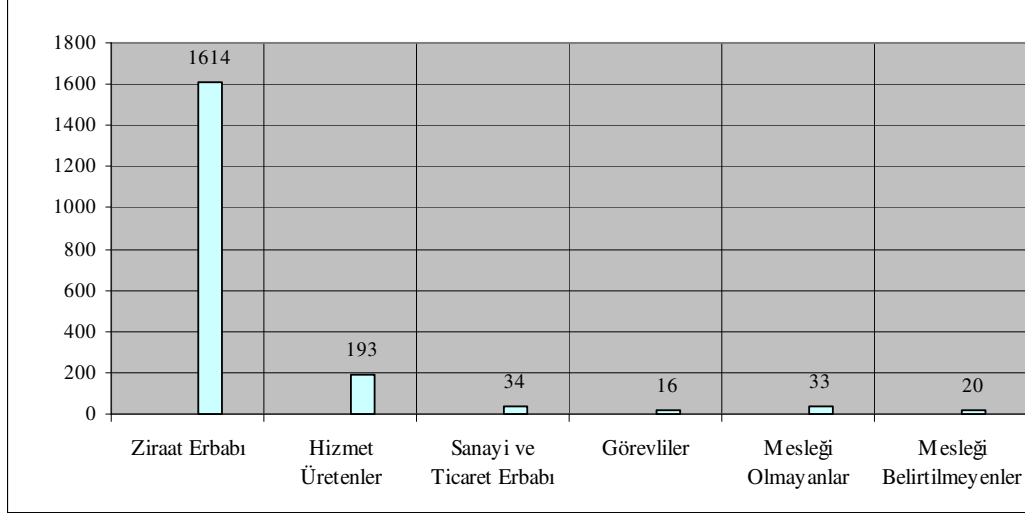
Sorgun temettuat defterlerinden elde edilen bilgiler ışığında kaza merkezi ile köylerde bulunan hane reislerinin meslekleri hakkında fikir edinebiliriz. Temettuat defterinde hane numarasının üzerinde kişinin sahip olduğu meslekler ziraat ile meşgul ise "erbab-ı ziraatten idiğı, erbab-ı ziraat, ziraatçı" şeklinde belirtilirken, bunun dışında bir meslekle uğraşanlar ise "azab,  oban, hizmetkâr, değirmenci vs." şeklinde belirtilmiştir. Kimi köylerde ise bu yazım şeklinde farklılıklar görülmüş ve ziraat dışında bir işle uğraşanların meslekleri isimlerinin devamına "...Azab hizmetiyle meşgul olduğunun tahminen temettu'ı,  oban hizmetiyle meşgul olduğunun tahminen temettu'ı vs." şeklinde belirtilmiştir. Yine herhangi bir mesleği olmayan ve başkalarından aldıkları yardım ile geçinenler de isimlerinin devamına yazılan "...merkum hane şunun bunun ianesiyle geçinmekte olduğu, şunun bunun ianesiyle idare etmek üzere olduğu" şeklindeki ifadeler ile belirtilmiştir. Bunun dışında kimi köylerde ise meslekler, yapılan iş dolayısı ile elde edilen gelirler ile birlikte hane temettuat toplamının üstüne ya da altına yazılarak belirtilmiştir.

Sorgun kaza merkezi ve köylerinde hane reisleri ekseriyetle ziraat ile geçimini s rd rm şken, bunların dışında da kimi meslekler yer almıştır. Bu meslekleri şu şekilde gruplandırabiliriz;

- 1) Ziraat ile meşgul olanlar (erbab-ı ziraat, bostancı)
- 2) Hizmet sektörü ( oban, hizmetkâr, azab, arabacı)
- 3) Sanayi ve ticaret ile meşgul olanlar ( er i, terzi, değirmenci, tüccar, kalaycı, demirci, boyacı, köşker, köşker çırağı, dikici, bakkal)

- 4) Görevliler (imam, keşiş, süvari sipahi, tımarlı zaptiye)
- 5) Mesleği olmayanlar (başiboş, başlarının yardımı ile geçinenler)
- 6) Mesleği belirtilmeyenler

Grafik 2. 2. Meslek Gruplarının Hane Reislerine Dağılım Miktarı

Meslek gruplarının sahip oldukları miktarı gösteren bu grafikten de anlaşılacağı gibi hane reislerinden 1614 tanesi ziraat ile geçimi temin ederken, bu sayı diğer meslek grupları içinde %84,5 gibi oldukça yüksek bir orana denk düşmüştür. Sorgun merkez ve 85 köyde en az bir hane ziraat ile uğraşırken, bu köylerden 23 tanesinde ise hane reisleri sadece ziraat ile meşgul olmuşlardır. Ziraat erbabını oluşturan grup içerisinde yer alan hanelerden 1612 tanesi ziraatçı olarak belirtilmişken, 2 tanesi ise bostancı olarak kaydedilmiştir. Bu sayı içinde 63 hane reisi, Sorgun kaza merkezinde ziraat işini sürdürmüştür. Böylece kaza merkezinde bulunan 10 hane dışındaki tüm hane reisleri ziraat ile geçimlerini devam ettirmişlerdir. Bu ise Sorgun'un köylerinin dışında, kaza merkezindeki nüfusun yaklaşık olarak %86,3'ünün de ziraat yapmasının bölgenin tarıma elverişli bir konumda ve yer şekillerinin ise bu çalışmalara uygun nitelikte olduğunu göstermektedir.

Ziraat ile uğraşan hane reislerinden sonra hizmet sektöründe çalışan işçiler ikinci büyük grubu oluşturmuşlardır. Buna göre hane reislerinden 193 tanesi bu grubunun içinde yer alırken, bu sayı ile toplam meslek grupları içindeki oranı

yaklaşık %10,1 olmuştur. Bu grubun içinde 90 kişiyle azablar ilk sırada yer alırken, bunları 74 kişi ile çobanlar, 27 kişiyle hizmetkârlar ve son sırada ise 2 kişiyle arabacılar takip etmiştir. Sorgun merkez ve 35 köyde azab yer alırken, merkez ve 39 köyde çoban, 15 köyde hizmetkâr ve 1 köyde arabacı yer almıştır.

Sorgun'da üçüncü büyük meslek grubunu sanayi ve ticaret erbabları oluşturmuştur. 34 kişinin geçimini sağladığı bu grup, diğer meslekler içinde yaklaşık %1,8'lik bir paya sahip olmuştur. Bu grubun içinde; 8 demirci, 6 tüccar, 5 kalaycı, 4 değirmenci, 3 bakkal, 2'şer adet dikici ve köşker, 1'er adet köşker çırağı, boyacı, terzi ve çerçi yer almıştır. Demirci, terzi, boyacı, çerçi, köşker, köşker çırağı, dikici, bakkal ve kalaycı olarak kaydedilen bu mesleklerle geçimlerini sağlayan hane reislerinin tamamını gayrimüslimler oluşturmuştur. Bunun yanında 4 adet değirmenciden 1'i gayrimüslimlerden oluşurken, tüccar olarak kaydedilen hane reislerinin tamamı ise Müslüman nüfustan oluşmuştur. Karamağara köyünde ziraat ile geçimini sağlayan 4 hane reisinin, ziraatın yanında ticari bazı faaliyetlerde de bulunmaları dolayısı ile hanelerine ek kazanç yazılmıştır. Fakat bu hane reislerinin asıl olarak ziraat yapmalarından dolayı ziraatçı grubunda değerlendirilmişlerdir.

16 hane reisinin geçimini sağladığı meslekler, görevliler grubu altında değerlendirilmiştir. Bu gruptaki meslekler ile geçimlerini temin eden hane reisleri toplam içinde yaklaşık %0,9'luk bir paya sahip olmuşlarken, bu grubu ise imam ve keşiş gibi dini görevliler ile süvari sipahi ve tımarlı zaptiye gibi askeri görevliler oluşturmuştur. İmam olarak görev yapan hane reislerine kaza merkezi dışında 12 köyde rastlanılırken, keşişe ise sadece Köhne-i Kebir köyünde rastlanılmıştır. Buna göre; Sorgun kazasında gayrimüslimlerin ikamet ettikleri 3 köyden birisi durumundaki Köhne-i Kebir köyünde hristiyanlar için keşiş yer alırken, hane reislerinin tamamı gayrimüslimlerden oluşan Taşlıgeçit köyü ile nüfusunda gayrimüslim barındıran İkikara köyünde ise bu görevlilere rastlanılmamıştır. Yine bu grup içinde yer alan süvari sipahi'ye sadece Karaveli köyünde, tımarlı zaptiye'ye ise sadece Köhne-i Kebir köyünde rastlanılmıştır.

Kaza içerisinde 33 kişinin herhangi bir mesleği bulunmazken, bu kişilerin çoğunun hiçbir emlak ya da hayvanı yer almamış, kimilerinin ise çok az sayıda hayvanı ya da gayr-i mezru (nadas) toprakları bulunmuştur. Bu kişiler arasında başboş olarak kaydedilen 7 hane reisi, hatun olarak kaydedilmiş 5 hane reisi, amel-

mânde yani hiçbir iş yapmaya gücü yetmez olarak kaydedilmiş 2 hane reisi bulunmuşken, 19 kişi için ise meslek kısmına bir şey yazılmadan, isminin yanına başkalarının yardımı ile geçindiği yazılmıştır.

Bu meslek gruplarının dışında, defterlerde kimi hane reisleri meslekleri belirtilmeden yazıldıkları için bu hane reislerinin yaptıkları işleri belirlemekte kimi sıkıntılar yaşanmıştır. Bu tür hane reislerinden bazılarında var olan ekili tarlaları ile hububat üretimleri dikkate alınarak ziraat erbabı içerisinde değerlendirme imkânı olabilmişken, ekili tarlası ya da herhangi bir mahsulü olmayan veya elde ettikleri ek kazançlarının yanına bu kazançlarının hangi işten elde edildiği yazılmayan hane reislerinde ise böyle bir imkân olmamıştır. Bu nedenden ötürü bu şekildeki 20 hane reisi meslekleri belirtilmediği için mesleği belirtilmeyenler grubunda değerlendirilmiş ve %1'lik bir paya sahip olmuştur.

Tablo 2. 3. Mesleklerin Kaza Merkezi ve Köylere Dağılımı

KÖY ADI	Ziraat	Çoban	İmam	Keşiş	Süvari Sipahi	Timarli Zaptiye	Yardımlı İle Gecinen	Amel-mânde	Başboş	Azab	Hizmetkâr	Çerçi	Terzi	Değirmenci	Bostancı	Kalaycı	Demirci	Boyacı	Köşker	Köşker Çırağı	Dikici	Bakal	Ticaret	Arabacı	Hatun	Belirtilmemiş	Toplam
Sorgun Merkez	63	3	1				1			4																1	73
Abdurrahmanbeyli	6																										6
Ağcın	13																										13
Ahmedfakihli	25																										25
Aktaş	12																										12
Alibartekyesi	17		1							1																	19
Arablı	41	2																									43
Ayırđam	17																										17
Ayvalı	4																										4
Babalı	21	1								3																	25
Balcı	24																										24
Baltasarıları	14	1					3			2																1	21
Başbüyük	25	4					1																				30
Belencumafakihli	17	1																								2	20
Belekilik	27																										27
Belpınar	7																										7
Beyyurdu	18	1								2																	21
Burunviran	18									1																	19
Boğazcumafakihli	5																										5
Buzacıoğlu	8									1																	9
Calatlı	26	2	1							6	1												2				38
Cihanpaşa	23																										23
Cihanşarlı	27	1					1			4				1													34

Cumafakihli-yi Zir	39	3								2												6	50	
Çavuşlu	5																						5	
Çötelli	25	1								3													29	
Dağyenicesi	12									1													13	
Darıcı	34	5					2			8												1	50	
Deremüminli	14	3								2												1	20	
Dişli	34	1								1											1		37	
Duralidayılı	20						1			1													22	
Erkekli	12	1	1							1												1	16	
Eynelli-yi Kebir	18	1					2			3													24	
Fakihbeyli	21	1	1						1	5				1									30	
Faraşlı	18																						18	
Gamberli	8	1								1												1	11	
Gevrek	31									4													35	
Körpınar	1																			1			2	
Güllük	26	1								1													28	
Hacıbeğli	12		1																				13	
Halilfakihli	16	1								2													19	
Hoşumlu	27		1																				28	
İkikara (Baltacısanları)	14	1	1											2									18	
Eynelli-yi Sağır	12	1	1				1			2				1								1	19	
İncesu	10																						10	
İplikli	3	1																					4	
İsmailhacılı	13																						13	
İzibüyük	11																						11	
Kababel	12																						12	
Kafirviran	12	1																					13	
Karahacılı-yı Kebir	11	2								1													14	
Karakaya	7									1										1			9	
Karamağara	72	4					1													1	2		80	
Karakız	40	5							1	1													47	
Karapınar	14	1								3												1	19	
Karatepe	11	3								3													17	
Karaveli	11		1		1		1			3												1	18	
Kavakalanı	9		1							2													12	
Kavurgalı	17						1															1	19	
Kayakışla	24									1												1	26	
Kemhallu	14	1																					15	
Kırım	15																						15	
Kızıltepe	32	1	1							6													40	
Köçekkömü	9									1													10	
Köhne-i Kebir	76			1		1	1	1	5	5	6	1	1		1	3	7	1	2	1	2	3	1	119
Kötüköy	18									1													19	
Kuzgun	4																						4	
Külhöyük	29	5																					34	
Kürdköyü	9									1													10	
Manşar	23	3					3			4										1			34	
Mihal	25	1								1													27	

	Keşiş		1	1		
	Süvari Sipahi	1		1		
	Tımarlı Zaptiye	1		1		
MESLEĞİ OLMAYANLAR	Başiboş	7		7	33	1.7%
	Hatun	5		5		
	Diğerleri	20	1	21		
MESLEĞİ BELİRTİLMİYENLER		19	1	20	20	1.0%
TOPLAM		1866	44	1910	1910	100.0%

Tablodan anlaşılabacağı üzere 44 haneden oluşan gayrimüslimlerin çoğunluğu çiftçilik ile uğraşmıştır. Çiftçilik ile uğraşan 12 hanenin diğer mesleklerle meşgul olan gayrimüslimlere oranı yaklaşık %27,2 olurken, ziraat ile uğraşan toplam nüfusa oranı ise yaklaşık %0,7 olmuştur. Hizmet sektöründe çalışan gayrimüslimlerden 2 tanesi hizmetkârlık, 2 tanesi ise azablık yaparken, bu sayının diğer gayrimüslimlerin yaptığı işlere oranı ise yaklaşık %9 olmuştur. Bu sayı, hizmet sektöründe çalışan toplam hane reisi oranı içinde yaklaşık olarak %2'ye denk gelmiştir. Sanayi ve ticaret ile geçimini sürdüren gayrimüslim hane reisleri en fazla bu meslek grubunda çeşitli meslekleri icra etmişlerdir. Buna göre 1 hane reisi çerçi, 1 hane reisi terzi, 1 hane reisi değirmenci, 5 hane reisi kalaycı, 8 hane reisi demirci, 1 hane reisi boyacı, 2 hane reisi köşker, 1 hane reisi köşker çırağı, 2 hane reisi dikici ve 3 hane reisi ise bakkallık ile geçimini sağlamıştır. Bu mesleklerden değirmencilik dışındakiler sadece gayrimüslimler tarafından yapılmışken, diğer hiçbir köy ya da kaza merkezinde bu işleri yapan Müslüman hane reisi yer almamıştır. Bu meslek grubu içinde yer alan gayrimüslim 25 hane reisinin diğer iş kollarına mensup gayrimüslim ahalیه oranı yaklaşık %56,9 olurken, toplam sanayi ve ticaret ile uğraşan hane reisleri içindeki oranı ise %73,5 olmuştur. Görevliler grubu altında sadece 1 keşiş bulunurken, bunun gayrimüslim hane reisleri içindeki oranı %2,3, toplam grup miktarı içindeki oranı ise %6,2 olmuştur. Gayrimüslim hane reisleri arasında sadece 1 hane reisi amel-mânde yani iş göremeyecek durumda olarak kaydedilmiştir. Bu hane reisinin gayrimüslim hane reisleri içindeki oranı %2,3 olurken, mesleği olmayanlar içindeki oranı ise %3 olmuştur. Son olarak ise gayrimüslim hane reislerinden 1 tanesi mesleği belirtilmeyenler grubunda yer almış, gayrimüslim hane reisleri içinde %2,3, mesleği belirtilmeyen grubu içinde ise %5'lik orana sahip olmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EKONOMİK YAPI ve VERGİLER

Osmanlı Devleti'nde tarım milli ekonomi yönünden büyük bir önem taşımıştır. Bu işletme alanı ekincilik, bağcılık ve hayvancılık olarak üç bölüm şeklinde gelişmiş ve Osmanlı vergi kanunları da buna göre düzenlenmiştir.¹ 16. yüzyılda Anadolu' da tarımsal üretime açılan toprakların büyük kısmı, hane emeğini kullanan küçük ve orta ölçekli köylü işletmeleri tarafından ekilmişken, 19. yüzyıl boyunca bu küçük köylü işletmeleri önemini korumuştur.²

Tarımsal faaliyetlerin yanında Anadolu'da özellikle konar-göçerlerin en önemli geçim kaynakları hayvancılık olurken, kimi sipahiler zirai üretimden daha kârlı olan ve öncelikle kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak koyun yetiştiriciliği yapmışlardır.³ Osmanlı Devleti'nde kırsal kesimde tarım ve hayvancılık en önemli geçim kaynağı olurken, Sorgun kazasında da durum bu şekilde olmuş ve bu uğraşlar en önemli iki faaliyet alanını oluşturmuştur. Sorgun kazasında arıcılık ve değirmencilik faaliyetleri ile diğer bazı iş kolları da ekonomik yapının içinde olmuştur.

Osmanlı sosyal ve ekonomik yaşantısında tarım ve hayvancılık önemli faaliyetleri oluştururken, Sorgun temettuat defterlerinin incelenmesi ile elde edilen bilgilerin en önemlileri de kuşkusuz bu alanlarla ilgili olarak, kaza merkezi ile köylerinin sahip oldukları hayvan miktarı, arazilerin durumu ve elde edilen hububat miktarı ile bunların çeşitliliğini öğrenmek olmuştur. Bu bilgiler sayesinde bölgenin iklimi ve coğrafi durumu ile yer şekillerinin tarıma elverişli olup olmadığı bilgisinin yanı sıra özelde hane reislerinin, genelde ise kazanın gelir miktarındaki etkisi ortaya çıkabilmiştir.

3. 1. Tarım

Sorgun kaza merkezi ve köylerindeki 1910 kişiden oluşan hane reislerinden 1614 kişi gibi çok büyük bir miktar (%84,5) çiftçilikle uğraşmıştır. Bu kadar çok

¹ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimai Tarihi II (1453-1559)*, Ankara 1999, s. 138.

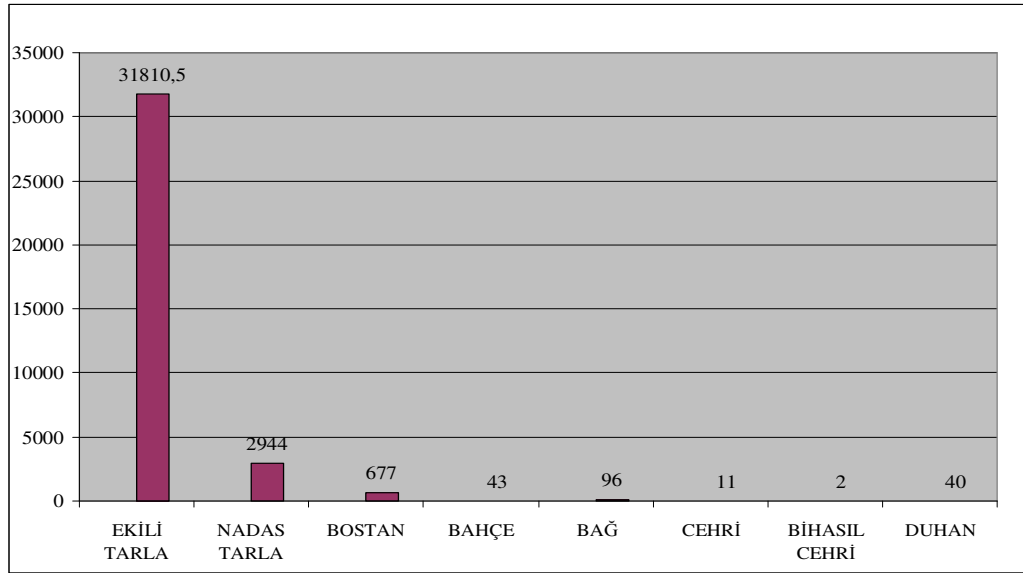
² Şevket Pamuk, *Osmanlı-Türkiye İktisadî Tarihi 1500-1914*, İstanbul 2007, s. 38-213.

³ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul 2005, s. 242.

hane reisi tarafından yapılan çiftçilik için ise araziye olan ihtiyaç aşikârdır. Bu bağlamda Sorgun kazasında çiftçilerin faydalandıkları çeşitli tür ve büyüklükte araziler bulunmuştur.

Defterlerde yer alan arazilerin tümü “dönüm” cinsinden verilmişken, bu arazilerin çok büyük bölümü “mezru” yani ekili, az bir bölümü ise “gayr-i mezru” yani nadas arazilerden oluşmuştur. Bunların yanında bostan, bahçe, bağ, cehri, bihasıl cehri ve duhan olmak üzere farklı amaçlar için kullanılan araziler de yer almış, fakat bunların oranı tarlalara oranla düşük kalmıştır.

Grafik 3. 1. Toprakların Dönüm Olarak Genel Miktarı

Sorgun kazasında 1844 yılında, 31810,5 dönüm ekili ve 2944 dönüm nadas olmak üzere toplam 34754,5 dönüm tarla yer almıştır. Tarlanın dışında ise 677 dönüm bostan, 43 dönüm bahçe, 96 dönüm bağ, 11 dönüm cehri, 2 dönüm bihasıl cehri ve 40 dönüm duhan olmak üzere, 869 dönüm farklı amaçlarla işlenen arazi yer almıştır. Bunlar ile birlikte Sorgun kaza merkezi ve köylerinde toplam 35623,5 dönüm ekilip biçilen arazi yer almıştır.

Tablo 3. 1. Zirai Arazilerin Kaza Merkezi ve Köylere Dağılımı

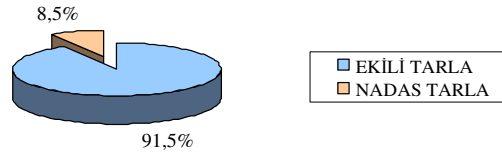
KÖY ADI	EKİLİ TARLA	NADAS TARLA	BOSTAN	BAHÇE	BAĞ	CEHİRİ	BI HASIL CEHİRİ	DUHAN	TOPLAM
	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm
Sorgun Merkez	1228	15	52						1295
Abdurrahmanbeyli	110	10	1.5						121.5
Ağcın	285	3	1.5						289.5
Ahmedfakihli	480		3						483
Aktaş	280		2.5						282.5
Alibartekyesi	280	15	1						296
Arablı	726	15	20						761
Ayrıdam	290	300			1				591
Ayvalı	75								75
Babalı	407	132	3.5						542.5
Balcı	440		10						450
Baltasarıları	270		7						277
Başbüyük	560	10	10.5						580.5
Belencumafakihli	339		18	3				4	364
Belekilik	470	10	2						482
Belpınar	120								120
Beyyurdu	370								370
Burunviran	345		13.5						358.5
Boğazcumafakihli	75		6						81
Buzacıoğlu	195	92	2		1				290
Calatlu	535	150	17.5		1				703.5
Cihanpaşa	377	40							417
Cihanşarlı	555	116	11	2	5.5				689.5
Cumafakihli-yi Zir	640.5	15	34.5	9	1	4			704.0
Çavuşlu	90								90
Çötelli	473	8	11.5						492.5
Dağyenicesi	295				5				300
Darıcı	760	210	18.5		31				1019.5
Deremüminli	295		3	10					308
Dişli	690	15	1						706
Duralıdayılı	300								300
Erkekli	280		12.5					16	308.5
Eynelli-yi Kebir	345								345
Fakihbeyli	465	167	18						650
Faraşlı	267	10	8.5						285.5
Gamberli	120		0.5						120.5
Gevrek	535	45	28					4	612
Körpınar	30		1						31
Güllük	595	96	14	9.5					714.5
Hacıbeğli	270	10	7					2	289
Halilfakihli	300	40	12						352

Hoşumlu	488		12.5						500.5
İkikara (Baltacısarıları)	267	8	9	1					285
Eynelli-yi Sağır	235	40	11		1				287
İncesu	150		5						155
İplikli	55								55
İsmailhacılı	250		3					12	265
İzibüyük	180	7	5						192
Kababel	305		1						306
Kafırviran	294		1.5						295.5
Karahacılı-yı Kebir	180	30	2.5		14.5				227
Karakaya	77	32							109
Karamağara	1600	15	5						1620
Karakız	845		16						861
Karapınar	270		7						277
Karatepe	185		3	0.5					188.5
Karaveli	257		4.5		5				266.5
Kavakalanı	170		3		1			1	175
Kavurgalı	335	85	3.5						423.5
Kayakışla	505	20	15						540
Kemhallu	180		2.5	1					183.5
Kırım	320								320
Kızıltepe	540		15.5			7	2		564.5
Köçekközü	105								105
Köhne-i Kebir	1485	118	55.5	3	9			1	1671.5
Kötüköy	385		10						395
Kuzgun	60								60
Külhöyük	453		4.5	4					461.5
Kürdköyü	230		5.5						235.5
Manşar	386								386
Mihal	580	90	20						690
Mirahur (Mirahurlu)	551	8	4.5						563.5
Ocaklı	330	50	3.5						383.5
Öyük	295		5						300
Recebli	255	257	5						517
Sarıhacılı	90	23							113
Şahmuradlı	409	145	6.5		18				578.5
Taşlıgeçit	90		3.5						93.5
Tiftik	265	15							280
Tulum	720	20	31.5						771.5
Yaycılar	590		21.5						611.5
Yazılıtaş	446	94	16.5						556.5
Yeniceköy	310	45			2				357
Yerçeçayır	345	300	2.5						647.5
Yünalanı	30		2						32
Çeltek Köyü	150	18	1.5						169.5
TOPLAM	31810.5	2944	677	43	96	11	2	40	35623.5

Sorgun kaza genelinde yer alan arazilerin değerlendirilmesi sırasında tablo da olduğu gibi, arazinin kullanım amacı ve yetiştirilen ürün türlerinden dolayı aldıkları isimler dikkate alınmıştır. Yani araziler, ekili ve nadas tarlalar ile bostan, bahçe, bağ, cehri ve duhan isimlerine göre belirtilerek değerlendirilmesi buna göre yapılmıştır.

Sorgun kaza merkezi ile köylerinde yer alan toplam 34754,5 dönüm tarlanın yaklaşık olarak %91,5'lik oranı (31810,5 dönüm) ekili tarım arazisi olarak tahıl üretmek için kullanılmıştır. Tarlanın geriye kalan kısmını ise %8,5'lik bir oran ile (2944 dönüm) nadas arazi oluşturmuştur.

Grafik 3. 2. Ekili ve Nadas Tarlaların Oranı

Sorgun kazasında tüm köylerin yanı sıra kaza merkezinde de ekili arazi yer almıştır. Kaza genelinde en çok ekili tarlaya sahip olan köy, 1600 dönüm ile Karamağara köyü olmuştur. Bu köyü 1485 dönümlük ekili tarla ile Köhne-i Kebir köyü izlemişken, üçüncü büyük ekili tarla ise Sorgun kaza merkezinde yer almış ve büyüklüğü ise 1228 dönüm olmuştur. Bu köylerden sonra ise 845 dönüm ile Karakız köyü dördüncü, 760 dönüm ile Darıcı köyü beşinci sırada yer almıştır. Bu köylerin sahip oldukları ekili tarlaların toplamı 5918 dönüm olmuşken, toplam ekili tarlanın %18,6'sını oluşturmuştur.

Kaza genelinde en az ekili tarlaya sahip olan köyler, 75'er dönüm ile Ayvalı ve Boğazcumafakihli, 60 dönüm ile Kuzgun, 55 dönüm ile İplikli ve 30 dönüm ile Körpınar köyü olmuştur. Bu köylerin toplam ekili tarla miktarı, toplam ekili tarlanın %0,9'unu oluşturmuştur. Burada dikkat çeken nokta, hane sayısı fazla olan köylerdeki ekili tarla miktarı da buna paralel olarak çok olmuşken, hane sayısı az olan köylerde ise az olmuştur. Fakat kimi köylerde ise hane sayısı aynı olmasını

karşın ekili tarla miktarında farklılıklar oluşmuştur. Mesela 9 haneli bir köy olan Buzacıoğlu'nda 195 dönüm ekili tarla yer almışken, yine aynı miktarda hane reisine sahip olan Karakaya köyünde ise 77 dönüm ekili tarla yer almıştır. Oranlardaki bu farklılıkta hane reisleri arasında farklı mesleklerle uğraşanların yanı sıra başkalarının yardımı ile geçinen kişilerin yer alması etkili olabilmiştir. 1844 yılında tarladan elde edilen 860907 kuruş, 1844 yılı toplam gelirinin %75,6'sına denk düşmüş ve kazancın çok önemli bölümünü oluşturmuştur.

Nadas sistemi toprağın azalan verim gücünü yenilemenin gübrelemeden sonraki ikinci yolu olarak kullanılmıştır. Osmanlı çiftçisi genellikle toprağı 2 ya da 3 yılda bir dinlendirerek verim gücünü artırmayı amaçlamıştır.⁴

Nadasa ayrılmış tarlaların miktarı, tarlanın dışındaki diğer arazi çeşitlerinin miktarına göre oldukça yüksek olmasına rağmen, her köyde nadas arazi bulunmamıştır. 42 köyde nadasa ayrılmış araziye sahip olunmamışken, kaza merkezi ve 43 köyde ise nadas arazi yer almıştır. Sorgun kaza genelinde en fazla nadas tarlaya sahip olan köyler 300'er dönüm ile Ayırdam ve Yerçeçayır olmuşken, bunlardan sonra 257 dönüm ile Recebli, 210 dönüm ile Darıcı ve 167 dönüm ile Fakihbeyli köyü olmuştur. Bu köylerin sahip oldukları 1234 dönüm nadas tarla, toplam nadas arazinin %41,9'unu oluşturmuştur. En az nadas tarlaya sahip olan köyler ise 8'er dönüm ile Çötelli, İkikara (Baltacısarıları) ve Mirahurlu, 7 dönüm ile İzibüyük ve 3 dönüm ile Ağcın olmuştur. Bu köylerin sahip oldukları 34 dönümlük nadas arazi, toplam nadas arazinin %1,1'ini oluşturmuştur.

Sorgun kazasında sahip olunan bir başka arazi türü ise bostan olmuştur. 18 hanede bulunmayan bostan, kaza merkezi ile 67 köyde yer almıştır. Sahip olunan bostan dönümü açısından ilk sırayı 55,5 dönüm ile Köhne-i Kebir köyü almışken, ikinci sırada ise 52 dönüm ile Sorgun kaza merkezi yer almıştır. 34,5 dönüm bostana sahip olan Cumafakihli-yi Zir köyü üçüncü, 31,5 dönüme sahip olan Tulum köyü dördüncü ve 28 dönüme sahip olan Gevrek köyü ise beşinci sırada bulunmuştur. Bu beş köyün sahip oldukları toplam 201,5 dönüm bostan, toplam bostan oranının %29,7'sini oluşturmuştur. Kaza genelinde sahip olunan en az bostan sıralamasında ise 1,5'ar dönümlerle Abdurrahmanbeyli, Ağcın, Kafırviran ve Çeltekin köyü, 1'er

⁴ Tefik Güran, *19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 1998, s. 88-89.

dönüm ile Alibartekyesi, Dişli, Körpınar ve Kababel köyü ile 0,5 dönüm ile Gamberli köyü yer almıştır. Bu köyler sahip oldukları 10,5 dönümlük toplam bostanları ile genel bostan oranı içinde %1,5'lik paya sahip olmuştur. 1844 yılında bostandan elde edilen gelir 54538 kuruş olmuşken, bu rakam 1844 yılı toplam gelirinin %4,8'ini oluşturmuştur.

Sorgun kazasında bulunan 10 köyde yer alan bahçe diğer bir zirai faaliyet alanı olmuştur. Kaza merkezinde yer almayan bahçe, 10 dönüm ile en fazla Deremüminli köyünde bulunmuştur. Bu köyden sonra ise Güllük köyü 9,5 dönüm ile ikinci, Cumafakihli-yi Zir köyü 9 dönüm ile üçüncü, Külhöyük köyü 4 dönüm ile dördüncü ve Belencumafakihli ile Köhne-i Kebir köyü ise 3'er dönümle beşinci sırada yer alan köyler olmuştur. Bu köyler sahip oldukları toplam 38,5 dönüm bahçe ile toplam oranın yaklaşık %89,6'sını oluşturmuşlardır. Geriye kalan köylerden ise Cihanşarlu köyü 2 dönüm, İkikara (Baltacısarıları) ve Kemhallu köyü 1'er dönüm ve Karatepe köyü ise 0,5 dönüm ile en az bahçeye sahip köyler olmuşken, toplam oranın %10,4'ünü oluşturmuşlardır. 1844 yılında bahçeden elde edilen gelir 3141,5 kuruş olmuş ve 1844 yılı toplam gelirinin %0,2 sini oluşturmuştur.

Sorgun kazasına bağlı köylerde bağ olarak kullanılan topraklarda bulunmuştur. Kaza genelinde 14 köyde rastlanılan bu bağlar 31 dönüm ile en fazla Darıcı köyünde yer almıştır. Bu köyden sonra ise 18 dönüm ile Şahmuradlı köyü ikinci, 14,5 dönüm ile Karahacılı-yı Kebir köyü üçüncü, 9 dönümle Köhne-i Kebir köyü dördüncü ve 5,5 dönüm ile Cihanşarlu köyü ise beşinci büyük orana sahip köyler olmuştur. Bu köylerin sahip oldukları toplam 78 dönüm bağ, toplam bağ oranının %81,2'sini oluşturmuştur. En az bağa sahip olan köyleri ise 1'er dönüm ile Ayırdam, Buzacıoğlu, Calatlu, Cumafakihli-yi Zir, Eynelli-yi Sağır ve Kavakalanı köyleri oluşturmuştur. Bu köylerin sahip oldukları 6 dönüm bağ, toplam bağ oranı içinde %6,2'lik bir orana sahip olmuştur. 1844 yılında bağ'dan elde edilen hâsılat 8860,5 kuruş olmuşken, bu miktar 1844 yılı toplam hâsılatının %0,7'sini oluşturmuştur.

Sorgun kazasında toprağın küçük bir kısmı ise cehri olarak ayrılmıştır. Cehri'nin kelime anlamı “*açıktan veya yüksek sesle yapılan*”⁵ anlamına gelmişken,

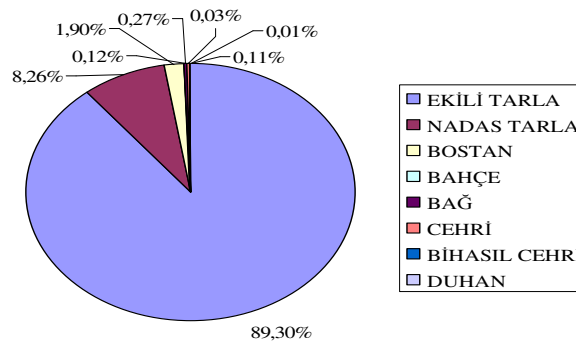
⁵ Devellioğlu, *Ansiklopedik Lûgat*, s. 130.

bunun konumuz ile ilgili bir anlam olmadığı söylenebilir. Çünkü cehri, meyvesinin boya yapımında kullanıldığı bir bitki olurken bu bitki, hem yabani olarak hem de aşılanarak yetişebilmiştir. Cehri bitkisi, Kayseri’de 19.yüzyılda önemli ticari meta durumunda olmuş ve Avrupa’ya İzmir limanı vasıtası ile ihraç edilmiştir.⁶ Böylece cehrinin bir tarım ürünü olduğu anlaşılmakla birlikte bu tarım ürünü Kayseri’de olduğu kadar önemli yer tutmamış, sadece 11 dönüm bu tarım faaliyetine ayrılmıştır. Sorgun genelinde 2 köyde yer alan cehri tarlasının 7 dönümü Kızıltepe köyünde, 4 dönümü ise Cumafakihli-yi Zir köyünde bulunmuştur. 11 dönümlük bu cehri tarlasından 1844 yılında 1125 kuruş hâsılat elde edilmişken, bu miktar 1844 yılı toplam hâsılatının %0.09’unu oluşturmuştur.

Ekili cehri tarlasının yanında hâsılat getirmeyen ve verimsiz olan 2 dönüm bihasıl cehri yine en fazla cehri tarlası bulunan Kızıltepe köyünde yer almıştır.

Hane reisleri geçimlerini temin edebilmek için bir kısım toprağını ise duhan (tütün) faaliyetleri için kullanmıştır. Kaza genelinde sadece 7 köyde duhan tarımı yapılmışken, 16 dönüm ile Erkekli köyü bu faaliyet için en fazla toprak ayıran köy olmuştur. Bunu 12 dönüm ile İsmailhacılı, 4’er dönüm ile Belencumafakihli ve Gevrek, 2 dönüm ile Hacıbeğli ve 1’er dönüm ile Kavakalanı ve Köhne-i Kebir köyü takip etmiştir. 40 dönümden oluşan duhan tarlasından 1844 yılında 4029 kuruş gelir elde edilmişken, bu miktar 1844 yılı toplam gelirinin %0,3’ünü oluşturmuştur.

Grafik 3. 3. Zirai Arazilerin Yüzdelik Dilimdeki Oranları

⁶ Mehmet Somuncu, “Cehri Üretimi ve Ticaretinin 19. Yüzyılda Kayseri Ekonomisindeki Önemi”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, s. 22 (Ocak-Haziran 2004), Kayseri 2004, s. 99–101–112.

Görüldüğü gibi Sorgun kaza merkezi ve köylerinde topraklar en fazla tahıl ve hububat üretimi için kullanılmışken, bunun yanında sebze, meyve, tütün ve endüstri malzemesi üretmek için de çeşitli isimler altındaki arazilerden faydalanılmıştır.

Sorgun kazasında toprakların kullanım çeşidi tek bir tip ürünün yetiştirilmesi için kullanılmamış, çok çeşitli amaçlar ile bu tarlalardan faydalanılmıştır. Kaza genelinde bu tarlaların kullanım farklılıkları olmaksızın kaza merkezi ve köyler bazında dağılımı ise yüksek olmuştur. Buna göre en fazla araziye 1671,5 dönüm ile Köhne-i Kebir köyü sahip olmuşken, ikinci sırada ise 1620 dönüm ile Karamağara köyü yer almıştır. Bu köyleri 1295 dönümlük tarla ile Sorgun kaza merkezi takip ederek üçüncü, 1019,5 dönüm ile Darıcı köyü dördüncü, 861 dönüm ile Karakız köyü ise beşinci olmuştur. Bu köylerin sahip oldukları toplam 6467 dönüm arazinin kaza toplamı içindeki oranı %18,1 olmuştur.

Kaza genelinde en az araziye sahip olan köyler, 75 dönüm ile Ayvalı, 60 dönüm ile Kuzgun, 55 dönümle İplikli, 32 dönümle Yünalanı ve 31 dönümle Körpınar köyü olmuştur. Bu köylerin toplam 253 dönüm arazileri yer almışken, bunun kaza genelindeki topraklara oranı ise %0,7 olmuştur.

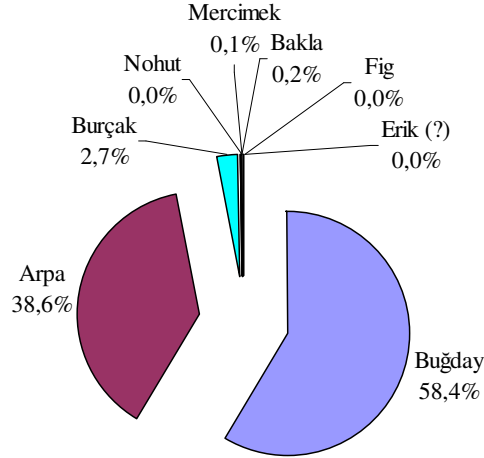
3. 1. 1. Yetiştirilen Ürünlerin Tahlili

Sorgun kazasında ekili arazi miktarı ve çiftçilik ile uğraşan hane reislerinin fazlalığı bölge için tarımın ne denli önemli olduğunu göstermiştir. Çiftçilik ile uğraşan hane reisleri sadece belirli bir mahsule bağlı kalmayarak çeşitli ürünler hasat etmişlerdir. Fakat her ne kadar ürün çeşitliliği olsa da belirli ürünlerde daha fazla üretim yapılmışken, diğer ürünlerde ise daha az üretim yapılmıştır.

Sorgun kazasında mahsullerin ölçülmesinde “kile” kullanılmıştır. Defterlerde hane reislerinin elde ettikleri mahsullerin oranı kile olarak yazılmışken, her ürün için belirlenmiş bedeli karşılığında bunlar hesaplanarak öşür miktarı tespit edilmiş ve devlete vergi olarak ödenmesi sağlanmıştır. Sorgun genelinde yetiştirilen ürünleri buğday, arpa, burçak, mercimek, nohut, bakla, fig⁷ ve erik (?) oluşturmuşken, bu ürünlerin toplam miktarı ise 31700,75 kile olmuştur.

⁷ Fig: Baklagillerden 1 ya da çok yıllık, genellikle otsu bir yem bitkisidir. (Nurettin Madran, *Büyük Tarım Sözlüğü I*, Ankara 1984, s. 449.

Grafik 3. 4. Yetiştirilen Mahsullerin Oranı

Karasal iklim koşullarına sahip olan bölgede en çok buğday ve arpa üretiminin yapıldığı görülürken, bunların yanında ikinci derecede önemli ürünlerde yetiştirilmiştir. Sorgun'da görülen bu durum yine karasal bir iklime sahip olan Yozgat şehrinde de etkili olmuştur. Bu iklim şartlarına uyan tahıl üretiminin ağırlıklı olarak yapıldığı Yozgat şehri, XIX. yüzyılda Orta Anadolu'da tahıl üretiminin en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir.⁸

Sorgun kaza merkezi ve köylerinde en çok üretilen hububat, 18501 kile ile buğday (hınta) olmuştur. Buğday, toplam mahsul miktarının yaklaşık olarak %58,4'ünü oluşturmuşken, birim fiyatı 3 kuruş 30 para olan bu buğday devlete 1844 yılında 69378,75 kuruş vergi sağlamıştır. Buğday üretiminde ilk sırada yer alan köy 1153 kilelik oranı ile Karamağara köyü olmuştur. Bunu 804 kile ile Köhne-i Kebir köyü, 776 kile ile Sorgun kaza merkezi, 519 kile ile Karakız köyü ve 506 kile ile Tulum köyü takip etmiştir. Buğday üretiminin en az yapıldığı köyleri ise 32 kilelik oranı ile Kuzgun köyü, 30'ar kile ile Ayvalı ve İplikli köyleri, 28 kile ile Yunalanı köyü ve 20 kile ile Körpınar köyü oluşturmuştur.

Sorgun'da ikinci en önemli ve en fazla gelir getiren tarım ürünü arpa (şair) olmuştur. Kaza genelinde toplam 12232 kile arpa üretilmişken, birim fiyatı 2 kuruş

⁸ Karaca, *Türk Ermeni İlişkileri*, s. 33-34.

olan bu arpadan devlete 1844 yılında 24464 kuruş vergi aktarılmıştır. Üretilen bu arpa toplam mahsul miktarının yaklaşık %38,6'sını kapsamıştır.

Kaza genelinde en çok arpa 752 kile ile Karamağara köyünde üretilmiştir. Bu köyden sonra 592,5 kile ile Köhne-i Kebir köyü ikinci, 496,5 kile ile Sorgun kaza merkezi üçüncü, 310 kile ile Tulum köyü dördüncü ve 308 kile ile Karakız köyü beşinci en fazla arpa üreten köy olmuştur. En az arpa üretilen köyler ve oranları ise şöyle olmuştur: Ayvalı köyü 24 kile, Kuzgun köyü 22 kile, İplikli köyü 20 kile ve Körpınar ile Yünalanı köyü 16 kile.

Sorgun kazasında üretilen üçüncü sıradaki ürün burçak olmuştur. 19 köy dışındaki köylerde yetiştirilen burçaktan 858 kile elde edilmiştir. Birim fiyatı arpa gibi 2 kuruş olan burçaktan, 1844 yılında devlete 1716 kuruş vergi ödenmiştir. Üretilen burçaklar toplam hububat oranının yaklaşık %2,7'sini karşılamıştır.

Burçak üretiminde 59 kile ile Karakız köyü ilk sırada yer almıştır. Ayırdam köyü elde ettiği 48,5 kile ile ikinci, Sorgun kaza merkezi 48 kile ile üçüncü, Hoşumlu köyü 37 kile ile dördüncü ve Karamağara köyü 34 kile ile beşinci sırada en çok burçak yetiştiren köy olmuştur. Burçak üretimini en az yapıldığı köyler 2'şer kile ile Belpınar ve Sarıhacılı köyleri ile 1'er kile ile Buzacıoğlu, Cihanpaşa, Hacıbeğli, Karahacılı-yı Kebir, Kemhallu, Köçekkömü ve Yünalanı köyleri olmuştur.

Yetiştirilen hububatlar arasında bakla, üretimi açısından dördüncü sırada yer almıştır. Sadece 3 köyde yapılan bakla yetiştiriciliğinden 58,25 kile bakla elde edilmişken, birim fiyatı 2 kuruş olan bakla için devlete ise 116,5 kuruş vergi verilmiştir. Toplam hububat oranı içinde ise bakla, %0,2'lik bir orana sahip olmuştur.

En çok bakla üretilen köy 38,75 kile ile Fakihbeyli köyü olmuşken, bundan sonra ise 10 kile ile Köhne-i Kebir köyü gelmiştir. En az bakla üreten köyü ise 9,5 kile ile Cihanşarlı oluşturmıştır.

Sorgun kazasında mercimek yetiştirmiş köy miktarı bakla yetiştirmiş köy miktarından fazla olmasına karşın, bunun verimliliği daha az olacak ki elde edilen mahsul oranı daha az olmuştur. Buna göre toplam 13 köyde yetiştirilen mercimekten 47 kile elde edilmiştir. Birim fiyatı 2 kuruş olan bu mercimekten devlete 94 kuruş vergi ödenmiştir. Kazada üretilen mercimek toplam hububat oranının yaklaşık %0,1'ini oluşturmıştır.

Mercimek üretiminde ilk sırayı 8,75 kile ile Güllük köyü almıştır. İkinci sırada 8,5 kile ile Yazılıtaş köyü, üçüncü sırada 6,25 kile ile Ocaklı köyü, dördüncü sırada 5,5 kile ile Şahmuradlı köyü ve beşinci sırada ise 4,75 kile ile Recebli köyü yer almıştır. En az mercimek üreten köyler ise 2’şer kile ile Deremüminli köyü ile Kavurgalı köyü, 1’er kile ile Ağcın, Cumafakihli-yi Zir ve Köhne-i Kebir köyü ve 0,5 kile ile Sarıhacılı köyü olmuştur.

Kaza genelinde yetiştirilen hububatlar arasında çok az miktarda bulunan nohut, fiğ ve erik (?) de yer almıştır. Nohut sadece Ağcın köyünde 3 kile olarak yetiştirilmişken, fiğ 1 kile olarak sadece Öyük köyünde ve erik (?) ise sadece Sarıhacılı köyünde 0,5 kile olarak bulunmuştur. Bu üç ürünün de birim fiyatı 2 kuruş olurken, bu ürünler için devlete toplam 9 kuruş vergi ödenmiştir. Kazada üretilen bu ürünlerin toplam hububat içindeki oranları ise %0,01 olmuştur.

Köylerin ürettikleri mahsullerin toplamı daha öncede belirttiğimiz gibi 31700,75 kile olmuştur. Kaza genelinde üretilen toplam mahsul miktarı sıralamasında ilk sırayı 1939 kilelik üretimi ile Karamağara köyü almıştır. İkinci sırada 1419 kilelik hububat üretimi ile Köhne-i Kebir köyü yer almışken, Sorgun kaza merkezi ise 1320,5 kilelik hububat üretimi ile üçüncü sırada yer almıştır. Dördüncü sırada 886 kilelik üretim ile Karakız köyü ve beşinci sırada ise 826 kilelik hububat üretimi ile Tulum köyü yer almıştır. Bu beş köyün toplam mahsul miktarı, genel mahsul miktarının %20,1’ini oluşturmuştur. Kaza genelinde en az hububat üreten köyler ise 54’er kile ile Ayvalı ve Kuzgun köyü, 50 kile ile İplikli köyü, 45 kile ile Yünalanı köyü ve 36 kile ile Körpınar köyü olmuştur. Bu köylerin toplam hububat miktarı, genel hububat miktarının %0,7 sini oluşturmuştur.

Tablo 3. 2. Sorgun Kaza Merkezi ve Köylerinde Üretilen Hububat Türleri ve Miktarları

KÖY ADI	Buğday	Arpa	Buğak	Mercimek	Nohut	Bakla	Fiğ	Erik (?)	TOPLAM
	Kile	Kile	Kile	Kile	Kile	Kile	Kile	Kile	Kile
Sorgun Merkez	776	496,5	48						1320,5
Abdurrahmanbeyli	86	61	7						154
Ağcın	164	109	4	1	3				281
Ahmedfakihli	336	223	19,5						578,5
Aktaş	157	115	18						290

Alibartekyesi	152	120	6						278
Arablı	400	191	22						613
Ayrıdam	180	100	48.5						328.5
Ayvalı	30	24							54
Babalı	254	166	10						430
Balcı	251	129	20						400
Baltasarıları	137	79	10.5						226.5
Başbüyük	326	186	19						531
Belencumafakihli	224	151	4						379
Belekilik	276	179	11						466
Belpınar	69	59	2						130
Beyyurdu	239	153	12						404
Burunviran	204	152	6						362
Boğazcumafakihli	92	70	4						166
Buzacıoğlu	67	43	1	2.25					113.25
Calatlu	197	163	20.75						380.75
Cihanpaşa	192	122	1						315
Cihanşarlu	232	125.5	4.5	3.5		9.5			375
Cumafakihli-yi Zir	364	263.5	8	1					636.5
Çavuşlu	45	31							76
Çötelli	290	197	18						505
Dağyenicesi	165	127	17.5						309.5
Darıcı	411	287	8						706
Deremüminli	140	84	11.25	2					237.25
Dişli	452	290.5	12						754.5
Duralidayılı	181	142							323
Erkekli	200	147	12						359
Eynelli-yi Kebir	179	121	14						314
Fakihbeyli	175	160	18			38.75			391.75
Faraşlı	133	89							222
Gamberli	76	65							141
Gevrek	344	261	19						624
Körpınar	20	16							36
Güllük	314	255	25.5	8.75					603.25
Hacıbeğli	203	111	1						315
Halilfakihli	206	125	10						341
Hoşumlu	286	159	37						482
İkikara (Baltacısarıları)	164	87							251
Eynelli-yi Sağır	130	101	10						241
İncesu	70	69	4						143
İplikli	30	20							50
İsmailhacılı	146	115							261
İzibüyük	100	67							167
Kababel	236	142	10						388
Kafirviran	164	89	9						262
Karahacılı-yı Kebir	121	63	1						185
Karakaya	72	54							126
Karamağara	1153	752	34						1939
Karakız	519	308	59						886
Karapınar	176	124	9						309
Karatepe	126	78	14						218
Karaveli	160	73	4.75						237.75

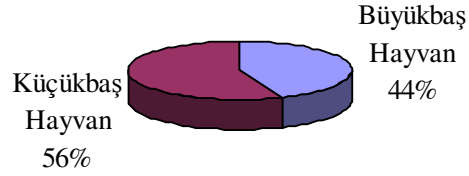
Kavakalanı	136	78							214
Kavurgalı	136	109	6.25	2					253.25
Kayakışla	312	199	4						515
Kemhallu	120	89.5	1						210.5
Kırım	165	138	17						320
Kızıltepe	298	197	28.5						523.5
Köçekkömü	46	36	1						83
Köhne-i Kebir	804	592.5	11.5	1		10			1419
Kötüköy	193	110	7						310
Kuzgun	32	22							54
Külhöyük	196	132.5	10						338.5
Kürdköyü	168	110							278
Manşar	277	188	8						473
Mihal	344	288	8						640
Mirahur (Mirahurlu)	316	236							552
Ocaklı	170	86	10.5	6.25					272.75
Öyük	113	75	5				1		194
Recebli	83	45	7.5	4.75					140.25
Sarıhacılı	34	27	2	0.5				0.5	64
Şahmuradlı	197	90.5	8	5.5					301
Taşlıgeçit	76	41							117
Tiftik	143	98							241
Tulum	506	310	10						826
Yaycılar	328	215	28						571
Yazılıtaş	298	164	14	8.5					484.5
Yeniceköy	202	136							338
Yerçeçayır	134	87	5						226
Yünalanı	28	16	1						45
Çelteköyü	54	26							80
TOPLAM	18501	12232	858	47	3	58.25	1	0.5	31700.75

3. 2. Hayvancılık

XIX. yüzyıl ortalarında Sorgun kazasında halkın çok büyük bölümü ziraat ile meşgul olurken, bu faaliyetleri sırasında ise en önemli yardımcı etmenlerinden birisi sahip oldukları hayvanları olmuştur. Özellikle tarlaların sürülmesi ve taşımacılık için kullanılan büyükbaş hayvanların yanında eti, sütü, peyniri, yünü, kılı gibi hanenin yiyecek başta olmak üzere, çeşitli ihtiyaçlarını karşılamada faydalandıkları küçükbaş hayvanlarda önemli rol oynamıştır. Sorgun'da hayvancılığın geniş olarak yapılmasında Orta Anadolu'da hayvan ticaretinin yapıldığı büyük panayırların Yozgat'ta kurulması ve bu panayırlara ülke dışından dahi rağbet olmasının⁹ etkisi olduğu düşünülebilir. Yine bunların yanında arıcılık faaliyeti de kaza merkezi ile kimi köylerde geçim kaynağı olarak hane reislerine kazanç sağlamıştır.

⁹ Karaca, *Türk Ermeni İlişkileri*, s. 35–36.

Grafik 3. 5. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvanların Oranı

Sorgun kazasında gelir getiren uğraşlar içinde yer alan hayvancılıktan sağlanan kazanç %10 civarında olmuştur. Kaza genelinde 14253 adet büyükbaş ve 18136 adet ise küçükbaş hayvan yer almıştır. Büyükbaş hayvanların 6124 tanesini koşum ve binek hayvanları oluşturmuşken, 8129 tanesini ise sütü ve eti için beslenmiş olan büyükbaş hayvanlar oluşturmuştur.

3. 2. 1. Büyükbaş Hayvancılık

Sorgun kaza genelinde çok sayıda ve çok çeşitli türde büyükbaş hayvan beslenmiştir. 14253 adet büyükbaş hayvanın 411 tanesi (%2,9) Sorgun kaza merkezinde bulunmuşken, geriye kalan 13842 (%97,1) ise köylerde beslenmiştir.

	SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		SAĞMAN CAMUS İNEĞİ		CAMUS İNEĞİ		SAĞMAN CAMUS DÜĞESİ		SAĞMAN KARA SIĞIR İNEĞİ		KARA SAĞMAN SIĞIR		SAĞMAN CAMUS TOSKASI	ERKEK CAMUS TOSKASI	CAMUS TOSKASI	CAMUS DÜĞESİ	KISIR CAMUS DÜĞESİ	KISIR CAMUS İNEĞİ	BUZAĞI	TOSUN	DÜĞE	KISIR İNEK	SAĞMAN KISIR İNEK	KISIR CAMUS	TOSKA	ERKEK TOSKA	MALAK	CAMUS MALAK	KÖRPE MALAK	BALAK	KÖRPE BALAK	MANDA BALAĞI
KÖY ADI	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet	adet
Sorgun Merkez	94	752	6	96	1	16									1			1			28	42	36											
Abdurrahmanbeyli	18	144	4	64													1					7	5											
Ağcın	20	160			2	32					8	64	4	32							2	7	6	12										
Ahmedfakihli	41	328	9	144													2	3			11	16	17								1			
Aktaş	20	160	5	80	1	16															3	3	5	2										
Alibartekyesi	32	256	7	112	1	16											1				13	6	11									2		
Arablı	45	360			6	96										1				7	33	14	10	16			1					3		
Ayındam	30	240	2	32																	14		1	7										
Ayvalı	7	56	3	48																	1		1	1			1					1		
Babalı	32	256	1	16	2	32					5	40									13		2	17		1						1		
Balcı	37	296			6	96											1		1		23	4	11			3		1				2		
Baltasarıları	29	232	6	96													1				7	5	11	3			1							
Başbüyük	60	480			8	128											3	3		1	42	28	21	10			1					4		
Belencumafakihli	54	432			19	304					16	128									18	5	6	28	3									
Belekilik	28	224	8	128	2	32											5	3			9	11	6									2		
Belpınar	13	104			2	32															11	6	2									2		
Beyyurdu	33	264	6	96	1	16															11		1	5										
Burunviran	29	232	10	160													1	1			3	6	14											
Boğazcumafakihli	22	176			3	48																	8											
Buzacıoğlu	14	112			3	48											2	1		3	11	8	9	6								1	2	
Calatlu	67	536	4	64	2	32											1	3			22	36	41	31		2							2	

[illegible]

[illegible]

Yeniceköy	27	216	2	32												1				11	7	11								2				
Yerçeçayır	35	280	5	80												1	2			5	19	12	14		3	1	1							
Yünalanı	3	24																				2												
Çeltek Köyü	10	80			1	16											1		1	8	5	4				1								
TOPLAM	3076	24604	283	4512	257	4080	4	56	2	32	55	440	4	32	1	2	99	84	2	43	1345	1110	1040	503	3	26	33	8	13	3	5	116	11	1

Tablo 3. 3. Taşımacılık Dışında Faydalanılan Büyükbaş Hayvanların Köylere Miktarı

Kaza genelinde gelir getiren ve taşımacılık dışında kullanılan büyükbaş hayvanları birim başına 8 kuruş ile sağman inek, 16 kuruş ile sağman camus (manda), camus ineği, sağman camus (manda) ineği ve sağman camus düğesi, 8 kuruş ile sağman karasığır ineği ve kara sağman sığır oluşturmuştur.

Tablo 3. 4. Gelir Getiren Koşum ve Binek Hayvanlarının Köylere Göre Dağılımı

	DÖLLÜ MERKEB		MAYE MERKEB		DÖLLÜ KISRAK		ARVANE DEVESİ		YÜK DEVESİ			HUMULE DEVE			DÖLLÜ DEVE	
		Hâsılat		Hâsılat		Hâsılat		Hâsılat		Beher Pare	Hâsılat		Beher Pare	Hâsılat		Hâsılat
KÖY ADI	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet	Guruş	adet			adet			adet	
Sorgun Merkez	37	370			7	325										
Abdurrahmanbeyli	6	60			1	50										
Ağcın	10	100			12	600	1	200								
Ahmedfakihli	20	200			3	150										
Aktaş	10	100			3	150										
Alibartekyesi	11	110			3	150										
Arablı	18	180			5	250										
Ayrıdam	13	130			6	300										
Ayvalı	2	20														
Babalı	10	100			7	350			1	200	200				7	1400
Balcı	3	30			5	250										
Baltasarıları	12	120			1	50										
Başbüyük	26	260			8	400										
Belencumafakihli	16	155			9	450										
Belekilik	16	160			9	400										
Belpınar	8	80			1	50										
Beyyurdu	8	80			5	250										
Burunvıran	8	80			1	50										
Boğazcumafakihli	6	60			2	100										
Buzacıoğlu	4	40	3		9	400										
Calatlı	24	240	7	40	10	500										
Cihanpaşa	20	200			5	250										
Cihanşarlı	13	120	1		3	150										
Cumafakihli-yi Zir	22	220			10	500									2	400
Çavuşlu	2	20														
Çötelli	12	120			7	350										
Dağyenicesi	10	100													6	1200
Darıcı	32	320			6	300										
Deremüminli	13	130	1		6	300										
Dişli	16	160			18	900			7	200	1400				4	800
Duralıdayılı	6	60														
Erkekli	8	80			6	300										
Eynelli-yi Kebir	16	160			4	200										
Fakihbeyli	19	190			6	275										
Faraşlı	9	90														
Gamberli	3	30			1	50										

Gevrek	15	150			9	450											
Körpınar	1	10			1	50											
Güllük	22	220	1		6	300											
Hacıbeğli	5	50			5	250											
Halilfakihli	7	70			4	200											
Hoşumlu	26	260			1	50											
İkikara (Baltacısanları)	5	50			4	200									1	200	
Eynell-yi Sağır	10	100			2	100											
İncesu	2	20			1	50											
İplikli																	
İsmailhacılı	3	30			2	100											
İzibüyük	4	40															
Kababel	10	100			13	650											
Kafırviran	9	90			3	150											
Karahacılı-yı Kebir	10	100			2	100											
Karakaya	4	40															
Karamağara	60	600			14	700	3	600				20	200	4000			
Karakız	28	280			12	600											
Karapınar	8	80			3	150											
Karatepe	7	70			1	50											
Karaveli	5	50						7	200	1400					2	400	
Kavakalanı	1	10			2	100											
Kavurgalı	9	90	6		4	200											
Kayakışla	17	170			4	200											
Kemhallu	6	60			7	300											
Kırım	13	130			1	50											
Kızıltepe	29	290			5	125											
Köçekkömü	3	30			5	225											
Köhne-i Kebir	41	405	1		31	1425											
Kötüköy	5	50			2	100									3	600	
Kuzgun																	
Külhöyük	18	180			8	350											
Kürdköyü	5	50			6	300											
Manşar	25	250			1	50											
Mihal	19	190			9	450											
Mirahur (Mirahurlu)	7	70			5	250											
Ocaklı	7	70			7	350						5	200	1000			
Öyük	6	60			6	300											
Recebli	3	30			3	150											
Sanhacılı	1	10	1		3	150											
Şahmuradlı	10	100	4		4	200		4	200	800					2	400	
Taşlıgeçit	2	20															
Tiftik	9	90			2	100											
Tulum	24	240			5	250											
Yaycılar	17	170			6	300											
Yazılıtaş	12	120	4		6	300	1	200	8	200	1600				3	600	
Yeniceköy	9	90			1	50											
Yerçeçayır	8	80			11	525		2	200	400					1	200	
Yünalanı	1	10															
Çelteköyü	3	30															
TOPLAM	1020	10180	29	40	406	19750	5	1000	29	1200	5800	25	400	5000	31	6200	

Taşımacılık için kullanılan ve gelir getiren büyükbaş hayvanları ise birim başına 10 kuruş ile döllü merkep, maye merkep, 50 kuruş ile döllü kısırak, 200'er kuruş ile döllü deve, yük devesi ve arvane deve oluşturmuştur. Kazada bulunan gelir getirmeyen hayvanları ise taşımacılık dışında faydalanan sağman camus toskası, erkek camus toskası, camus (manda) toskası, camus (manda) düğesi, kısır camus düğesi, kısır camus (manda) ineği, buzağı, tosun, düğе, kısır inek, sağman kısır inek, kısır camus (manda), toska, erkek toska, malak, camus malak, körpe malak, balak, körpe balak ve manda balağı oluşturmuştur. Taşımacılık için kullanılan gelir getirmeyen hayvanları ise erkek koşu camusu (mandası), koşu camusu (mandası), koşu manda ineği, karasığır öküzü, tay, dişi tay, erkek tay, körpe tay, bargir (beygir), dölsüz kısırak, merkep, dölsüz merkep, erkek merkep, maye merkep (bir kısmının altına gelir yazılmış olduğu için bizde öyle aldık), koşu öküzü, koşu toskası, karasığır koşu öküzü, karasığır düğesi, esb, erkek esb, dölsüz arvane deve, dölsüz deve, taylak deve, döllü taylak deve, boğur deve, erkek deve, sıpa ve öküz oluşturmuştur.

Sorgun kazasında en fazla büyükbaş hayvan 1042 adet ile Karamağara köyünde bulunmuşken, ikinci sırada 781 adet ile Köhne-i Kebir köyü, üçüncü sırada 411 adet ile Sorgun kaza merkezi, dördüncü sırada 359 adet ile Karakız köyü ve beşinci sırada 357 adet ile Calatlu köyü yer almıştır. En az büyükbaş hayvana sahip olan köyler ise 25 adet ile Körpınar, 24 adet ile Ayvalı, 20 adet ile Kuzgun, 19 adet ile Taşlıgeçit ve 10 adet ile Yünalanı köyü olmuştur.

Sorgun kaza merkezi ile köylerinde yetiştirilen en fazla büyükbaş hayvan 3076 adet ile sağman inek olmuşken, toplam büyükbaş hayvan miktarının %21,6'sını oluşturmuştur. Kaza genelinde en fazla ineğe sahip olan köy 292 adet ile Karamağara köyü olmuştur. Bu köyü 140 adet ile Köhne-i Kebir, 94 adet ile Sorgun kaza merkezi, 81 adet ile Karakız ve 77 adet ile Cumafakihli-yi Zir izlemiştir. En az inek sahibi olan köyler ise 7'şer adet ile Ayvalı, Çavuşlu ve Gamberli köyleri ile 6 adet ile Kuzgun, 4 adet ile Taşlıgeçit ve 3 adet ile Yünalanı köyü olmuştur.

Kaza genelinde inekten sonra en çok yetiştirilen büyükbaş hayvan 1882 adet ile tarla işlerinde gücünden yararlanan koşu öküzü olmuştur. Kaza genelinde 53 köyün sahip olduğu koşu öküzü en çok 149 adet ile Köhne-i Kebir, 144 adet ile Karamağara, 87 adet ile Karakız, 73 adet ile Tulum ve 72 adet ile Arablı köyünde bulunmuştur. En az koşu öküzü sahibi olan köyleri ise 9 adet ile Karakaya, 8'er adet

ile Babalı ve Gevrek, 5'er adet ile Ayvalı ve Baltasarıları, 3 adet ile Dişli, 2'ser adet ile Ağcın ve Yünalanı köyü oluşturmuştur.

Kaza genelinde en çok sahip olunan diğer büyükbaş hayvanlar ise 1416 adet ile gücünden istifade edilen karasığır öküzü, 1345 adet ile buzağı, 1110 adet ile tosun, 1039 adet ile düğe ve taşımacılık ve binek hayvanı niteliğinde olan 1020 adet ile döllü merkep olmuştur. Kaza genelinde 46 adet büyükbaş hayvan hisseli olurken, bu hisseler dolayısıyla hayvandan elde edilen gelirin miktarı, normal miktarın yarısı olmuştur.

3. 2. 2. Küçükbaş Hayvancılık

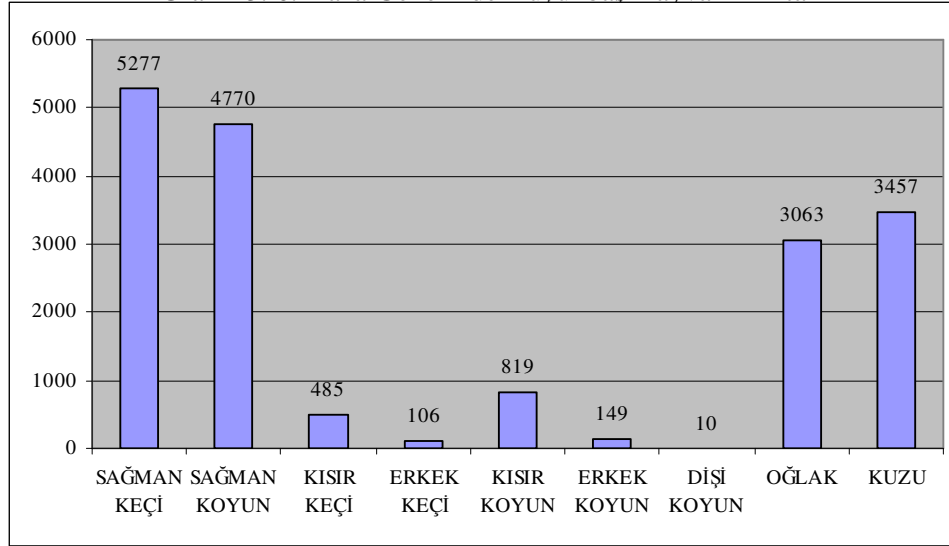
Sorgun kazasında hane reislerinin sahip olduğu toplam 18136 adet küçükbaş hayvan yer almışken, bunların 193 tanesi (%1) kaza merkezinde, 17943 adedi (%99) ise köylerde bulunmuştur.

Kaza genelinde yetiştirilen küçükbaş hayvanları keçi ve koyun türleri oluşturmuştur. Kazada yer alan hayvanların türleri ve birim başına sağlanan gelirleri şöyledir; sağman keçi 2.25 kuruş, kısır keçi 0.75 kuruş, erkek keçi 0.75 kuruş, sağman koyun 4 kuruş, kısır koyun 1.25 kuruş, erkek koyun 1.25 kuruş ve dişi koyun 1.25 kuruş. Gelir getirmeyen küçükbaş hayvanlar ise oğlak ve kuzu olmuştur.

Sorgun'da 7 köyün dışındaki tüm köylerde küçükbaş hayvan bulunmuşken, en fazla küçükbaş hayvana sahip köy ise 1458 adet ile Karamağara olmuştur. Bu köyü 805 adet küçükbaş hayvan ile Darıcı, 591 adet ile Belencumafakihli, 571'er adet ile Ocaklı ve Tulum ile 564 adet ile Köhne-i Kebir köyü takip etmiştir. En az küçükbaş hayvana sahip köyler ise 14 adet ile İplikli, 13 adet ile Ayvalı, 12 adet ile Eynelli-yi Kebir, 7 adet ile Gamberli ve 6 adet ile Yünalanı köyü olmuştur.

Küçükbaş hayvanlar içerisinde ilk sırayı 5277 adet ile sağman keçi almışken, toplam küçükbaş hayvan miktarının ise %29,10'unu oluşturmuştur. Sağman keçi'nin en fazla bulunduğu köy 320 adet ile Karamağara köyü olmuş, bu köyü 200 adet ile Manşar köyü takip etmiştir. Sağman keçi'nin en fazla yetiştirildiği diğer üç köyü 178 adet ile Darıcı, 173 adet ile Başbüyük ve 168 adet ile Belencumafakihli köyü oluşturmuştur. Sağman keçinin en az yetiştirildiği köyler ise 7'ser adet ile Buzacıoğlu, Gamberli, İplikli ve Karaveli köyleri ile 5 adet ile Eynelli-yi Kebir, 3'er adet ile ise Taşlıgeçit ve Yünalanı köyü olmuştur.

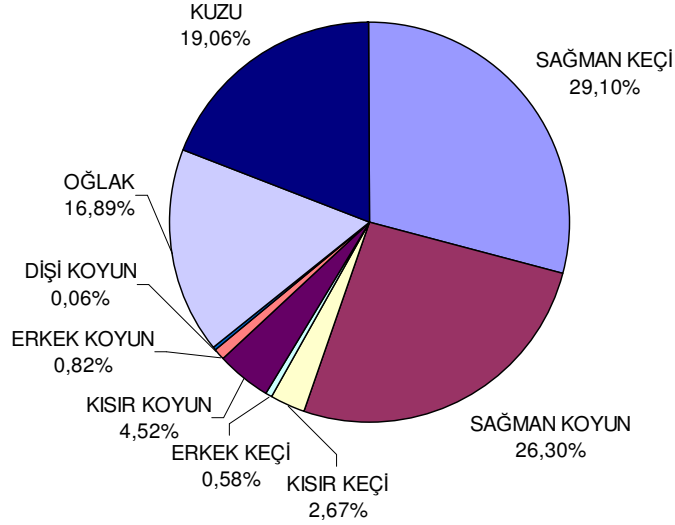
Grafik 3. 6. Kaza Genelinde Küçükbaş Hayvan Miktarı

Sağman keçi'den sonra en çok yetiştirilen küçükbaş hayvan 4770 adet ile toplam hayvan miktarının %26,30'unu oluşturan sağman koyun olmuştur. Sağman koyu'nun en fazla yetiştirildiği köy, sağman keçi'de olduğu gibi Karamağara köyü olmuş ve köyde 496 adet sağman koyun bulunmuştur. Bu köyden sonra 241 adet ile Ocaklı, 238 adet ile Darıcı, 226 adet ile Köhne-i Kebir ve 153 adet ile Yazılıtaş köyü gelmiştir.

Küçükbaş hayvanlar içerisinde oğlak ve kuzu, kaza genelinde önemli yer tutmuştur. Kaza genelinde 3457 adet (%19,06) kuzu yer almışken, kuzusu bulunmayan köy sayısı ise 25 olmuştur. Oğlak yetiştiriciliğinde de sayı yüksek olmuş ve kaza bünyesinde toplam 3063 adet (%16,89) oğlak bulunmuşken, oğlak yetiştirmeyen köy sayısı ise 11 olmuştur.

Grafik 3. 7. Küçükbaş Hayvanların Oranı

3. 2. 3. Hayvancılıktan Elde Edilen Gelir

Sorgun kaza merkezi ile köylerinde yetiştirilen 32389 adet büyükbaş ve küçükbaş hayvandan toplam 114345 kuruş hâsılat elde edilmiştir. Kaza genelinde bulunan 14253 adet büyükbaş hayvandan toplam 81726 kuruş gelir sağlanmışken, 18136 adet küçükbaş hayvandan ise 32619 kuruş hâsılat elde edilmiştir.

Kaza genelinde, sahip olduğu hayvanlardan en fazla gelir sağlayan köy 11931 kuruş ile Karamağara köyü olmuşken, sahip olduğu toplam hayvan miktarı ise 2500 olmuştur. Bu köyü 4704,75 kuruşluk gelir ile Dişli köyü takip etmişken, yetiştirdiği hayvan miktarı 653 olmuştur. Köhne-i Kebir köyü 4525,75 kuruşa ve 1345 adet hayvana, Yazılıtaş köyü 3998,5 kuruşa ve 680 adet hayvana, Babalı köyü ise 2997,5 kuruşa ve 458 adet hayvana sahip olmuştur. Sahip oldukları hayvanlardan en az gelir elde eden köyler ise 148,75 kuruşluk hâsılatı ve 37 adet hayvanı ile Ayvalı köyü, 147,75 kuruş hâsılatı ve 48 adet hayvanı ile İplikli köyü, 76 kuruş geliri ve 26 adet hayvanı ile Çavuşlu köyü, 64 kuruş geliri ve 20 adet hayvanı ile Kuzgun köyü, son olarak 40.75 kuruşluk hâsılatı ve 16 adet hayvanı ile Yünalanı köyü olmuştur. Köylerde bulunan hayvan miktarına paralel olması beklenen gelirlerde, kimi köyler arasında farklar olduğu görülmektedir. Bunda rol oynayan en önemli faktör ise

köylerde bulunan hayvanların gelir getiren türden olup olmaması olmuştur. Buna göre hayvanlardan elde edilen gelirlerde hayvan sayısının çokluğu değil, gelir getiren hayvan sayısının çokluğu en önemli nokta olmuştur.

3. 2. 4. Arıcılık Faaliyetleri

Sorgun kaza merkezi ve köylerinde büyükbaş ile küçükbaş hayvancılığın yanı sıra kaza merkezi ile 65 köyde arıcılık faaliyetleri yapılmıştır. Kovan başına 18 kuruş hâsılat elde edilen arıcılık faaliyetinden 1844 yılında 934 arı kovanından 16812 kuruş gelir sağlanmıştır.

Kazada en fazla arı kovanına sahip köy 49 adet ile Kababel köyü olurken, bu kovanlardan 882 kuruş gelir sağlanmıştır. Bu köyü 44 adet arı kovanı ile Güllük köyü takip ederek 792 kuruş gelir elde etmiştir. 40 adet kovan ve 720 kuruş gelir ile Tulum köyü ile 35'er adet arı kovanı ve 630'ar kuruş hâsılat ile Başbüyük ve Kötüköy en çok kovana sahip diğer köyleri oluşturmuştur. En az arı kovanına sahip olan köyler ise 3'er adet ve 54'er kuruş ile Kavakalanı, Kemhallu ve Yazılıtaş; 2 adet ve 36 kuruş ile Çeltekte ve 1'er adet kovan ve 18'er kuruş ile Cihanşarlı, İncesu ve İzibüyük olmuştur.

3. 3. Tarım İşletmeleri

3. 3. 1. Asiyab (Su Değirmeni)

Tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı Sorgun kazasında, tarımsal işletme olarak kabul edilebilecek asiyab (su değirmeni) mevcut olmuştur. Defterlerden anlaşıldığı kadarıyla su değirmenlerinden hizmet alan çiftçiler, bu hizmetleri karşılığını aynî olarak ödemektedirler. Örneğin Aktaş köyünde Körpe oğlu İbrahim Kethüda'nın bir adet su değirmeninin senelik kazancı 50 kile buğdaydır. Bunun para cinsinden değeri ise 187,5 kuruştur.¹ Değirmenlerin bu çalışma sistemi, modern değirmenlerin ortaya çıktığı yakın zamanlara kadar devam etmiştir.

Temettuat defterlerine göre, Sorgun kazasının yirmi köyünde su değirmeni bulunmaktadır. Bu köylerdeki toplam değirmen sayısı ise 55 adettir ve bunlardan

¹ BOA, ML. VRD. TMT, nr. 14347, s.4.

dokuz tanesi hisselidir. 55 adet su değirmeninden 1844 yılında toplam 7906,5 kuruş hâsılat elde edilmiştir.

Kaza genelinde en çok asiya 14 adet ile Köhne-i Kebir köyünde bulunmuşken, bu köyü 6 adet ile Karamağara, 3 adet ile Karakaya ve 2’şer adet ile Başbüyük, Burunviran, Darıcı, Kayakışla, Manşar ve Öyük köyleri takip etmiştir. 1’er adet ile en az asiya’a sahip köyleri ise Aktaş, Baltasarıları, Eynelli-yi Kebir, Fakihbeyli, Halilfakihli, Eynelli-yi Sağır, İsmailhacılı, İzibüyük, Kafirviran, Mihal ve Yayılar köyü oluşturmuştur.

Tablo 3. 5. Köylere Göre Asiya Dağılımı

KÖY ADI	ASİYAB					ASİYAB HİSSE				
					Hâsılat			Hâsılat	Hisse	Hâsılat
	bab	Hinta	1260	1261	Guruş	Kıt'a	Hinta	Guruş	Guruş	Guruş
Sorgun Merkez										
Abdurrahmanbeyli										
Ağcın										
Ahmedfakihli										
Aktaş	1	50			187.5					
Alibartekyesi										
Arablı										
Ayridam										
Ayvalı										
Babalı										
Balcı										
Baltasarıları	1	46			164.5					
Başbüyük	2	96			285					
Belencumafakihli										
Belekilik										
Belpınar										
Beyyurdu										
Burunviran	2				427					
Boğazcumafakihli										
Buzacıoğlu										
Calatlı										
Cihanpaşa										
Cihanşarlı										
Cumafakihli-yi Zir										
Çavuşlu										
Çötelli										
Dağyenicesi										
Darıcı	2	96			360					
Deremüminli										
Dişli										
Duralidayılı										
Erkekli										

Eynelli-yi Kebir	1				240	2		480	190	290
Fakihbeyli	1	64			240					
Faraşlı										
Gamberli										
Gevrek										
Körpınar										
Güllük										
Hacıbeğli										
Halilfakihli	1	50			187.5					
Hoşumlu										
İkikara (Baltacısarılıları)										
Eynelli-yi Sağır	1	80			300	5	482	1800	810	990
İncesu										
İplikli										
İsmailhacılı	1	20			75	1	32	120	60	60
İzibüyük	1	32			120					
Kababel										
Kafırviran	1	1	200		200					
Karahacılı-yı Kebir										
Karakaya	3		1000	550	1550					
Karamağara	6	570	2257.5	337	2594.5					
Karakız										
Karapınar										
Karatepe										
Karaveli										
Kavakalanı										
Kavurgalı										
Kayakışla	2	220	750		750	1	90	337	200	137
Kemhallu										
Kırım										
Kızıltepe										
Köçekkömü										
Köhne-i Kebir	14	269	802.5		802.5					
Kötüköy										
Kuzgun										
Külhöyük										
Kürdköyü										
Manşar	2	129	572		572					
Mihal	1	50	187.5		187.5					
Mirahur (Mirahurlu)										
Ocaklı										
Öyük	2	80	300		300					
Recebli										
Sarıhacılı										
Şahmuradlı										
Taşlıgeçit										
Tiftik										
Tulum										
Yaycılar	1	96	360		360					
Yazılıtaş										
Yeniceköy										
Yerçeçayır										
Yünalanı										

Çelteköyü										
TOPLAM	46	1949	6429.5	887	9903	9	604	2737	1260	1477

3. 4. Vergiler

3. 4. 1. Vergi-yi Mahsusa

Verginin lügat anlamı “*veriş, atıyye, ihsân*” olurken; maliye ıstılahatında ise hazineye verilen hisse anlamına gelmiştir.² Tanzimat öncesinde değişik türleri bulunan örfi vergi sistemi 1840 yılında kaldırılmış ve yerine ise “*ancemaatin vergi, vergi ve komşuca alınan vergi*” olarak isimlendirilen tek bir vergi sistemine geçilmiştir. Örfi vergi herkese eşit olarak uygulandığı için gelir düzeyi yüksek olanlar ile düşük olanlar arasında adaletsizliğe yol açmıştır. Yeni sistem ise bu sorunu ortadan kaldırarak herkesi ödeme gücüne göre vergilendirmiş ve bu bakımından olumlu sonuçlar alınmıştır. Hiçbir zaman iltizama verilmeyen bu verginin tahsilinde muhtar, imam ve papaz gibi halk temsilcilerinden yararlanılmış ve muhassıl, zaptiye gibi devlet görevlilerince toplanmıştır.³

Ancemaatin vergi usulü 1860 yılında kaldırılarak yerine nisbî nitelikli emlak, arazi ve temettuat vergisi getirilmişse de, bu vergi tahririne bağlı olduğundan tahririn tamamlanamamış olduğu yerlerde ancemaatin vergi II. Meşrutiyet’e kadar uygulanmıştır.⁴

Sorgun kaza genelinde 1844 yılında 86 yerleşim yerinden toplam 198894,25 kuruş vergi-yi mahsusa toplanmıştır. Bu verginin 195829,25 kuruşluk kısmı Müslüman hane reisleri, 3065 kuruşluk kısmı ise gayrimüslim hane reisleri tarafından ödenmiştir.

Vergi-yi mahsusa’nın en çok ödendiği Müslüman köy Karamağara olurken, ödenen vergi miktarı ise 11920,5 kuruş olmuştur. Bu köyü, bünyesinde gayrimüslim haneleri de barındıran Köhne-i Kebir köyünün Müslüman halkı 8194 kuruş ile takip etmiştir. 7061 kuruş vergi-yi mahsusa ödeyen Sorgun kaza merkezi üçüncü, 5419 kuruş ile Dişli köyü dördüncü ve 5416 kuruş ile Darıcı köyü ise beşinci olmuştur. Bu 5 köyün ödedikleri vergi miktarlarının toplam vergi-yi mahsusa içindeki oranı %19,1

² Sayın, *Tekâlif Kavaidi*, s. 358.

³ Şener, “Vergi Reformları”, s. 115–116.

⁴ Coşkun Çakır, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, İstanbul 2001, s. 50.

olmuştur. En az vergi-yi mahsusa ödeyen Müslüman köyler ise 316,5 kuruş ile İplikli köyü, 300'er kuruş ile Körpınar ve Yünalanı köyü, 280 kuruş ile Kuzgun köyü ve 171 kuruş ile Ayvalı köyü olurken, toplam vergi-yi mahsusa içindeki payları %0,7 olmuştur.

Gayrimüslim hane reisleri arasında ise 1602 kuruş ile Köhne-i Kebir köyü'nün ve 735 kuruş ile İkikara köyü'nün gayrimüslim hane reisleri en fazla vergi-yi mahsusa ödeyen köyleri oluşturmuştur. Tamamında gayrimüslimlerin ikamet ettiği Taşlıgeçit köyünde ise hane reisleri 728 kuruş ile en az vergi-yi mahsusa'yı ödemişlerdir. Bu köylerin vergilerinin toplam içindeki oranı ise %1,06 olmuştur.

Tablo 3. 6. Vergi-yi Mahsusa Miktarının Köylere ve Dinlere Göre Dağılımı

KÖY ADI	HANE SAYISI			Vergi-yi Mahsusa Miktarı		
	Müslüman	Gayrimüslim	Toplam	Müslüman	Gayrimüslim	Toplam
				Guruş	Guruş	Guruş
Sorgun Merkez	73		73	7061		7061
Abdurrahmanbeyli	6		6	875		875
Ağcın	13		13	1690		1690
Ahmedfakihli	25		25	2870		2870
Aktaş	12		12	1843		1843
Alibartekyesi	19		19	1186		1186
Arablı	43		43	3819		3819
Ayırđam	17		17	1249		1249
Ayvalı	4		4	171		171
Babalı	25		25	3276		3276
Balcı	24		24	2210		2210
Baltasarıları	21		21	2526.5		2526.5
Başıbüyük	30		30	3975.5		3975.5
Belencumafakihli	20		20	3130		3130
Belekilik	27		27	2092		2092
Belpınar	7		7	865		865
Beyyurdu	21		21	2204		2204
Burunvıran	19		19	1735		1735
Boğazcumafakihli	5		5	1110		1110
Buzacıoğlu	9		9	1050		1050
Calatlı	38		38	3988		3988
Cihanpaşa	23		23	1859		1859
Cihanşarlı	34		34	2619		2619
Cumafakihli-yi Zir	50		50	3725		3725

Çavuşlu	5		5	580		580
Çötelli	29		29	2886		2886
Dağyenicesi	13		13	1985		1985
Darıcı	50		50	5416		5416
Deremüminli	20		20	1719.5		1719.5
Dişli	37		37	5419		5419
Duralidayılı	22		22	1482		1482
Erkekli	16		16	2357		2357
Eynelli-yi Kebir	24		24	2277		2277
Fakihbeyli	30		30	3247		3247
Faraşlı	18		18	2061		2061
Gamberli	11		11	590		590
Gevrek	35		35	3129.5		3129.5
Körpınar	2		2	300		300
Güllük	28		28	3123		3123
Hacıbeğli	13		13	1997		1997
Halilfakihli	19		19	1660		1660
Hoşumlu	28		28	2456		2456
İkikara (Baltacısarılı)	11	7	18	1015	735	1750
Eynelli- yi Sağır	19		19	1737		1737
İncesu	10		10	477		477
İplikli	4		4	316.5		316.5
İsmailhacılı	13		13	1360		1360
İzibüyük	11		11	921		921
Kababel	12		12	2002		2002
Kafirviran	13		13	1300		1300
Karahacılı-yı Kebir	14		14	1325		1325
Karakaya	9		9	635		635
Karamağara	80		80	11920.5		11920.5
Karakız	47		47	4462		4462
Karapınar	19		19	1355		1355
Karatepe	17		17	1881		1881
Karaveli	18		18	2358		2358
Kavakalanı	12		12	1127		1127
Kavurgalı	19		19	1942		1942
Kayakışla	26		26	2920		2920
Kemhallu	15		15	1105		1105
Kırım	15		15	1725.25		1725.25
Kızıltepe	40		40	3206		3206
Köçekkömü	10		10	750		750
Köhne-i Kebir	90	29	119	8194	1602	9796
Kötüköy	19		19	1952		1952
Kuzgun	4		4	280		280
Külhöyük	34		34	1885		1885
Kürdköyü	10		10	1510		1510
Manşar	34		34	3337		3337

Mihal	27		27	3579		3579
Mirahur (Mirahurlu)	26		26	2980		2980
Ocaklı	16		16	2785		2785
Öyük	14		14	1253		1253
Recebli	15		15	1161		1161
Sarıhacılı	6		6	501		501
Şahmuradlı	21		21	2865		2865
Taşlıgeçit	0	8	8		728	728
Tiftik	11		11	1496		1496
Tulum	36		36	4010		4010
Yaycılar	26		26	2917		2917
Yazılıtaş	26		26	3885		3885
Yeniceköy	15		15	1900		1900
Yerçeçayır	22		22	2265		2265
Yünalanı	2		2	300		300
Çelteköyü	13		13	1120		1120
TOPLAM	1866	44	1910	195829.25	3065	198894.25

3. 4. 2. Aşar Vergisi

Öşür, bir şeyin onda biri anlamına gelirken, mali ıstılahta ise arazi mahsulâtından alınan vergi anlamını taşımıştır. Çoğulu “Â’sar” demek olan öşrü toplayan kişilere ise “Âşir, Uşûr veya Muaşşir”⁵ denilmiştir.

Zirai vergiler genellikle öşür adı altında toplanmışken, bu vergi %10 civarında bir orana sahip olmuştur. Bu vergilerin çoğunu buğday, arpa ve çavdardan alınan öşür oluştururken, aynı zamanda bahçe, bostan, bağ, kovan vs. gibi tarla ve ürünlerden de öşür alınmıştır.⁶

Tanzimat ile birlikte değişik oranlarda toplanan aşar vergisinin miktarında değişiklik yapılmış ve Tanzimat’ın uygulandığı yerlerde aşarın kelime anlamına uygun olarak, onda bir oranında tahsil edilmesi usulü kabul edilmiştir. Tanzimat’ın uygulanmadığı yerlerde ise eski oranlarda öşür toplama uygulaması devam etmiştir. Tanzimat’tan sonra aşar tahsilinin geçirdiği aşamalar ise şu şekilde olmuştur: 1840–1843 yılları arasında emanet usulü ile idare, 1843–1847 yılları arasında ikişer yıllığına maktuan ihale, 1847–1853 yılları arasında beşer yıllığına maktuan ihale, 1853–1856 yılları arasında aynî tahsilâta dayalı maktuan ihale ve emaneten idare, 1856–1861 yılları arasında açık artırma usulü ile iltizam, 1861–1871 yılları arasında

⁵ Sayın, *Tekâlif Kavaidi*, s. 16–505.

⁶ Tabakoğlu, *İktisat Tarihi*, s. 222.

Rumeli’de köylü üzerine maktuan ihale, Anadolu’da ise artırma usulü ile iltizam ve 1871 sonrası vilayet nizamnamesi ile gelen iltizam ya da emanet usulüyle idare.⁷ Kimi kaynaklarda öşür oranının, devletin mali bunalımının yoğunlaştığı 1868 yılında %15 ve 1869–1872 yılları arasında %12,5’a, 1880’lerde ise %11.75’e kadar yükseldiği yolunda bilgiler bulunmuştur.⁸

Sorgun kazasında köylerin tamamında çiftçilik faaliyetinin bulunması ve çiftçiliğin pek çok köy ve hatta kaza merkezi için en önemli iş kolu olması neticesinde elde edilen hububat türü ve miktarı da yoğun olmuştur. Hububattaki bu yoğunluk ise aşar vergisinin yüksek olması sonucunu doğurmuştur.

Temettuat defterinde “aşar ve rüsumat olarak (sene-i sabıkada) vermiş olduğu” şeklinde yazılan bu verginin kapsamına hububatlar ile bağ, bostan, bahçe, duhan ve cehri tarlaları ile arı kovanlarından elde edilen gelirlere karşılık alınan vergiler girmiştir.

Hububatlardan alınan vergilerde her bir ürün için birim fiyatı belirlenmiştir. Daha öncede belirttiğimiz gibi buğday için 3 kuruş 30 para birim fiyatı belirlenmişken, arpa, burçak, mercimek, nohut, bakla, fiğ ve erik (?) için ise 2’şer kuruş birim fiyatı belirlenmiştir.

1844 yılında hububat üretiminden kaza genelinde 95778,25 kuruş devlete aşar vergi ödenmişken, bağ, bostan, bahçe, duhan, cehri ve arı kovanı öşrü olarak ise 9946,75 kuruş devlete ödenmiştir. Toplamda ise kaza genelinde 105725 kuruş öşür vergisi olarak toplanmıştır.

Kaza genelinde en çok üretilen hububat niteliğindeki 18501 kile buğday için 69378,75 kuruş öşür vergisi alınmıştır. Sahip oldukları buğday için en fazla vergi 4323,75 kuruş ile Karamağara köyünden alınmıştır. Bu köyü ise 3015 kuruş ile Köhne-i Kebir köyü, 2910 kuruş ile Sorgun kaza merkezi, 1946,25 kuruş ile Karakız köyü ve 1897,5 kuruş ile Tulum köyü takip etmiştir. Buğday için en az öşür vergisi ödeyen köyler ise 120 kuruş ile Kuzgun köyü, 112,5’ar kuruş ile Ayvalı ve İplikli köyleri, 105 kuruş ile Yünalanı köyü ve 75 kuruş ile Körpınar köyü olmuştur.

Buğday’dan sonra en çok üretilen hububat niteliğindeki arpadan 1844 yılında 12232 kile üretilmişken, devlete ise toplamda 24464 kuruş vergi ödenmiştir. Kaza

⁷ Şener, *Vergi Sistemi*, s. 129–139.

⁸ Şevket Pamuk, *Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme 1820–1913*, İstanbul 2005, s. 100.

genelinde 1504 kuruş ile Karamağara köyü buğdayda olduğu gibi arpada da en fazla öşür vergisi ödemiş köy özelliğinde olmuştur. Bu köyü 1185 kuruş ile Köhne-i Kebir, 993 kuruş ile Sorgun kaza merkezi, 620 kuruş ile Tulum ve 616 kuruş ile Karakız köyü takip etmiştir. Buğday öşürünün en ez alındığı köyler ise 48 kuruş ile Ayvalı, 44 kuruş ile Kuzgun, 40 kuruş ile İplikli ve 32'şer kuruş ile Körpınar ve Yünalanı köyleri olmuştur.

Sorgun'da en fazla üretilen üçüncü hububat türü burçak olurken, 858 kilelik burçak için 1844 yılında 1716 kuruş öşür vergisi ödenmiştir. Kaza genelinde burçak için en fazla öşür vergisini 118 kuruş ile Karakız köyü ödemiştir. Bu köyü 97 kuruş ile Ayırdam, 96 kuruş ile Sorgun kaza merkezi, 74 kuruş ile Hoşumlu ve 68 kuruşla Karamağara köyü takip etmiştir. En az burçak üreterek burçaktan alınan öşür vergisini en az ödeyen köyler 2'şer kuruş ile Buzacıoğlu, Cihanpaşa, Hacıbeğli, Karahacılı-yı Kebir, Kemhallu, Köçekkömü ve Yünalanı köyü olmuştur.

En fazla üretimi yapılan dördüncü hububat türü bakla olurken, sadece 3 köyde bakla üretimi gerçekleştirilmiştir. 1844 yılında 58,25 kile bakla yetiştirilmişken, bu baklalar için 116,5 kuruş öşür vergisi verilmiştir. Bakla yetiştiren 3 köy arasında yetiştirdiği baklası için en fazla öşür vergisi ödeyen köy 77,5 kuruş ile Fakihbeyli köyü olmuşken, bunu 20 kuruş ile Köhne-i Kebir köyü takip etmiştir. Ürettiği bakla için en az vergi ödeyen köy ise 19 kuruş ile Cihanşurlu olmuştur.

Sorgun kazasında en çok üretilen beşinci ürün mercimek olmuşken, 1844 yılında üretilen 47 kile mercimek için 94 kuruş öşür vergisi ödenmiştir. Kaza genelinde üretilen mercimek için en fazla öşür vergisi 17,5 kuruş ile Güllük köyü tarafından ödenmiştir. Bu köyü 17 kuruş ile Yazılıtaş, 12,5 kuruş ile Ocaklı, 11 kuruş ile Şahmuradlı ve 9,5 kuruş ile Recebli köyü takip etmiştir. Üretmiş oldukları mercimek için en az vergiyi ise 4'er kuruş ile Deremüminli ve Kavurgalı köyü, 2'şer kuruş ile Ağcın, Cumafakihli-yi Zir ve Köhne-i Kebir köyü, 1 kuruş ile Sarıhacılı köyü ödemiştir.

Sorgun kaza genelinde sadece 1'er köyün yetiştirdiği toplam 4.5 kile nohut, fiğ ve erik (?) için 9 kuruş öşür vergisi ödenmiştir. Kazadaki tek nohut yetiştiricisi köy olan Ağcın'da 3 kile nohut yetiştirilmişken, bu ürün için 6 kuruş öşür vergisi ödenmiştir. Tek fiğ yetiştiricisi Öyük köyü, yetiştirdiği 1 kile fiğ için 2 kuruş, Sarıhacılı köyü ise yetiştirdiği 0,5 kile erik (?) için 1 kuruş öşür vergisi ödemiştir.

Hububattan alınan öşür vergisinin bahsettiğimiz bu dağılımı neticesinde kaza genelinde, yetiştirdikleri hububatları için en fazla öşür vergisi 5895,75 kuruş ile Karamağara köyü, 4245 kuruş ile Köhne-i Kebir köyü, 3999 kuruş ile Sorgun kaza merkezi, 2680,25 kuruş ile Karakız köyü ve 2537,5 kuruş ile Tulum köyü tarafından ödenmiştir. Hububatlar için en az vergiyi ise 164 kuruş ile Kuzgun köyü, 160,5 kuruş ile Ayvalı köyü, 152,5 kuruş ile İplikli köyü, 139 kuruş ile Yünalanı köyü ve 107 kuruş ile Körpınar köyü ödemiştir.

Sorgun kazasında hububattan alınan öşür vergisinin dışında, 6415,25 kuruş bostan, 964 kuruş bağ, 145 kuruş bahçe, 402 kuruş duhan, 120 kuruş cehri ve 1900,5 kuruş da arı kovanından öşür vergisi olarak toplanmıştır. Bunlarında eklenmesiyle genel öşür vergisi sıralamasında Karamağara köyü 5991,75 kuruş, Köhne-i Kebir köyü 4887 kuruş, Sorgun kaza merkezi 4558 kuruş, Tulum köyü 3018,5 kuruş ve 2801,25'er kuruş ile Darıcı ve Karakız köyü en fazla vergi ödeyen köyleri oluşturmuşlardır. Genel öşür vergisi sıralamasında en az vergi ödeyen köyler ise 164 kuruş ile Kuzgun, 160,5 kuruş ile Ayvalı, 159 kuruş ile Yünalanı, 152,5 kuruş ile İplikli ve 112 kuruş ile Körpınar köyleri olmuştur.

3. 4. 3. Adet-i Ağnam Rüsümü

Osmanlı Devleti'nde koyun ve keçi sahibi olan hane reislerinin ödemekle yükümlü oldukları bir vergi çeşidi niteliğindedir.⁹ Resm-i ağnam, adet-i ağnam ya da sadece ağnam resmi denilmiş olan bu vergi şer-i vergiler arasında olmakla birlikte, ilk önce bazı bölgelerde zekât şekil ve miktarında aynen, bazı bölgelerde ise koyun başına bir akçeden başlayan şekilde nakden olmak üzere toplanmıştır. Bu şekil daha sonra ise paraya ya da kuruşa çevrilerek uygulanmıştır.¹⁰

Osmanlı Devleti'nde ağnam, kıvırcık, karaman ve dağlıç koyunları ile tiftik ve kıl keçileri olmak üzere beş kısımdan oluşmuştur. Tımar sisteminin bulunduğu yerlerde bu vergiden tımar sahipleri faydalanmış iken, devlet hazinesine tahsis edilen yerlerde ise ağnam müdürü ve onun memurları tarafından her sene başında sayılan ağnam aynen ya da bedelen alınmış, daha sonra ise ihale yoluyla mültezimlere ihale

⁹ Ziya Kazıcı, *Osmanlılarda Vergi Sistemi*, İstanbul 1977, s. 112.

¹⁰ Cin, Akgündüz, *Hukuk Tarihi I*, s. 295–296.

ile verilmiştir.¹¹ 1246 (1830/1831) yılında bu uygulama yürürlükten kaldırılarak ağnam resminin mültezimlere ihale ile verilmesi yasaklanmış ve ağnam sayımı ve bunun verginin tahsili görevi ise mahalli idarelere verilmiştir.¹²

Tanzimatın ilanından itibaren ağnam resminin usulünde kimi değişiklikler olmuştur. 1840 yılını takiben ağnam resmi, önce keçi ve koyun başına beşer kuruş resm-i maktû biçiminde alınmışken, daha sonra ise yıllık gelirin %10'u dikkate alınarak çeşitli miktarlardaki resim ayrı ayrı olarak eyaletlere göre belirlenmiştir.¹³

Sayımı yapılan ağnamın “ta’dâd defterleri” mahalli idareler tarafından tespit edilen tahsildarlara verilirken, bu defterlerde ise kimin ne miktarda vergi vereceği belirtilmiştir. Defterde kayıtlı olan bu miktarlar görevli tahsildar tarafından kişilerden ya nakdi ya da ayni olarak tahsil edilmiş ve bunları koçanlı tezkerelere kaydetmişlerdir. Tahsilât zamanı mart başından mayıs sonuna kadar olup takibatı mal memurları yapmıştır.¹⁴

Ağnam resminin hesaplanmasında oğlak ve kuzudan vergi alınmayarak, kuzu koyun ile oğlak ise keçi ile birlikte sayılmıştır.¹⁵

Ağnam resminde 1274 (1858/1859) yılında yapılan değişiklikler ile bu verginin hayvan varlığı üzerinden değil, gelir üzerinden toplanan bir biçime dönüştürülmesi için uğraşılmıştır. İlk başta Rumeli’de ve ertesi yıl Anadolu ve Arabistan eyaletlerinde yürürlüğe konulan sistem ile bir koyun ve keçinin yıllık olarak yavrusu, sütü ve yünü bakımından getireceği gelir belirlenmiş ve daha sonra ise eyalet ve sancak olarak tespit edilen bu gelirin %10’u ağnam resmi olarak kabul edilmiştir. Böylece bölgelere göre keçi ve koyundan alınan resimler 1,5 ila 4 kuruş arasında değişmiştir. Sonraki bir düzenleme ile bölgeler arası fark azaltılmaya çalışılmış, fakat bu yapılırken bölgeler arası gelir farkı dikkate alınmamıştır.¹⁶ Sorgun temettuat defterlerinde de adet-i ağnam resmi 2,5 paradan hesaplanarak toplanmıştır.

¹¹ Sayın, *Tekâlif Kavaidi*, s. 27–28.

¹² Yunus Özger, *XIX. Yüzyılda Bayburt (Sosyo-Ekonomik, İdari ve Demografik Yapı)*, İstanbul 2008, s. 491.

¹³ Cin, Akgündüz, *Hukuk Tarihi I*, s. 324.

¹⁴ Özger, *Bayburt*, s. 491.

¹⁵ Neş’et Çağatay, “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* V/5, Ankara 1947, s. 486.

¹⁶ Şener, “Vergi Reformları”, s. 121–122.

Sorgun kazasında 23 köyde hiç adet-i ağnam resmi yazılmamışken, bunların 17 tanesinde hane reisleri koyun ve keçi yetiştirmişlerdir. 1 köyde ise koyun ve keçi yokken, 40 adet koyun-keçi ile 2 kuruş vergi yazılmıştır. Bunların yanında adet-i ağnam resmi veren 63 köyden 9'unda ise ağnam resmi miktarı yazılmışken, ne kadar hayvan için bunun belirlendiği ise yazılmamıştır. Yine kimi köylerde ağnam rüsumuna konu olan keçi ve koyunlar için verginin belirlenmesinde 2,5 paradan hesaplanması gerektiği yazılmışken, kimi köylerde ya sadece koyun ve keçinin miktarı ile ödenmesi gerek meblağ yazılmış ya da sadece ödenmesi gereken meblağ yazılmıştır. Bunun yanında 2,5 paradan hesaplanması yönünde rakam belirtilmiş olanlarda dâhil olmak üzere çok büyük oranda hesaplama yanlışlıkları yapılmıştır. Bu yanlışların çıkmasındaki en büyük nedenlerden biri ise ağnam resmine konu olan hayvanların eksik ya da fazla olarak belirtilmeleri olmuştur. Buna göre 193 adet keçi ve koyunu (oğlak ve kuzu hariç) bulunan Sorgun kaza merkezi için 55 adet koyun ve keçi ağnam vergisi kısmına yazılmışken, hane reislerinden 3,5 kuruş'a yakın vergi toplanması gerekirken bu 7 kuruş olarak belirtilmiştir. Bunun gibi pek çok hata bulunmuşken bu şekilde yazılan 8723 adet koyun ve keçiden, 716.125 kuruş vergi alınmıştır. Fakat bizim hesabımıza göre kazada oğlak ve kuzuda dâhil olmak üzere toplam 18136 adet koyun ve keçi türü yer almıştır. Fakat daha önce belirttiğimiz gibi kuzu ve oğlaklar ile koyun ve keçiler ayrı ayrı vergilendirilmemiş ve koyun-kuzu ile keçi-oğlak ile vergilendirilmiştir. Böyle olunca sadece keçi ve koyun türü olarak (kuzu-oğlak hariç) 11616 adet hayvan yer almıştır.

Kaza genelinde en çok adet-i ağnam resmi 91.625 kuruş ile Karamağara köyünden alınmışken, bu köyü 48.75 kuruş ile Darıcı, 37 kuruş ile Manşar, 26.75 kuruş ile Ocaklı ve 25.625 kuruş ile Başbüyük köyü takip etmiştir. En az adet-i ağnam resmi veren köyler ise 1.25 kuruş ile Hoşumlu, 1 kuruş ile Kafırviran, 0.75 kuruş ile Eynelli-yi Kebir, 0,5 kuruş ile Öyük ve 0.125 kuruş ile İplikli köyü olmuştur.

3. 4. 4. Yaylak Resmi

Yaylak resmi, sürülerini başka tımar sahibinin tımarında otlatan ya da miri yaylaklarda yaylatan sürü sahipleri, göçebe kabileler ve Yörüklerden yılda bir defaya

mahsus kimi yerlerde sürü başına, kimi yerlerde ise koyun başına ilkbaharda alınan vergi türü olmuştur.¹⁷

Yaylak rüsumu Sorgun kaza genelinde sadece 8 köyde mevcut olmuştur. Bu 8 köyde toplam “yaylakiye rüsumu ganem” olarak 18 adet koyun kayıtlı olmakla birlikte bu 18 koyun için 550 kuruş vergi ödenmiştir. En fazla yaylak resmi ödeyen köy 175 kuruş ile Ocaklı köyü olmuşken, bu köyü 100'er kuruş ile Şahmuradlı ve Yazılıtaş köyü ve 50'şer kuruş ile Cihanşarlı ve Karaveli köyü izlemiştir. En az yaylak resmi ödeyen köyler ise 25'er kuruş ile İkikara (Baltacısarlıları), Kavurgalı ve Kötüköy olmuştur.

Sorgun kazasında yaylakiye rüsumu olarak koyun başına ne kadar alındığını belirlemek biraz zordur. Bunun nedeni ise defterlerde sadece koyun adedi ile alınması gereken vergi miktarının yazılı olmasıdır. Burada yazılı olan koyun adedi ile vergi miktarının matematiksel olarak hesaplanmasında ise net bir rakam çıkmamakla birlikte köylerin çoğunda bir koyundan 25 kuruş vergi alındığı görülmektedir. Fakat bu hesabın tutmadığı köylerin olması bu durumun netleşmesini zorlaştırmaktadır.

Tablo 3. 7. Yaylak Rüsumu Veren Köyler

KÖY ADI	Yaylakiye Rüsum-ı Ağnam	
	Adet	Guruş
Cihanşarlı	2	50
İkikara (Baltacısarlıları)	1	25
Karaveli	2	50
Kavurgalı	1	25
Kötüköy		25
Ocaklı	5	175
Şahmuradlı	3	100
Yazılıtaş	4	100
TOPLAM	18	550

¹⁷ Çağatay, “Vergi ve Resimler”, s. 509–210.

3. 4. 5. Bedel-i Mukataa

“Arâzinin kesime verilmesi, muayyen bir kira karşılığında birine bırakılması, bağ, bahçe, arsa hâline getirilen ekim toprağı için verilen vergi”¹⁸ anlamlarına gelmiş olan mukataanın ilk defa İstanbul’un fethinden sonra Fatih tarafından konutlarda uygulanmaya başlanıp daha sonra vazgeçildiği yönünde kaynaklar olmakla bundan öncede kimi kiralama usullerinin mevcut olduğu yönünde bilgiler mevcut olmuştur.¹⁹

Sorgun kaza genelinde sadece Karamağara Köyünde mukataalara rastlanılmıştır. Köyde 1279 kuruş mukataa hâsılatı sağlanmışken “bedel-i mukataa” olarak 433,75 kuruş anapara ve 26,5 kuruş mal mukataası olarak belirlenmişken devlete ödenmesi gereken bedel ise 407,25 kuruş olmuştur.

3. 4. 6. Resm-i Asiyab

Resm-i asiyab ya da değirmen resmi olarak adlandırılan bu vergi, su ya da yel ile çalışan un değirmenleri ile zeytinyağı değirmenlerinden alınmıştır. Reayanın herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmaması için bu vergi kimi yerlerde ayni, kimi yerlerde ise nakdi olarak toplanmıştır.²⁰ Verginin nakdi olarak alındığı yerlerde değirmen yılda kaç ay dönerse ayda beşer akçe hesabıyla alınmıştır.²¹ Bozok kanunnamesinde de bir yıl çalışan değirmenden her ay beş akçe olmak üzere altmış ve altı ay çalışandan ise otuz akçe alınması gerekliliği yazılmıştır.²²

Kaza genelinde toplam 20 köyde değirmen olmasına rağmen sadece 2 köy resm-i asiyab vergisi ödemiştir. Buna göre Eynelli-yi Sağır köyünden 30 kuruş ve Karamağara köyünden 9 kuruş olmak üzere 39 kuruş resm-i asiyab vergisi toplanmıştır.

¹⁸ Devellioğlu, *Ansiklopedik Lûgat*, s. 679.

¹⁹ Baki Çakır, *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl)*, İstanbul 2003, s. 31–32.

²⁰ Kazıcı, *Vergi Sistemi*, s. 65–66.

²¹ Çağatay, “Vergi ve Resimler”, s. 503.

²² Ömer Lütfi Barkan, *XV. ve XVI’ncı Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu’nda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları*, İstanbul 1943, s. 9.

3. 4. 7. Cizye Vergisi

İslam devletlerinde zimmî statüsünde yer alan gayrimüslim nüfusta bulunan faal erkeklerden alınan cizye, Osmanlı Devleti'nin de önemli gelir kaynaklarından birisi olmuşken, bu vergiden rahipler, yetişkin olmayan erkek çocuklar, devlet hizmetinde bulunan aileler ve iş yapamayacak durumda olan erkekler muaf olmuşlardır.²³ Buna göre dini görevliler ile devlet kademesinde görevli gayrimüslimler cizye vergisinden bu görevleri sayesinde kurtulmuşlarken, faal olmayan nüfus olarak tanımlanabilecek küçük çocuklar ile gelir elde edemeyecek durumdaki yaşlı ya da sakat erkekler bu durumları itibari ile vergi vermemişlerdir.

Cizye mükellefi olan gayrimüslimlerin zengin olanlarından yıllık 48 kuruş, orta hallilerinden 24 kuruş ve düşük hallilerinden 12 kuruş cizye vergisi alma usulünde 1250 (1834) yılında yapılan bir değişiklik ile bu miktarlar zenginler için 60, orta halliler için 30 ve düşük halliler için 15 kuruşa yükseltilmiştir.²⁴ Cizye'nin tahsil biçiminde de Tanzimat ile birlikte kimi değişiklikler olmuş, kaza ve sancakların cizye miktarını gösteren defterler, görevlendirilmiş oldukları sırada muhassıllara verilmiştir. Muhassıllar, bölgelerindeki reaya kocabaşları ile vekillerine bölgede şahıs başına düşen cizye miktarını durumlarına göre bildirmişlerken, vergi mükellefi olan hane reisleri cizyelerini bu kocabaşlarına teslim etmişlerdir. Kocabaşları ise mükelleflerden topladığı bu vergileri hazineye gönderilmek üzere muhassıllara teslim etmiştir. 1256 ve 1257 yıllarında tek tek alınan vergi olmaktan çıkıp cemaatlerden topluca alınmaya başlanan cizyede azalmalar yaşandığı için 1258 de yeni bir sistem getirilmiştir. Buna göre yine cemaat önde gelenlerinden yardım alınarak belirli yerlerde ve zamanlarda gayrimüslim hane reislerinden ödemeleri gereken cizyeler toplanmıştır.²⁵ Kırım savaşı (1853–1856) sırasında Avrupa devletlerinin Müslümanlar ile gayrimüslimler arasında eşitlik sağlanmasını istemeleri, gayrimüslimlerin askerlik hizmetine alınarak cizye vergisinin kaldırılması meselesini ortaya çıkarmış ve sonuçta bu vergi bedel-i askeri olarak sadece isim değiştirmiştir.²⁶ Gayrimüslimlerin askere alınmayarak, bedel ödemek suretiyle bu

²³ Tabakoğlu, *İktisat Tarihi*, s. 206.

²⁴ Kazıcı, *Vergi Sistemi*, s. 300–301.

²⁵ Şener, *Vergi Sistemi*, s. 113–115.

²⁶ Şener, “Vergi Reformları”, s. 119.

görevi yerine getirmeleri kararlaştırılmış ve “*bedel-i askeri*” vergisi ortaya çıkmıştır. Bu vergilerin, gayrimüslimlerin diğer vergilerine eklenerek marttan itibaren 10 taksitle ödenmesi usulü kabul edilmişken, tahsili görevi ise cemaatler ve taşra meclislerine verilmiştir. Tanzimat’ın son yılında ise bu verginin ağırlığından duyulan rahatsızlığı azaltmak için mükelleflerin sayısı arttırılmaya çalışılmış ve 15–70 yaş aralığındaki gayrimüslimlerden papazlar, yoksullar ve sakatlar hariç olarak toplanmıştır.²⁷

Sorgun kazasında gayrimüslimler toplam 3 köyde ikamet etmişken, bu köylerden ikisinde Müslümanlarla birlikte yaşamışlar ve sadece 1 köyde nüfusun tamamı gayrimüslimlerden oluşmuştur. Sorgun temettuat defterlerinde gayrimüslim hane sayısı 44 olmasına karşın cizye vergisini ödemekle yükümlü kişi sayısı ise 61 olmuştur. Cizye vergisini ödeyen 61 kişiden 28’i evsat (orta) ve 33’ü ise edna (aşağı) düzeyinde olmuşken, hiç a’la yani yüksek düzeyde birisi bulunmamıştır.

Tablo 3. 8. Ödeme Durumuna Göre Cizye Vergisi Mükelleflerinin Köylere Dağılımı

KÖY ADI	DURUMLARI			
	A’la (60)	Evsat (30)	Edna (15)	Toplam
İki Kara		5	4	9
Köhne-i Kebir		18	22	40
Taşıgeçit		5	7	12
TOPLAM		28	33	61

Tablodan da görülebileceği üzere en fazla cizye vergisi 18’i evsat, 22’si edna olmak üzere toplam 40 kişi ile Köhne-i Kebir köyünde ödenmiştir. Bunu ise 5 evsat ve 7 edna durumundaki nüfus ile Taşıgeçit köyü ve 5’i evsat, 4’ü edna durumunda olmak üzere İki Kara köyündeki gayrimüslim nüfus takip etmiştir.

Evsat olarak kaydedilen gayrimüslim nüfustan 30 kuruş alındığına göre kaza genelinde evsat durumunda olan 28 kişi için 840 kuruş vergi alınmıştır. Edna durumunda olan nüfus için ise 15 kuruş alındığına göre 33 kişi için toplam 495 kuruş cizye vergisi ödenmiştir.

²⁷ Şener, *Vergi Sistemi*, s. 117–118.

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat devrinden önce halktan kimi isimler altında alınan vergilerin tek bir isim altında adil bir şekilde toplanabilmesi için yapılan çalışmalarda denenen kimi girişimler beklenen olumlu etkiyi sağlayamamıştır. Osmanlı Devleti vergi toplamada sağlıklı bir sistemi kurabilmek için yapılacak tahrirlere de büyük önem vermiş ve bu amaçla Tanzimat'tan sonra ilki H.1256, ikincisi ise H.1260–1261 yıllarında olmak üzere temettu' sayımları yaparak halkın, emlak ve hayvanatı için toplanacak vergi miktarlarını tespit etmeye çalışmıştır. Yapılan bu sayımlar ile hem menkul ve gayrimenkul miktarları hem de bunlara karşılık ödenmesi gereken vergi miktarları tespit edilmiştir.

Temettuat defterleri aracılığı ile halkın sahip olduğu hayvan miktarı ve gelirleri, sahip oldukları arazi çeşitleri, dönümleri ve gelirleri, elde edilen mahsul miktarları ve çeşitleri, asiyab ve arı kovani çeşitleri ile gelirleri gibi bilgilerin yanı sıra sahip olunan tüm bu menkul ve gayrimenkuller için ödenmesi gereken adet-i ağnam, öşür, vergi-yi mahsusa gibi vergilerle gayrimüslimlerin ödemeler gereken cizye vergileri ile ilgili bilgilere ulaşılabilmektedir.

Sorgun kazası ilk çağlardan beri özellikle Hititler başta olmak üzere çeşitli medeniyetlerin izlerinin görüldüğü önemli bir bölgede yer almıştır. Bozok sancağı içerisinde yer alan Sorgun'a pek çok Türkmen oymağı yerleşmişken, bu oymakların etkileri köylerin isimlerine yansımıştır.

H.1260–1261 temettu sayımlarında Sorgun, Bozok sancağına bağlı kaza merkezi durumunda iken, bu kazaya bağlı ise 85 köy yer almıştır. Kaza merkezinde tamamı Müslümanlardan oluşan 73 hane yer almışken, 85 köyde ise toplam 1837 hane yer almıştır. Kaza merkezinde gayrimüslim hane bulunmazken, 3 köyde ise toplam 44 haneden oluşan gayrimüslim yer almıştır. Sorgun kazasında nüfusun çok büyük bölümü geçimini ziraat yaparak sağlamışken, bunun yanında ziraat faaliyetleri ile bağlantılı olarak hayvancılıkta gelişmiştir. Hane reisleri hem zirai faaliyetlerde hem de et, süt, peynir, yün gibi bir takım ihtiyaçlarını karşılayabilmek için büyükbaş ve küçükbaş hayvanlara sahip olmuşlardır.

Kaza genelinde buğday ve arpa başta olmak üzere pek çok hububat hane reisleri tarafından üretilmiş ve bunlar için %10 öşür vergisi ödemişlerdir. Sorgun

kazasında pek çok hane reisinin ekili ya da nadas arazisi ile hayvanlarının yanında arı kovanları ve su değirmenlerine de sahip oldukları görülmektedir.

Kaza genelinde tarım ve hayvancılığın dışında değirmencilik, hizmetkârlık, azablık, çobanlık gibi mesleklere genellikle Müslüman nüfus arasında rastlanılmışken, gayrimüslimlerin arasında ise çiftçilik dışında terzilik, çerçilik, kalaycılık, demircilik boyacılık, köşkerlik, bakkalcılık gibi meslekleri yapıldığını görüyoruz. Kaza genelinde tüccarlık yapan kimi hane reislerine de rastlanılmışken, bunlar arasında hem Müslüman hem de gayrimüslim hane reisleri yer almıştır.

Sorgun temettuat defterlerinden hane reislerinin ödemekle yükümlü oldukları vergi-yi mahsusa, öşür, adet-i ağnam, yaylak resmi, bedel-i mukataa, resm-i asiya ve gayrimüslimlerden alınan cizye vergisi gibi çeşitli vergiler tespit edilmiştir. Bu vergilerin belirlenmesinde gelire göre vergi ödenmesi usulü takip edilmiş ve birçok vergi türünün hanelere yansıtılması bu şekilde olmuştur. Mesela vergi-yi mahsusanın hane reislerine dağılımında genellikle en fazla gelire sahip olan hane reisi en fazla vergiyi ödemişken, kimi durumlarda ise durum farklı olmuş ve az gelire sahip hane reisi kendisinden çok kazanan haneye göre daha fazla vergi ödeyebilmiştir. Bu tür durumların defterin düzenlenmesi sırasında oluşan hatalardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu çalışma sonucunda Sorgun kazasının ekonomisinin asıl olarak ziraate dayandığı, bunun yanında ise kimi farklı geçim kaynaklarının ikinci derecede önemli olduğu görülmüştür. Tarımın bu derece önemli olduğu kazanın iklimi ile diğer coğrafi koşullarının bu iş için uygunluğu da bu çalışma sonucunda ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Arşiv Vesikaları

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Maliye Varidatı Temettuat Defterleri, Sorgun Temettuat Defteri, Nr: 14308, 14309, 14310, 14311, 14312, 14313, 14314, 14315, 14316, 14317, 14318, 14319, 14321, 14323, 14324, 14325, 14326, 14327, 14328, 14329, 14330, 14333, 14334, 14335, 14336, 14337, 14338, 14339, 14340, 14341, 14342, 14343, 14345, 14347, 14348, 14349, 14350, 14351, 14352, 14353, 14354, 14357, 14359, 14360, 14361, 14362, 14363, 14364, 14365, 14366, 14367, 14368, 14369, 14370, 14371, 14372, 14373, 14374, 14375, 14376, 14377, 14378, 14379, 14380, 14381, 14382, 14383, 14384, 14386, 14387, 14388, 14389, 14390, 14392, 14393, 14395, 14396, 14398, 14399, 14401, 14403, 14404, 14619.

C.DH: Dosya No: 161, Gömlek No: 8019.

İrade Dâhiliye (İ.DH), nr.15/707, 10 Haziran 1840 tarihli tahrirat

MAD.d: Gömlek No: 22122.

Kamil Kepeci: Sorgun Temettuat Defteri (Varidat Muhasebeciliği), Gömlek No: 6053.

Sözlükler

Devellioğlu, Ferit; *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle)*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2004.

Madran, Nurettin; *Büyük Tarım Sözlüğü I*, Hacettepe-Taş Yayınları, Ankara 1984.

Püsküllüoğlu, Ali; *Türkçe Sözlük*, Doğan Kitap, İstanbul 2004.

Kitaplar

Akdağ, Mustafa; *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi II (1453-1559)*, Barış Yayınevi, Ankara 1999.

Akgündüz, Ahmed; Öztürk, Said; *Yozgat Temettuat Defterleri, c.I*, Yimpaş Holding Yayınları, İstanbul 2000.

Barkan, Ömer Lütfi; *XV. ve XVI'ncı Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları*, Burhaneddin Matbaası, İstanbul 1943.

Bulut, İhsan; *Şehir Coğrafyası Açısından Sorgun*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1998.

Burnaby, Fred, *At Sirtında Anadolu*, Çeviren: Fatma Taşkent, İletişim Yayınları, İstanbul 1999.

Cin, Halil; Akgündüz, Ahmet; *Türk Hukuk Tarihi, c. I Kamu Hukuku*, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1995.

Çadırcı, Musa; *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1997.

Çakır, Baki; *Osmanlı Mukataa Sistemi (XVI-XVIII. Yüzyıl)*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2003.

Çakır, Coşkun; *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, Küre Yayınları, İstanbul 2001.

Doğan, Durali; *Sorgun 1995*, Sorgun Kaymakamlığı Kültür Yayınları, Ankara 1995.

Güran, Tefvik; *19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı Üzerine Araştırmalar*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1998.

Halaçoğlu, Yusuf; *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1997.

Karaca, Taha Niyazi; *Ermeni Sorununun Gelişim Sürecinde Yozgat'ta Türk Ermeni İlişkileri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2005.

Karal, Enver Ziya; *Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, Ankara 1943.

- Kazıcı, Ziya; Osmanlılarda Vergi Sistemi, Şamil Yayınevi, İstanbul 1977.
- Koç, A. Fevzi; *Bütün Yönleriyle Yozgat*, Kardeş Matbaası, Ankara 1963.
- Koç, Yunus; *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1989.
- Orhonlu, Cengiz; *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1987.
- Ortaylı, İlber; *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840–1880)*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2000.
- Ortaylı, İlber; *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Cedit Neşriyat, Ankara 2007.
- Özger, Yunus; *XIX. Yüzyılda Bayburt (Sosyo-Ekonomik, İdari ve Demografik Yapı)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008.
- Pamuk, Şevket; *Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme 1820–1913*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2005.
- Pamuk, Şevket; *Osmanlı- Türkiye İktisadî Tarihi 1500–1914*, İletişim Yayınları, İstanbul 2007.
- Sakin, Orhan; *Bozok Sancağı ve Yozgat*, Yozgat Belediyesi Yayınları, Ankara 2004.
- Sayın, Abdurrahman Vefik; *Tekâlif Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)*, Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999.
- Şener, Abdüllatif; *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi*, İşaret Yayınları, İstanbul 1990.
- Tabakoğlu, Ahmet; *Türk İktisat Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.
- Yozgat 1991 İl Yıllığı, Yozgat Valiliği

Makaleler

Adıyeke, Nuri; “Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, s. 11, Ankara 2000, ss. 769–823.

Bulut, İhsan; “Sorgun Yöresi Köy ve Mevkii Adlarının Kaynakları”, *Akademik Araştırmalar*, Yıl: 1, s. 3, Kış 1996, Erzurum 1996, ss. 30–40.

Çadırcı, Musa; “Türkiye’de Kaza Yönetimi (1840–1876)”, *Belleten*, LIII/206 (Nisan 1989), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1989, ss. 237–257.

Çağatay, Neş’et; “Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* V/5, Ankara 1947, ss. 483–511.

Fekete, L; “Türk Vergi Tahrirleri”, Çeviren: Sadrettin Karatay, *Belleten*, XI/42 (Nisan 1947), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1947, ss. 299–328.

Kızılkın, Ayşe Özdemir; “Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 20, Nisan 2008, Kütahya 2008, ss. 57–66.

Kütükoğlu, Mübahat S. ; “Osmanlı Sosyal ve İktisâdî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, *Belleten* LIX/225 (Ağustos 1995), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1995, ss. 395–418.

Mazzani, Stefania; “Kuşaklı Höyük Yüzey Araştırması”, Çeviren: Nilüfer Baturayoğlu Yöney, *Kerkenes Haberler 12–2009*, , Ankara 2009 ss. 10–11.

Öz, Mehmet; “Bozok Sancağı’nda İskân ve Nüfus (1539–1642), XII. Türk Tarih Kongresi Ankara: 12–16 Eylül 1994 Kongreye Sunulan Bildiriler, III, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1999, ss. 787–794.

Öztürk, Said; “Temettuat Tahrirleri”, *Akademik Araştırmalar Dergisi, Osmanlı Özel Sayısı, Yıl. 2, s. 4–5 (Şubat-Temmuz 2000)*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2000, ss. 537–591.

Serin; Mustafa; “Osmanlı Arşivi’nde Bulunan Temettuât Defterleri”, *Başbakanlık I. Milli Arşiv Şurası 20–21 Nisan 1998 Ankara Tebliğler-Tartışmalar*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 1998, ss. 717–732.

Somuncu, Mehmet; “Cehri Üretimi ve Ticaretinin 19. Yüzyılda Kayseri Ekonomisindeki Önemi”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s. 22 (Ocak-Haziran 2004)*, Kayseri 2004, ss. 99–125.

Summers, Françoise; Summers, Geoffrey; Kerkenes Haberler 11–2008, Çeviren: Nilüfer Baturayoğlu Yöney, Ankara 2008, ss. 16.

Summers, Geoffrey; Özen, Erol; “Karakız Kasabası’nda Bir Hitit Taş Ocağı ve Heykel İşçiliği”, Çeviren: Nilüfer Baturayoğlu Yöney, *Kerkenes Haberler 10–2007*, , Ankara 2007, ss. 10–11.

Sümer, Faruk; “Bozok Tarihine Dair Araştırmalar I”, *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Anma Kitabı*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1974, ss. 309–355.

Şener, Abdüllatif; “Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Reformları”, *Sona Doğru Osmanlı- Osmanlı Ekonomisi ve Maliyesi Üzerine Yazılar*, Birleşik Kitabevi, Ankara 2007, ss. 113–139.

Tezler

Cansız, İsmail; *Şer’iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Sonlarında Yozgat Sancağı*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997

Ek-1

[illegible]

HANE NO		ISIM		MESLEK		NO: 14368		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞCIN		Sancak: YOZGAT Kaza: SORGUN Karye: AĞ	
---------	--	------	--	--------	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

HANE NO		SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: AYVALI		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Senede Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU							MAHSÜL TOPLAM		CEM'AN YEKÜN		MEZRU' TARLA				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN MANDA		SAĞMAN KEÇİ		DÖLLÜ MERKEB												MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
NO: 14350		İSİM	MESLEK	Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş</

[illegible]

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: BOĞAZCUMAFAKİHLİ		AŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU												MEZRU TARLA				BOSTAN				SAĞMAN İNEK		Diğer SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		SAĞMAN KEÇİ		SAĞMAN KOYUN		DÖLÜ MERKEB		DÖLÜ KISRAK		KISIR KEÇİ		ARIKOVANI		OĞLAK		KOŞU CAMUSU		KARA SİĞİR ÖKÜZÜ		KUZU		KISIR İNEK		MECHUUND MERMUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	ISIM	MESLEK	Sene-i Sabıkada Vergi-i Matsusadan Bir Sene-i Yermiş Olduğu												Dönüm					Dönüm					SAĞMAN İNEK		Diğer SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		SAĞMAN KEÇİ		SAĞMAN KOYUN		DÖLÜ MERKEB		DÖLÜ KISRAK		KISIR KEÇİ		ARIKOVANI		OĞLAK		KOŞU CAMUSU		KARA SİĞİR ÖKÜZÜ		KUZU		KISIR İNEK		MECHUUND MERMUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
			Guruş	K/İ	P/İ	Guruş	Guruş	K/İ	Guruş	Guruş	K/İ	Guruş	Guruş	K/İ		Guruş	Guruş	Pe's	Guruş		Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's	Guruş	Pe's

[illegible]

[illegible]

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: ÇAVUŞLU		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Senede Vermiş Olduğu	A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU							MAHSÜL TOPLAM	CEM'AN YEKÜN	MEZRU' TARLA				SAĞMAN İNEK		DÖLLÜ MERKEB		BUZAĞI	TOSUN	ERKEK MANDA	KARA SIĞIR ÖKÜZÜ	DÜĞE	MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	NO: 14390			Hinta	Bedel		Toplam	Şair	Bedel	Toplam			Dönüm			Hâsılat-ı Senevîsi	re's	Guruş	re's	Guruş																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	İSİM	MESLEK			Guruş	Kile								Pare	Guruş												Guruş	Kile	Guruş	Guruş	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
1	Bezgin(?) oğlu Ali Bölükbaşı	Ziraatçı	100	5	30	3	18,75	4	2	8	26,75	26,75	15	238,5	150	388,5	1	8	1	10																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: DURALİDAYILI		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Sene-i Vermiş Olduğu	A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU							MAHSÜL TOPLAM	Bedel-i Öğr-i An	CEM'AN YEKÜN	MEZRU' TARLA				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		SAĞMAN CAMUS İNEĞİ		DÖLLÜ MERKEB		ARI KOVANI		BUZAĞI	TOSUN	DÜĞE	KOŞU CAMUSU		KOŞU ÖKÜZÜ		Ücret-i Senevîsi	MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUA TI									
	NO: 14310			Hinta		Bedel		Toplam		Şair				Bedel		Toplam		Hâsılât-ı Senevîsi		Hâsılât-ı Senevîsi		Hâsılât-ı Senevîsi		Hâsılât-ı Senevîsi		Hâsılât-ı Senevîsi					Hâsılât-ı Senevîsi		Hâsılât-ı Senevîsi				Hâsılât-ı Senevîsi		Hâsılât-ı Senevîsi						
	İSİM	MESLEK		Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş				Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş				re's	Guruş	re's	Guruş			re's	adet	Guruş	re's	re's	re's	re's	re's	Guruş
1	Tüysüz oğlu İsmail	Ziraatçı	120	16	30	3	60	10	2	20	80		80	25	720	600	1320	3	24					1	16	1	10	3	54	1	1			2	2		770								
2	Tüysüz oğlu Ömer	Ziraatçı	120	12	30	3	45	8	2	16	61		61	15	549	450	999	2	16			1	16							1	1	1	2			581									
3	Muhtar Veli	Ziraatçı	120	12	30	3	45	10	2	20	65	6	71	15	585	450	1035	3	24							1	10	3	54	1	1			2		673									
4	Hatib oğlu İbrahim	Ziraatçı	120	12	30	3	45	8	2	16	61	6	67	15	549	400	949	3	24	1	16					1	10	3	54	1	1	1		2		653									
5	İskendâr oğlu Koca	Ziraatçı	120	12	30	3	45	8	2	16	61	4	65	15	549	400	949	3	24							1	10	2	36	1		1		2		619									
6	Ömer Sipahi oğlu Mustafa	Ziraatçı	120	12	30	3	45	8	2	16	61		61	15	549	450	999	2	16											1	1		2	2		565									
7	Kara Halil oğlu Mehmed	Ziraatçı	95	12	30	3	45	8	2	16	61		61	15	549	400	949	2	16											1	1	2		2		565									
8	Emir Hüseyin oğlu Halil	Ziraatçı	95	12	30	3	45	8	2	16	61		61	15	549	450	999	2	16	1	16										1			2		581									
9	Tekyeşin oğlu Sadık	Ziraatçı	75	8	30	3	30	8	2	16	46		46	15	414	350	764	1	8							1	10			1				2		432									
10	Kara Hasan oğlu Ali	Ziraatçı	75	12	30	3	45	8	2	16	61		61	15	549	450	999	1	8							1	10			1				2		567									
11	Boz Ali	Ziraatçı	60	8	30	3	30	8	2	16	46		46	15	414	300	714																	2		414									
12	Musa oğlu Musa	Ziraatçı	62	8	30	3	30	8	2	16	46		46	15	414	300	714	1	8											1	2			2		422									
13	Recül Oğlan oğlu Hasan	Ziraatçı	55	6	30	3	22,5	6	2	12	34,5		34,5	15	310,5	250	560,5	1	8											1				2		318,5									
14	Yalnız oğlu İsmail	Ziraatçı	55	6	30	3	22,5	6	2	12	34,5		34,5	10	310,5	250	560,5	1	8											1	1			2		318,5									
15	Tekyeşin oğlu İsmail	Muhtaç	15																																	0									
16	Köy Ağası oğlu Veli	Ziraatçı	55	6	30	3	22,5	6	2	12	34,5		34,5	15	310,5	250	560,5						1	16										2		326,5									
17	Bayar oğlu Mustafa	Ziraatçı	35	6	30	3	22,5	6	2	12	34,5		34,5	15	310,5	250	560,5	1	8											1				2		318,5									
18	Boşnak Mustafa	Ziraatçı	35	6	30	3	22,5	6	2	12	34,5		34,5	15	310,5	250	560,5																	2		310,5									
19	Kara Hasan oğlu Ömer	Ziraatçı	25	5	30	3	18,75	5	2	10	28,75		28,75	15	258,5	200	458,5																	2		258,5									
20	Monla Bekir	Hizmetkâr	25																																150	150									
21	Kara Kasım oğlu Mahmud	Ziraatçı	0	4	30	3	15	3	2	6	21		21	15	188	150	338	1	8											1		1		2	900	1096									
22	Kara Kasım oğlu Ömer	Ziraatçı	0	6	30	3	22,5	4	2	8	30,5		30,5	10	274,5	250	524,5	1	8												1	1	1		2		282,5								
	TOPLAM		1482	181	600	60	678,75	142	40	284	962,75	16	978,75	300	8663,5	6850	15513,5	28	224	2	32	3	48	6	60	8	144	15	10	7	6	38	1050		10221,5										

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: GAMBERLİ		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Senede Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU								MAHSÜL TOPLAM				MEZRU' TARLA				BOSTAN				SAĞMAN İNEK	SAĞMAN CAMUS	SAĞMAN KEÇİ	DÖLLÜ MERKEB	DÖLLÜ KISRAK	ARI KOVANI	BUZAĞI	TOSUN	KOŞU MANDASI	KARA SİĞİR ÖKÜZÜ	DÜĞE	Ücret-i Senevîsi	MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI					
	NO: 14319																																									
	İSİM		MESLEK	Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş						
1	Hacı oğlu İsa		Ziraatçı	80	12	30	3	45	10	2	20	65	5		70	15	585	500	1085	0,5	45	35	80	1	8											699,25						
2	Şişman oğlu Ömer		Ziraatçı	90	12	30	3	45	9	2	18	63		2	65	15	567	500	1067					1	8	1	16									619						
3	Şişman oğlu Ali		Ziraatçı	65	8	30	3	30	9	2	18	48			48	15	432	380	812					1	8											440						
4	Çavuşlu oğlu Ali		Ziraatçı	55	8	30	3	30	6	2	12	42			42	15	378	322	700																	378						
5	Monla Hatib oğlu Hüseyin		Ziraatçı	65	8	30	3	30	8	2	16	46			46	15	414	320	734					1	8											432						
6	Monla Habib oğlu Halil		Ziraatçı	90	12	30	3	45	9	2	18	63		2	65	15	567	500	1067					1	8	1	16									619						
7	Süleyman oğlu Ahmed		Ziraatçı	60	8	30	3	30	8	2	16	46			46	15	414	380	794					1	8	1	16									438						
8	Hacı oğlu Bekir		Azab	20																															200							
9	Osman oğlu Hüseyin		Çoban	25																															200							
10	Emin Kethüda'nın Halilesi Aişe Hatun		Hatun	10																															52							
11	Monla Habib oğlu Musa		Ziraatçı	30	8	30	3	30	6	2	12	42			42	15	378	322	700					1	8											390,5						
TOPLAM				590	76	240	24	285	65	16	130	415	5	4	424	120	3735	3224	6959	0,5	45	35	80	7	56	4	64	7	15,75	3	30	1	50	4	72	3	2	2	17	4	400	4467,75

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: HACIBEĞLİ		Sene-i Sabıkada Verg-i Mahsusadan Bir Sene'de Verilmiş Olduğu										A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU										MEZRU' TARLA										BOSTAN										DUHAN										SAĞMAN İNEK										SAĞMAN KEÇİ										SAĞMAN KOYUN										DÖLLÜ MERKEB										DÖLLÜ KISRAK										KISIR KEÇİ										KISIR KOYUN										ARI KOVANI										SAĞMAN MANDA İNEĞİ										MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTÜATİ																																																																																																																																																																																																																															
	İSİM	MESLEK	Guruş	Kile	Pare	Bedel	Guruş	Kile	Sair	Bedel	Guruş	Kile	Bursak	Bedel	Guruş	Toplam	MAHSUL TOPLAM	Guruş	Bedel-i Örsçü: Bostan	Guruş	Bedel-i Örsçü: Kovan	Guruş	Bedel-i Örsçü: Duhan	Guruş	Adet-i Agham	Rüsumu Koyun Keçi	Guruş	CEMAM YEKÜN	Dönüm	1260	1261	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	1260	1261	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi	Dönüm	Haslat-ı Senevisi	Guruş	Haslat-ı Senevisi</

HANE NO		SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: İPLİKLİ		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Sene-de Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU						MAHSÜL TOPLAM			Adet-i Ağnam Rüşumu Koyun Keçi		CEM'AN YEKÜN		MEZRU' TARLA				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS İNEĞİ		SAĞMAN KEÇİ		SAĞMAN KOYUN												MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI												
NO: 14313				Guruş		Hinta		Bedel		Toplam		Şair		Bedel		Toplam		Guruş		re's		Guruş		re's		Guruş		re's		Guruş		re's		BUZAĞI		MALAK		TOSUN		OĞLAK		KISIR İNEK		KARA SIĞIR ÖKÜZÜ		KUZU		DÜĞE		Ücret-i Senevîsi		Guruş	
1	Resul oğlu Şaban	Ziraatçı	150,5	14	30	3	52,5	10	2	20	72,5	0,125	72,625	25	642,5	500	1142,5	3	24	2	32	4	9		2	2		2	2	1		2	3		1		150	707,5															
2	Abrerde (?) oğlu Hüseyin	Çoban	25															2	16			3	6,75	3	12				2					2					150	184,75													
3	Resul oğlu Mustafa	Ziraatçı	85	8	30	3	30	6	2	12	42		42	15	378	300	678	3	24						2		1		1	3		1										402											
4	Aşçı Ali	Ziraatçı	56	8	30	3	30	4	2	8	38		38	15	342	250	592	3	24						1				2				2	1								366											
TOPLAM			316,5	30	90	9	112,5	20	6	40	152,5	0,125	152,625	55	1362,5	1050	2412,5	11	88	2	32	7	15,75	3	12	5	2	2	2	2	1	8	2	3	150	1660,25																	

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: KARAKAYA		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Sene-de Vermiş Olduğu	A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU								MAHSÜL TOPLAM			Adet-i Ağnam Rûsumu Koyun Keçi			CEM'AN YEKÜN			MEZRU' TARLA				ASİYAB				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		SAĞMAN KEÇİ		DÖLLÜ MERKEB		KISIR KEÇİ		ERKEK KEÇİ		BUZAĞI		OĞLAK		KOŞU MANDASI		KOŞU ÖKÜZÜ		Ücret-i Senevîsi		MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI	
	İSİM	MESLEK		Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	Dönüm	Bab	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's								
1	Ağzı Eğri oğlu Hasan	Ziraatçı	100	12	30	3	45	10	2	20	65	4,5	69,5	15	585	470	1055		1	400	200	600	2	16			20	45			23	17,25			2	20			2		1063,25											
2	Ağzı Eğri oğlu Musa	Ziraatçı	120	16	30	3	60	8	2	16	76		76	10	686	545	1231		1	400	200	600	2	16	1	16	60	135			20	15							2		1268											
3	Bölükbaşı oğlu Hamza	Ziraatçı	80	20	30	3	75	15	2	30	105		105	20	945	800	1745						3	24			4	9	1	10									1	1			988									
4	Bölükbaşı oğlu İbrahim	Ziraatçı	50	4	30	3	15	4	2	8	23		23	8	207	160	367	8					3	24														2		231												
5	Seyfi oğlu Mehmed	Ziraatçı	30	4	30	3	15	4	2	8	23		23	8	207	160	367	8					2	16															2		223											
6	Selman oğlu Mehmed	Tüccar	150																				5	40	1	16	80	180	3	30					100	75		50					341									
7	Deli Ömer oğlu Osman	Ziraatçı	25	8	30	3	30	3	2	6	36		36	8	324	260	584	8					1	8														2			332											
8	Keleş oğlu Mustafa	Ziraatçı	80	8	30	3	30	10	2	20	50		50	8	450	370	820	8	1	200	150	350															2				650											
9	İkin (?) oğlu Mustafa	Hizmetkâr																																					200	200												
	TOPLAM		635	72	210	21	270	54	14	108	378	4,5	382,5	77	3404	2765	6169	32	3	1000	550	1550	18	144	2	32	164	369	4	40	43	32,25	100	75	2	70	5	9	200	5296,25												

Ek-53

SANCAK-YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: KARAGÖĞÜ-1	NO: 14387	İSM	MESEK	Sancak Sahabide Verdiği Varmış Olduğu										A'ŞAR ve RÜSÜMAT OLARAK VERMİŞ OLUŞUĞU										MAHSUL TOPLAM										MEZRU TARLA										BOSTAN										GAYRİ-MEZRU TARLA										BOSTAN										SACMAN İNEK										SACMAN CAMUS										SACMAN KEÇİ										SACMAN KOYUN										DÖLÜ MERKEB										DÖLÜ KISRAK										KISIR KOYUN										ERKEK KOYUN										ARI KOYANI										DÖLÜ ARİANE										MUMULE DEVE										ASİYAB										BECEL-İ MUKATTA										CAMUS OĞSAKI										CAMUS OĞSAKI										BUZAGI										OĞLAK										ERKEK MANDA										KUZU										OĞSAK										KISIR CAMUSU										KISIR OYUZU										ERKEK ESB										BELAK										Makaraından Tamlıbu'										Ücreti Senevi										MEZRU TARLA TOPLAM												BOSTAN TOPLAM										GAYRİ-MEZRU TARLA TOPLAM										BOSTAN TOPLAM										SACMAN İNEK TOPLAM										SACMAN CAMUS TOPLAM										SACMAN KEÇİ TOPLAM										SACMAN KOYUN TOPLAM										DÖLÜ MERKEB TOPLAM										DÖLÜ KISRAK TOPLAM										KISIR KOYUN TOPLAM										ERKEK KOYUN TOPLAM										ARI KOYANI TOPLAM										DÖLÜ ARİANE TOPLAM										MUMULE DEVE TOPLAM										ASİYAB TOPLAM										BECEL-İ MUKATTA TOPLAM										CAMUS OĞSAKI TOPLAM										CAMUS OĞSAKI TOPLAM										BUZAGI TOPLAM										OĞLAK TOPLAM										ERKEK MANDA TOPLAM										KUZU TOPLAM										OĞSAK TOPLAM										KISIR CAMUSU TOPLAM										KISIR OYUZU TOPLAM										ERKEK ESB TOPLAM										BELAK TOPLAM										Makaraından Tamlıbu' TOPLAM										Ücreti Senevi TOPLAM										MEZRU TARLA TOPLAM												BOSTAN TOPLAM										GAYRİ-MEZRU TARLA TOPLAM										BOSTAN TOPLAM										SACMAN İNEK TOPLAM										SACMAN CAMUS TOPLAM										SACMAN KEÇİ TOPLAM										SACMAN KOYUN TOPLAM										DÖLÜ MERKEB TOPLAM										DÖLÜ KISRAK TOPLAM										KISIR KOYUN TOPLAM										ERKEK KOYUN TOPLAM										ARI KOYANI TOPLAM										DÖLÜ ARİANE TOPLAM										MUMULE DEVE TOPLAM										ASİYAB TOPLAM										BECEL-İ MUKATTA TOPLAM										CAMUS OĞSAKI TOPLAM										CAMUS OĞSAKI TOPLAM										BUZAGI TOPLAM										OĞLAK TOPLAM										ERKEK MANDA TOPLAM										KUZU TOPLAM										OĞSAK TOPLAM										KISIR CAMUSU TOPLAM										KISIR OYUZU TOPLAM										ERKEK ESB TOPLAM										BELAK TOPLAM										Makaraından Tamlıbu' TOPLAM										Ücreti Senevi TOPLAM										MEZRU TARLA TOPLAM												BOSTAN TOPLAM										GAYRİ-MEZRU TARLA TOPLAM										BOSTAN TOPLAM										SACMAN İNEK TOPLAM										SACMAN CAMUS TOPLAM										SACMAN KEÇİ TOPLAM										SACMAN KOYUN TOPLAM										DÖLÜ MERKEB TOPLAM										DÖLÜ KISRAK TOPLAM										KISIR KOYUN TOPLAM										ERKEK KOYUN TOPLAM										ARI KOYANI TOPLAM										DÖLÜ ARİANE TOPLAM										MUMULE DEVE TOPLAM										ASİYAB TOPLAM										BECEL-İ MUKATTA TOPLAM										CAMUS OĞSAKI TOPLAM										CAMUS OĞSAKI TOPLAM										BUZAGI TOPLAM										OĞLAK TOPLAM										ERKEK MANDA TOPLAM										KUZU TOPLAM										OĞSAK TOPLAM										KISIR CAMUSU TOPLAM										KISIR OYUZU TOPLAM										ERKEK ESB TOPLAM										BELAK TOPLAM										Makaraından Tamlıbu' TOPLAM										Ücreti Senevi TOPLAM										MEZRU TARLA TOPLAM												BOSTAN TOPLAM										GAYRİ-MEZRU TARLA TOPLAM										BOSTAN TOPLAM				
--	-----------	-----	-------	---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	--	--	--	--

RAMCAK YOGIAT

Ek-54

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAYE: SORGUN KARYE: KARAKIZ		NO: 14349	MESLEK	Sancak Şehidleri Vardığı Mahallesi Bir Senele Vermiş Olduğu										A'SAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU										MEZRU' TARLA										BOSTAN										SAĞMAN İNEK										SAĞMAN ÇAMUS										SAĞMAN KEÇİ										SAĞMAN KOYUN										DÖLLÜ MERKEB										DÖLLÜ KISRAK										KISIR KOYUN										ARI KOYANI										SAĞMAN MANDA										BUZAĞI										TOSUN										OĞLAK										KÖŞÜ MANDASI										MANDA DÜĞESİ										KUZU										DÜĞE										KÖŞÜ ÖKÜZÜ										BELAK										ERKEK ESB										TOSKA										Üçerli Senevci										MECMURUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMİTTİYAT												Guruş										1453										1015,25										1249										1105										1038										1040,25										995,75										996,5										989										609										468										773										653,75										440										644,75										611										422										659,5										559										453										196										395,25										269										233										459										155,25										225										250										200										917										917										643,75										654										705,75										706										649,25										584										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200										200		
---------	--	--	-----------	--------	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	--	--

HA NE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: KARAPINAR		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Sene'de Vermiş Olduğu	A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU										MEZRU' TARLA			BOSTAN			SAĞMAN İNEK	SAĞMAN CAMUS	SAĞMAN KEÇİ	SAĞMAN KOYUN	DÖLLÜ MERKEB	DÖLLÜ KISRAK	ARI KOVANI	BUZAĞI		TOSUN		OĞLAK		KARA SİĞİR ÖKÜZÜ		DÜĞE	Ücret-i Senevisi	MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	İSİM	MESLEK		Guruş	Kile	Pare	Guruş	Toplam	Şair	Bedel	Toplam	Kile	Bedel	Toplam	Guruş	Bedel	Toplam	MAHSUL TOPLAM	Bedel-i Öşr-i Bostan	Bedel-i Öşr-i Arı	CEMAN YEKÜN	Dönüm	Hâsılât-ı Senevisi			Dönüm	Hâsılât-ı Senevisi			Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe's	Guruş	fe

[illegible]

[illegible]

HANE NO		SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: KÖRPINAR		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Senede Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU							MAHSÜL TOPLAM		Bedel-i Öşri-i Bostan		Adet-i Ağnam Rüşumu Koyun Keçi		CEM'AN YEKÜN		MEZRU' TARLA				BOSTAN				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		SAĞMAN KEÇİ		DÖLLÜ MERKEB		DÖLLÜ KISRAK		BUZAĞI		ERKEK KOŞU MANDASI		TOSUN		OĞLAK		KARA SIĞIR ÖKÜZÜ		DÜĞE		Ücret-i Senevîsi		MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI												
NO: 14325		Guruş				Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş									Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş																	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's
İSİM		MESLEK				Guruş		Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile									Guruş	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's																	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş
1	Topal Ömer oğlu Mehmed	Ziraatçı	150	20	30	3	75	16	2	32	107	5	2	2	114	30	963	820	1783	1	45	35	80	5	40	1	16	15	33,75	1	10			3	2	1	10	2	1		1107,75																								
2	Deli Osman	Tüccar	150																	3	24	1	16								1	50	2		1			1	900	990																									
TOPLAM				300	20	30	3	75	16	2	32	107	5	2	2	114	30	963	820	1783	1	45	35	80	8	64	2	32	15	33,75	1	10	1	50	5	2	2	10	2	2	900	2097,75																							

HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: KUZGUN		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Senede Vermiş Olduğu	A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU							MAHSÜL TOPLAM	CEM'AN YEKÜN	MEZRU' TARLA				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS		BUZAĞI	TOSUN	KARA SIĞIR ÖKÜZÜ	MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI					
	İSİM	MESLEK		Guruş	Kile	Bedel		Toplam	Şair	Bedel			Toplam	Dönüm			Hâsılât-ı Senevisi	re's	Guruş	re's					Guruş				
						Guruş	Kile								Guruş	Kile										Guruş	1260	1261	Guruş
1	Kara Ali oğlu Abdullah	Ziraatçı	100	8	30	3	30	6	2	12	42	42	15	378	322	700	2	16			1		2	394					
2	Kara Ali oğlu Mustafa	Ziraatçı	50	8	30	3	30	6	2	12	42	42	15	378	322	700	2	16			1	1	2	394					
3	Kara Ali oğlu Bekir	Ziraatçı	90	8	30	3	30	6	2	12	42	42	15	378	322	700	1	8	1	16		1	2	402					
4	Vaysi	Ziraatçı	40	8	30	3	30	4	2	8	38	38	15	342	300	642	1	8				1	2	350					
	TOPLAM		280	32	120	12	120	22	8	44	164	164	60	1476	1266	2742	6	48	1	16	2	3	8	1540					

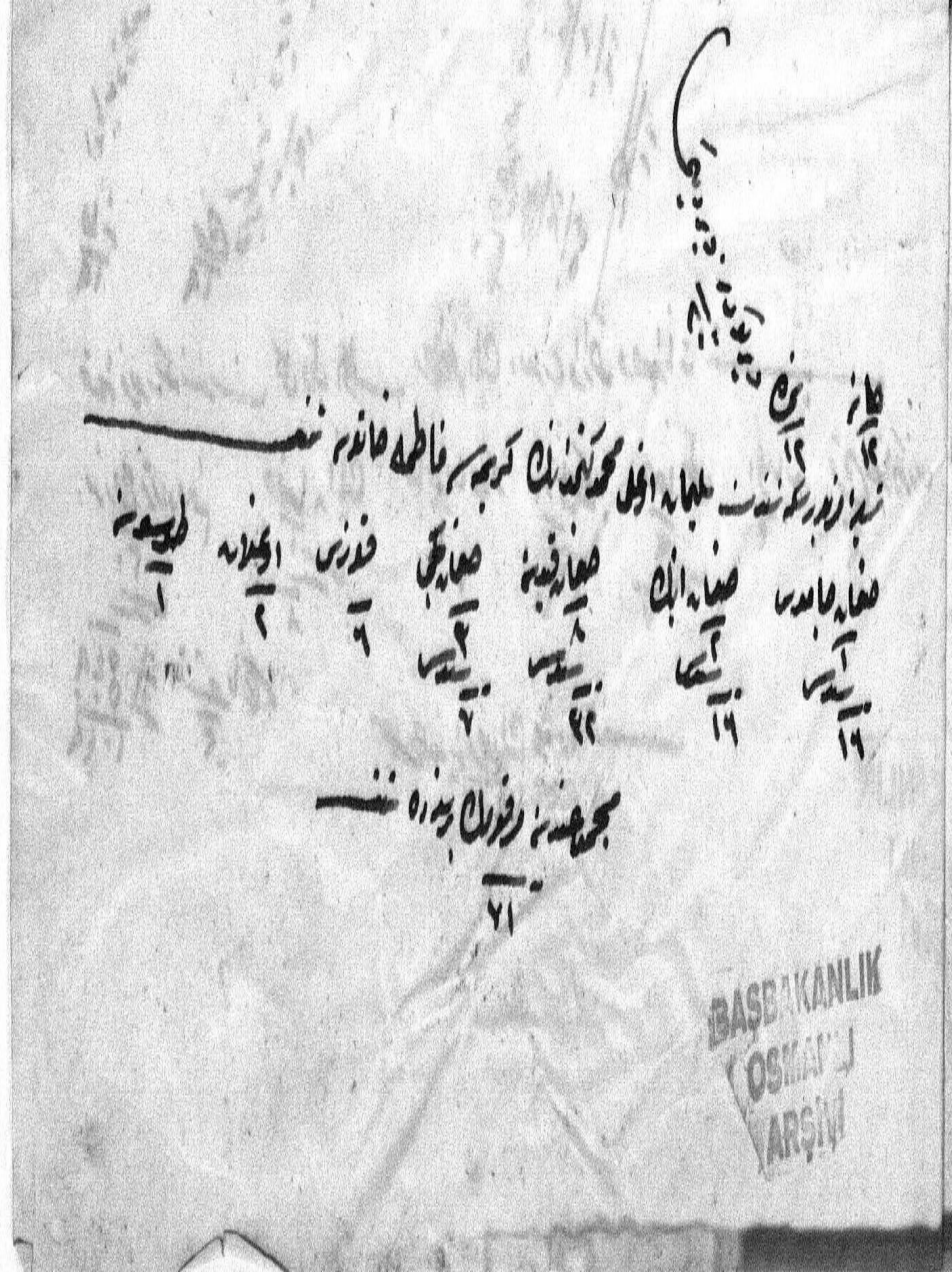
HANE NO	SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: ÖYÜK		Sene-i Sabkade Vergi-i Mahsusadan Bir Sene-de Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU																MEZRU' TARLA				BOSTAN				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS İNEĞİ		SAĞMAN KEÇİ		SAĞMAN KOYUN		DÖLLÜ MERKEB		DÖLLÜ KISRAK		ARI KOVANI				SAĞMAN MANDA İNEĞİ		SAĞMAN MANDA		AŞIYAB				MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUA'I																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
NO: 14365			Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Toplam	Kile	Burçak	Guruş	Bedel	Toplam	Fığ	Kile	Guruş	Bedel	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	Guruş	Toplam	G

HANE NO		SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: TAŞLIGEÇİT		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusan Bir Sene'de Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU								MAHSÜL TOPLAM		Bedel-i Öşr-i Bostan		Bedel-i Öşr-i Kovan		CEM'AN YEKÜN		MEZRU' TARLA				BOSTAN				SAĞMAN İNEK		SAĞMAN KEÇİ		SAĞMAN KOYUN		DÖLLÜ MERKEB		MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI			
		NO: 14381		Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	BUZAĞI	TOSUN	OĞLAK	KUZU	KOŞU CAMUSU	ÖKÜZ	Ücret-i Senevisi	Guruş
1	Kumru oğlu Koca Kahya	Ziraatçı	110	12	30	3	45	7	2	14	59	5	5	69	15	531	425	956	0,5	45	36	81	1	8			10	40	1	10	1				10	1				634	
2	Kumru oğlu Manik Zimmi	Ziraatçı	110	12	30	3	45	7	2	14	59	5		64	15	531	425	956	0,5	45	36	81	1	8	1	2,25	8	32	1	10	1			1	8	1	1			628,25	
3	Kumru oğlu Kalos Keferenin	Ziraatçı	110	12	30	3	45	7	2	14	59	5		64	15	531	425	956	0,5	45	36	81			2	4,5	15	60							2	15	1	1			640,5
4	Kumru oğlu Agop Zimmi	Ziraatçı	110	12	30	3	45	7	2	14	59	10		69	15	531	425	956	1	90	72	162	1	8							1						1			629	
5	Hanacı oğlu Madros Zimmi	Ziraatçı	110	16	30	3	60	7	2	14	74	5		79	15	666	500	1166	1	45	36	81	1	8							1						1			719	
6	Hacik oğlu Bedros Zimmi	Ziraatçı	110	12	30	3	45	6	2	12	57			57	15	531	425	956																		1			531		
7	Demirci oğlu Karabet Demirci	Demirci	35																																			200	200		
8	Topal Oğlan	Değirmenci	33																																			200	200		
TOPLAM			728	76	180	18	285	41	12	82	367	30	5	402	90	3321	2625	5946	3,5	270	216	486	4	32	3	6,75	33	132	2	20	4	1	3	33	3	5	400	4181,75			

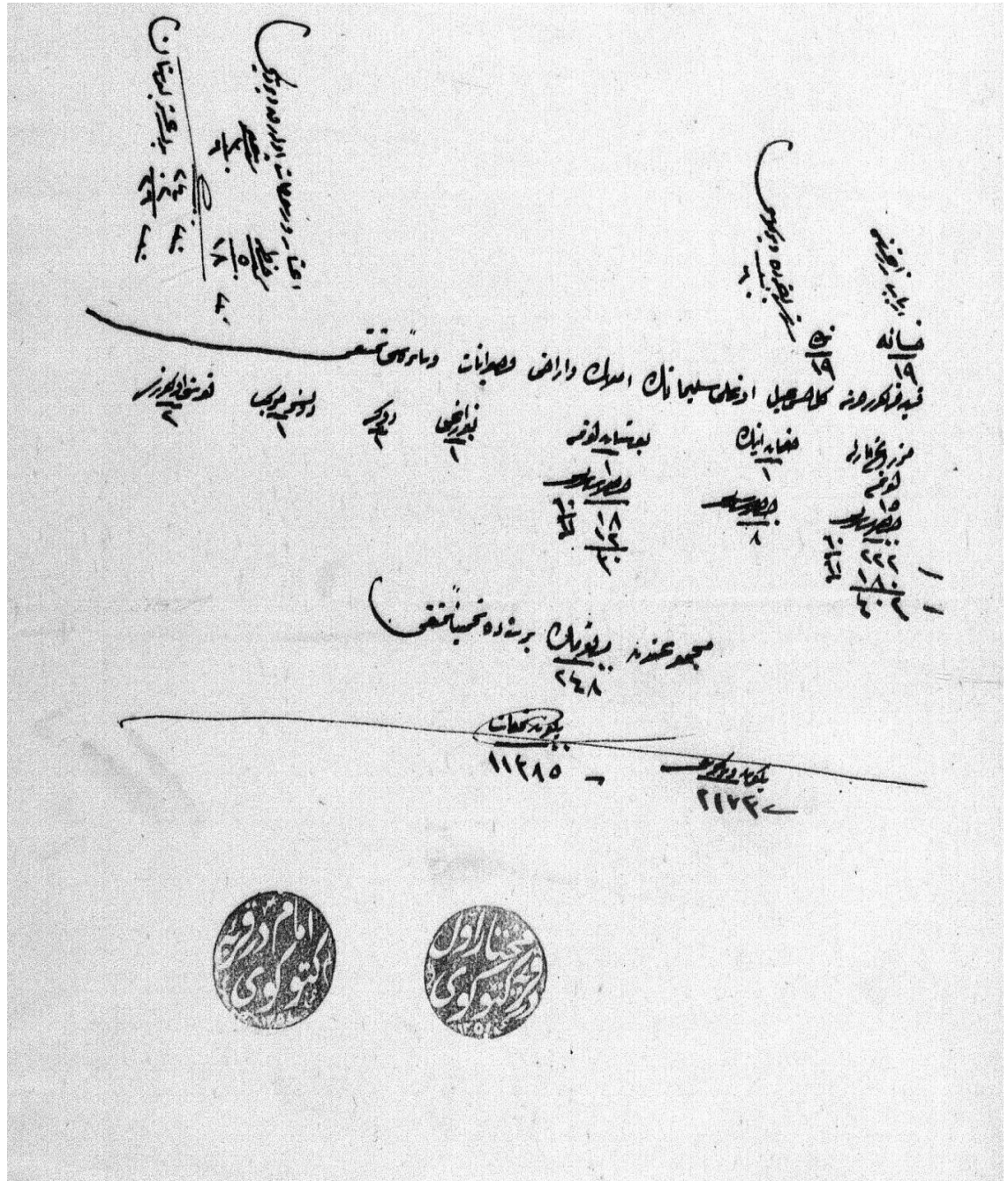
HANE NO		SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: TİFTİK		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Sene'de Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU							MAHSÜL TOPLAM		Adet-i Ağnam Rüşumu Koyun Keçi		CEM'AN YEKÜN		MEZRU' TARLA				GAYR-İ MEZRU' TARLA		SAĞMAN İNEK		SAĞMAN CAMUS DÜGESİ		SAĞMAN CAMUS İNEĞİ		SAĞMAN KEÇİ		DÖLLÜ MERKEB		DÖLLÜ KISRAK		CAMUS TOSKASI		BUZAĞI		ERKEK KOSU MANDASI		TOSUN		OĞLAK		ERKEK MANDA		KARA SİĞİR ÖKÜZÜ		DÜĞE		MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
NO: 14396		İSİM		MESLEK	Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Guruş	adet	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	Dönüm	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş</

HANE NO		SANCAK: YOZGAT KAZA: SORGUN KARYE: YÜNALANI		Sene-i Sabıkada Vergi-i Mahsusadan Bir Senede Vermiş Olduğu		A'ŞAR ve RÜSUMAT OLARAK VERMİŞ OLDUĞU								MAHSÜL TOPLAM		Bedel-i Öğr-i Bostan		CEM'AN YEKÜN		MEZRU' TARLA			BOSTAN			SAĞMAN İNEK		SAĞMAN KEÇİ		DÖLLÜ MERKEB		OĞLAK		KOŞU MANDASI		DÜĞE		KOŞU ÖKÜZÜ		MECMUUNDAN MERKUMUN BİR SENEDE TEMETTUATI	
NO: 14328		İSİM		MESLEK		Guruş	Kile	Pare	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Kile	Guruş	Guruş	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	Dönüm	1260	1261	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's	Guruş	re's			
1	Dede oğlu Ahmed	Ziraatçı	150	12	30	3	45	7	2	14	1	2	2	61	15	76	15	549	400	949	1,5	135	100	235	2	16															
2	Dede oğlu Hüseyin	Ziraatçı	150	16	30	3	60	9	2	18				78	5	83	15	702	600	1302	0,5	45	35	80	1	8	3	6,75	1	10	3										
TOPLAM			300	28	60	6	105	16	4	32	1	2	2	139	20	159	30	1251	1000	2251	2	180	135	315	3	24	3	6,75	1	10	3	2	2	2	2						

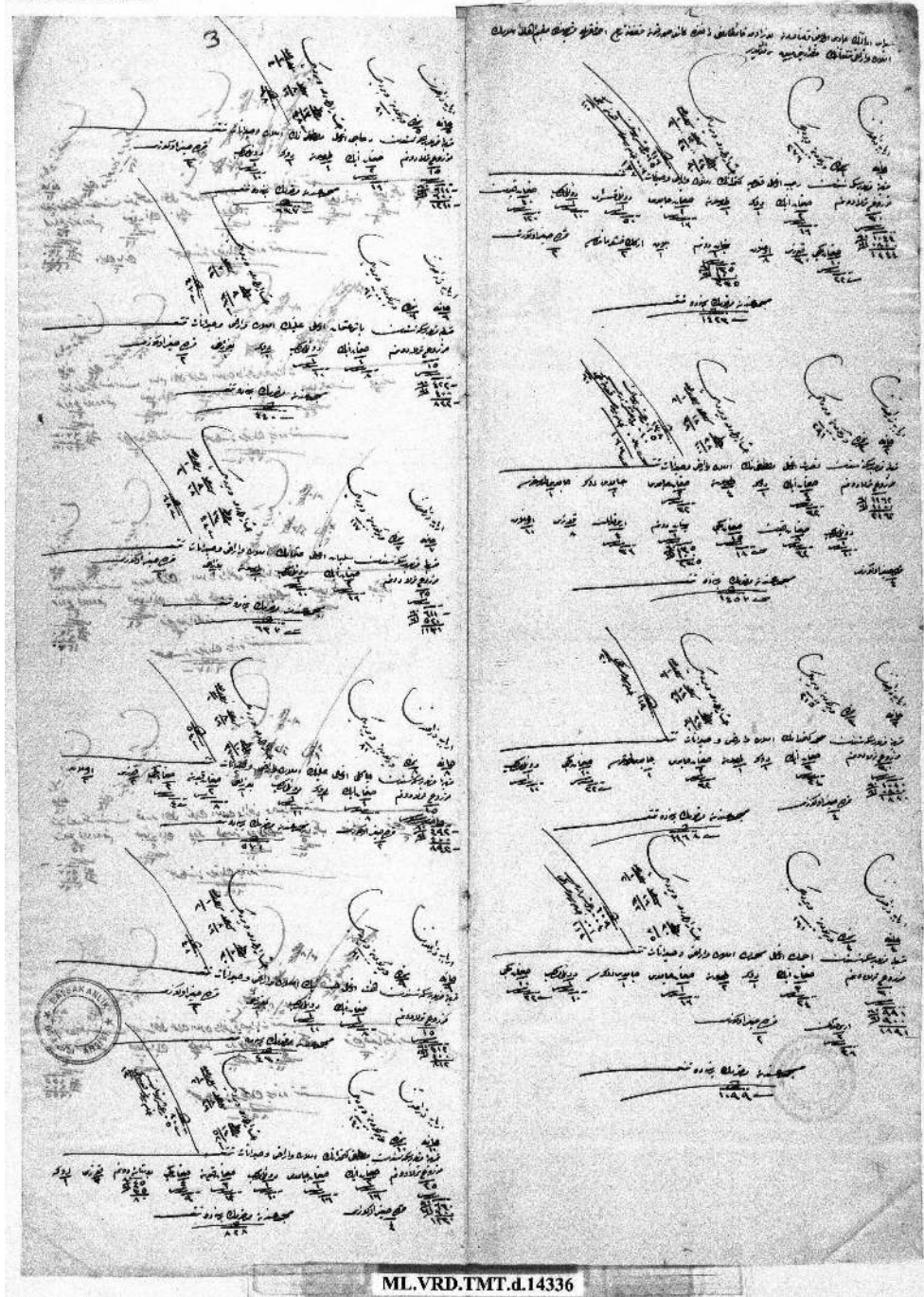
Ek 88: Dişli Köyünde Hane Reisinin Kadın Olduğunu Gösteren Belge
(Süleyman oğlu Mehmed Kethüdanın kerimesi Fatma Hatun)
(BOA, ML.VRD.TMT.nr.14309)

Ek 90: İmam ve Muhtar Mühürlerinin Bulunduğu Kötüköy Köyü Temettuat Defterinin Son Sayfası (BOA,ML.VRD.TMT.nr.14318)

Ek 91: Ahmedfakihli Köyü Temettuat Defterinin İlk Sayfası
(BOA,ML.VRD.TMT.nr.14336)

ÖZGEÇMİŞ

19.09.1985 tarihinde Sivas/Merkez’de doğdu. İlköğrenimini Antalya Mehmet Kemal Dedeman İlkokulunda, Ortaöğrenimini Antalya H. Avni Çöllü Orta Okulunda ve Lise öğrenimini Antalya Çağlayan Lisesinde tamamladı. 2004 yılında Erciyes Üniversitesi Yozgat Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünü kazanarak, bu üniversiteden 2008 yılında başarı ile mezun oldu. Aynı yıl Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında Tezli Yüksek Lisans eğitimine başladı. Halen aynı üniversitede eğitime devam etmektedir.